

1936

Až do 14. ledna bylo teplo a blátivo. Teprve 14. ledna trochu přituhlo a padal nový sníh. Pak bylo opět teplejší počasí až do 4. února. Koncem ledna měly listy jablíček a orbám čercovaly pruby. 5. února začalo mraznout a 7. února bylo -9°C. Zimní počasí pokračovalo jen do 17. února, kdy nastala oblova a rána byly mlhy. Teplota se ulazovala průměrně 5°C. Od 17. února bylo počasí deštivé, pak se ochladilo a dosti často pršelo. Duben byl vlažný a každým týdnem napršelo. Bylo to první období jaro po čtyřech letech. Vlhké počasí pokračovalo až do 13. června. Konec června byl parný a bez deště. Řeka Morava třikrát přimela deště byla po lukách rozlita, a proto se vyvojily milióny komárů, takže bylo utrpením pro lidi i zvířata pracovat na poli. V červenci a v srpnu bylo kromě několika parných dnů počasí chladné a deštivé. Morava se zase několikrát rozvodnila a hejna komárů se opět vyvojila. Lidé často před nimi přechali s nohama. Již 14. led nebylo tolik komárů. V září bylo počasí teplejší. Začátkem října se náhle ochladilo a 4. října byl první mráz. Celý říjen byl chladný a deštivý. V listopadu bylo počasí vlažné a občas napršelo. 26. listopadu šelka deplota na -2°C a suché počasí vydrželo do 1. prosince, kdy napadl první sníh. V prosinci se teplota pohybovala mezi -2° a 6°C. Na vánoce byla jízovka.

Počasí.

Tržiny dobře přezimovaly a s jarní selskou se začalo po 15. březnu. Poněvadž často zaprškalo, rostlo osení velmi rychle. Do teplých a slunných máj muselo být obilí požeráno. Již 6. led nebyl lakový květen. Přestože bylo v částečném deštivém, byla sklizeň provedena dobře. Pšávy bylo mnoho, obilí, brambor a švoštek dosti, jen jakob vína deště ubrnila.

Úroda.

Vr. 1935 postavila místní školní rada zděnný plot v zadní části zahrady obecní školy. Základ byl zhotoven z betonu a nahore byla zedí opatřena štrepinami skla. K práci byli povoláni zedníci, kteří byli dlužní obci.

Rada m. škol. /MSR/

Okresní úřad nařídil, aby od 1. ledna 1936 bylo hospodaření měšťanské školy vedeno odděleně od hospodaření obecní školy. Dne 26. února rozhodla místní školní rada na návrh pokladníka, aby byla zvolena tříčlenná komise pro obecnou revizi školní pokladny. Zvoleni byli: Josef Turý 627, Frant. Helešic 604 a učitel Emil Berina. Dne 11. března byla okresní školní výborem v Hodoníně na návrh MSR provedena reorganizace místních učitelů domáckých nauk ze školy obecní na školu měšťanskou. V září bylo pořízeno na měšťanskou školu 14 nových lavic po Kč 200 a 16 převezeno z obecní školy. 25. září byla podle příslušných zákonů odhadnuta cena naturálního bytu ředitele měšť. školy na Kč 518,40 (t.j. předválečná cena Kč 18 měs. a 140% zvýšení podle zák. z r. 1934) a bytu řidičského učitele obecní školy

na Kč 403,20 (tj. měsíčně Kč 16 a 140%).
 Škola obecná - V únoru koupila obecná škola pozkladový přijímač za Kč 970 a za starý ubrázila Kč 50.

Na konci škol. r. 1935/1936 bylo na obecní škole 6 tříd s 274 žáky. Z nich nepostoupilo 20, na měšťanskou školu přešlo 56, do gymnasia 4 a školní docházka ukončila 4. Průměrná roční docházka byla 97,6%.

Dnem 1. července 1936 odešel na kvatýl odpočinek řídící uč. Rudolf Elbl a zastupováním byl pověřen uč. Emil Peřina. Dne 7. září byla učitelka Ludmila Brohmová přidělena na zdejší měšťan. školu a na její místo bylo přidělena Jarmila Brohmová, def. učitelka z obec. školy v Mor. Lížkově.

Dne 1. září 1936 byl stav tříd tento:

I.	žáků 53	řídící uč. Emil Peřina
II.	54	Terezie Hasilová
III.	50	Karel Kessel
IV.	49	Zdeněk Kundera
V.	53	Ludmila Brohmová

Sdružení rod.

Dne 16/12 1934 byla usklaoující schůze RS za přítomnosti 59 osob. Před vánočními byla provedena sbírka po obci. Bylo sebráno značné množství prádla, šatstva, obuví, mouky, vajec, sádla, fazolí a Kč 563,30. Pohraviny a šatstvo byly rozdány 57 chudým dětem. Za sebrané peníze byly koupeny školní potřeby a zdarma rozdávány po celý škol. rok. Předsedou RS byl říd. uč. R. Elbl, místopředsedou Jan Polach 259, jednatelem uč. Zdeněk Kundera a poklad. Hasilová, uč. 7. dubna 1935 přednášel asi 50 posluchačům o ochraně proti záškeru MUDr. Vladimír Šklenařík. Od okres. péče o mládež na osácovací akci dostalo RS Kč 200.

V roce 1936 byla opět provedena sbírka po obci a poděleny děti.

Škola měšť.

Díí rozpravi o přeměně měšť. školy na újezdni neboli obvodovou bylo konstatováno, že celkový náklad si vyžádal Kč 2,018,000, z toho bylo zapláceno Kč 218,000. Do újezdu byly navrženy tyto obec: Mor. Nová Ves, Brušánky, Hrušky, Týnec, Mikulčice a Těšice. Věcný náklad byl odhadnut na Kč 60,000. K úřokování a umorování dosud nezaplacených dluhů bylo potřebí asi Kč 126,000. Poněvadž se předpokládalo, že počít začne do újezdní měšť. školy sloupne, bylo uvažováno o rozšíření budovy, což by si vyžádalo asi Kč 400,000. Školní obec byly požádány, aby přispěly na celkovou úhradu starého dluhu a na současnou přístavbu. K úhradě osob. nákladu na IV. třídě v částece Kč 10,212 bylo použito školného a zbytek doplatila obec.

Na měšť. škole bylo nedostatek místa, a proto byly 3 třídy umístěny na obecní škole.

1. září bylo	I. třídách	56 domácích a	100 přispodních
	II.	40	51
	III.	33	55

ze 7. třídy 14 donátek a 32 příspěvků.

Na celí škole bylo 381 žáků, z toho 246 (chlapců) chlapců a 135 dívek.

Dne 1. září odešel z měšť. školy odb. uč. Sedlář do Hodonína a u nás nastoupili Boh. Tridrich a Jan Thondra, který zde působil před nastoupením voj. služby přesměnění. Ale již 8. září odešel Thondra do Bená a kand. prof. Dvořák do Tvorov a sem uslařovení Lud. Brokmová a Kamil Bilek, zdejší rodák, s poloviční zkouškou z II. odboru.

Příspěvek od obce pro MRO činil Kč 100, ale o činnosti prorok 1936 chybí zápis, a to proto, že po odchodu říd. uč. Elbla neměla MRO jednatele.

Občanská záložna v Mor. Nové Vsi, zapsané společenstvo s ručením obmezeným (za každý podíl se ručilo dvojnásobnou hodnotou), konala uslařující valnou hromadu dne 6. dubna 1930 v obecním hostinci. Občanská záložna byla zřízena, že někteří občané ukládali nebo vypůjčovali v Brnělavi nebo v Hodoníně. Na uslařující valné hromadě se přihlásilo 57 členů s 96 podíly po 100 Kč.

Do představenstva byli zvoleni:

ředitel	Pavel Maloušek, rolník, č. 124,
pokladníkem	Jan Košul, " , 123,
účetním	Frant. Galajka, " , 111.

Do dozorní rady byli zvoleni: předsedou Frant. Trjdel 124, členy: Frant. Lugárek 125, Josef Petráň 133, Josef Kostecký 610, Frant. Kostecký 7, Jan Galajka 203, Jakub Král 125, Michal Teičar 502, Ladislav Petráň 268.

Občanská záložna přistoupila za členu do Ústředí svazu čes. hospodářských společenstev v ČSR v Beně a podřídila se jeho revizi. Přijímala vklady, poskytovala zápujčky, objednávala jihomoravské hnědé uhlí-lignit, a to 1 q kurového za Kč 8,50 a středního za Kč 6,50. Vklady úrokovala 5% a z výpůjček brala 6 1/2%. Kanclář byla v I. poschodí obecního domu (tehdy také hostince) tel. kou, ale starší pokladnu koupila od Simona Weigla, obchodníka z Brnělavi, za Kč 1.080. Úřadovalo se v neděli od 6 do 8 hodin večer.

Dne 19. června 1930 přijala vklad Kč 600.000 na stavbu měšť. školy, který byl úrokován 5% a 17. srpna téhož roku převedla obec šekovým řízením na Ústřední svaz v Beně na účet zdejší Občanské záložny Kč 434.000.

Dne 21. března 1931 bylo dojednáno s Hospodářským družstvem v Brnělavi proplácení umělých hnojiv a osiv, za což dostala záložna 1% provize a při nezaplacení mohla žádati od odběratele hnojiv nebo osiv úrok jako z výpůjčky. Ředitelství mohlo půjčovat bez schválení dozorní rady do Kč 3000. Do r. 1934 záložna s finančními těžkostmi, protože dříve hospodářské kuse málo ukládali a špatně umořovali výpůjčky, ale od r. 1934 se situace postupně lepšíla. V roce 1935 byla snížena úroková míra z vkladů na 3 1/2% a z výpůjček na 5%.

učitelé.

Rada m. osvěl

/MRO/

Obč. záložna

Rok		1930	1931	1932
Na ohladech přijato	Kč	633.149,10	213.770,-	126.366,05
	vyplaceno	174.958,40	418.279,30	143.719,40
Příjímek poskytnuto		134.150,-	129.936,-	37.050,-
	splaceno	9.000,-	26.059,35	24.068,40
K 31. prosinci ohladů		458.190,70	253.681,40	236.328,05
vypříjímek		125.150,-	229.026,65	242.008,25

Rok		1933	1934	1935
Na ohladech přijato	Kč	82.902,-	99.301,60	148.362,80
	vyplaceno	73.385,85	63.937,30	81.483,35
Příjímek poskytnuto		14.894,50	85.351,50	96.325,80
	splaceno	21.136,30	60.045,45	84.990,20
K 31. prosinci ohladů		245.844,20	281.208,50	348.087,95
vypříjímek		235.766,25	261.072,30	272.478,90

Zastupitelstvo
obce - resignace.

Dne 18. ledna 1936 resignoval ze zdražovních důvodů I. náměstek Jan Salajka 525 a na jeho místo byl jednohlasně zvolen opět ze strany sociálně demokratické Vladislav Fíll 311 a členem obce zastupitelstva Jan Seifert 647.

Finanční obec.

Obecní rozpočet pro rok 1936 jsem nikde nenalezl. Ale že byla finanční situace těžká, dokazuje zápis o obec. protokole ze dne 20. ledna. Starosta Frant. Pehjanoš 19 a učitel Dušek 652 za sedení poslance učitelů všeobecného pensijního ústavu v Brně o půjčku Kč 700.000, aby obec mohla zaplatit za odvodnění obecních pozemků Vodnímu družstvu reg. Kyzovky. Dále intervenovali u ministerstva sociální péče ohledně příspěvku v částce Kč 18.000 na regulační práce řeky Moravy. Všeobecný pensijní ústav v Brně odkázal žadatele na Hypoteční banku v Brně a byl ochoten vypustit doložku nemovitosti, kolik bude zapotřebí, a to ještě s přednostním právem zájmovacím. Jednání o půjčku se probáhalo a lepeše o příštím roce byla uskutečněna.

Tržby.

Dne 30. ledna rozhodlo obecní zastupitelstvo, aby obecní sluhové vybírali při místních bezích za 1m² stánku Kč 1. Do obecní pokladny museli odvést za každý lík Kč 60 a stýlek si mohli ponechat, ale museli tržní místo řádně uklidit a vyčistit.

Nájem.

Dne 22. února bylo zjištěno, že nedoplatky za obecní nájem za rok činily Kč 177.025. Proto byly poslány všem dlužníkům upomínky s podotknutím, nezaplatí-li do 14 dnů, bude jim nájem odebrán a dlužné částky budou vymáhány právní cestou. Dne 24. března bylo rozhodnuto, aby ti dlužníci, kteří mají majetek, podepsali směnku a kteří nemají, aby jim byl nájem odebrán.

Sokol.

Od 1. března cočí o tělocvičné měšťanské školy jednala Sokol. Dodala si tam i některé tělocvičné nářadí. Aby byl opět zrušen přístup z tělocvičny

do školy, byla porušena na chodbi posunovací stěna a příslušníci Sokola ocházejí do tělocvičny vhodem ze dvora.

Dne 5. března rozšířila Blaňanská pojistovna povinné ručení na 10 let na 734 do-
mů, 2 obec. sluby, obec. váhu, obec. hostince, chudobince, chorobince a podlehoděk pod dra-
hou, dále na příležitostné dělníky a 7 polních hlídačů

Pojistění

Vinohradští koláři byli oprávněni vybírat ze širokých vinogradů Kč 1 a 6 kg
mírky, z úzkých 50 h a 3 kg mírky. Pojistné za vin. hlídače platila vinař. besídka. Kol-
ní hlídači vybírali z domu-človčánu sáborů žita (vši) a z mírky 50 h. Pojistné za pol-
ní hlídače bylo vybíráno od majitelů pozemků, a to do 10 mír 50 h a nad 10 mír Kč 1.

Hlídači koláři

Dne 5. března jednalo obecní zastupitelstvo o protokolu okres. úřadu v Hodoníně,

Silnice

ze dne 24. února, obsahující a přestavby okresní silnice v úseku Lužice - Mor. Nová
ves. Komisionálnímu řízení byl přítomen radní Frant. Frydek 224, který mi podal ty-
to informace: Silnice z Lužice do Mor. Nové vsi dvakrát překrývá železnici, a to u „těsný byl
břízků“ a na rozhraní katastru mikulčického a rosovského, což zdržuje dopravu a pro-
tože oba přejezdy jsou na zatáčkách, jsou nepřehledné a dochází tam k dopravním ne-
stěstím. Jednalo se, aby silnice šla od Šedinova mlýna, který stál dvě minuty od lužické-
ho nádraží, podél dráhy a tím by odpadly oba přejezdy. V katastru naší obce mě-
la jít silnice stále rovnoběžně s trati „Díly od Mikulčic“, vedle Petrjánosových pily a
vedle Doováčkovy chalupy. Sklepy, které by jí u našeho nádraží překážely, měly
být odsouzeny. V hostince, na kterém byl tehdy najemcem hostinský Kuleha,
měl být stoupan až po oběd August. Kopřivy. Pak měla silnice opět vésti rovn-
oběžně s drakou až do Krušák. Mor. Nová ves měla přispět na přestavbu asi 6 mirami
pole „Díly od Mikulčic“, v přibližné ceně Kč 24.000. Obecní zastupitelstvo ozhledem na
místní nezaměstnané jednoklasně schválilo naorážený projekt v plném znění.

Dne 7. března o 7. hodině večerní byly pořádány oslavy 86. narozenin F. J. Masary-
ka a 3. Masarykova dne isl. sabránič. Byla sekrána Langrova, jedni hlídači, kte-
rá byla o té době hodně krána na velkých i malých sečnách republiky.

Oslavy

Dne 28. března se jednalo v obce radě o platebním výměru okresního storu léčebního
fondu veřejných zaměstnanců v Hodoníně. Proti platebnímu rozkazu podala obec
rekurs s odůvodněním, že bytaly obecní sluba Frant. Salajka z č. 270, který byl obec.
obrázčíkem od r. 1910, nebyl definicíním zaměstnancem obce, ryběž jen dočasným,
volným rok od roku a dekret, kterým Salajka operoval, byl rozsudkem vrchní-
ho soudu prohlášen za neplatný. Když jmenovaný zemřel, vyplátila obec Veronice
Salajkové dne 18. prosince 1935 pohřební se výji Kč 600. Na žádost vdovy byla jí po-
skytlnula od 1. července 1936 měs. podpora Kč 60. Ale okres. úřad. v Hodoníně zastal
vypláčení této měs. podpory 24. září, a proto se obecní zastupitelstvo dne 26. září
usneslo, že podporu má dá do obec. rozpočtu pro rok 1937.

Strážník

K tomuto sporu podotýká syn zemřelého, Frant. Salajka, toto:
„Můj otec František Salajka se narodil 4. dubna 1875 v Mor. Nové vsi. Obec strážní-
kem byl od r. 1919 do r. 1935. Poslední rok jsem ho zastupoval já. Zemřel 7. listop.

du 1935 Mor. Nové Vsi Chodil po 15 let k lékařům, ale nikde neplatil. Teprve když byl or. 1935 o nemocnici v Mikulově, přišlo se na to, že není pojistěn. Platil si do nějakého sdružení obecních sluhůníků v Uh. Hradišti. Když byl vydán zákon o komunistické policii, začal uplatňovat nárok, aby mu obec doplatila zázi za předcházení léta. Šlo snad o Kč 22.000. Domaňhal u i soudně svého práva, ale obec se ohrážovala, že nebyl definitivním a že neskládal slušební slib na okres. Ale já vím, že skládal. A dookola tento spor stále prodlužovali, až byl promlčen. Tento spor stál Kč 7000 a museli jsme si je vypůjčit bo obec se s smrtí dostávala malá Kč 100 podpory.

Sad ovocný

Dne 4. dubna bylo prodáno oříznou dražbou Thomádek dřeviny sloupků a 3 loka starého dráhu od jubilejního sadu za Kč 76, který byl založen or. 1908, a nejak je mylně uoedeno v I. díle této kroniky. 1916, neboť sad pod mlynem byl vybudován na paměť 60. výročí nastoupení císaře Františka Josefa I., který nastoupil or. 1848. Byly použity nové betonové sloupky a čtyřajčích 17 sloupků bylo prodáno místní školní radě, kus za Kč 7. Dne 22. února navrhl pohladník Jan Maděříč 52, aby se rozebral plot od 1 jezera až po „Struku“ a upotřebilo se ho na plot u sadu, ale nepotřebilo se ho.

Čerpadlo benzín

Fumě Apollo z Bratřslavy byl propůjčen obecní pozemek před obchodem Josefa Stanalika, v. 1, na sítězení benzínového čerpadla za roční nájem Kč 300.

Klub sport.

Dne 12. dubna byl pod prodektorátem obecního zastupitelstva sportovní den u příležitosti oplouení křivtí.

Dráha

Dne 16. května sechoánilo obec zastupitelstvo prohlášení a podmínky, stanovení ředitelstvem státní dráhy v Brně již 24. března 1934, o úpravě železničního klenutého podchodu před nádražím. Dne 10. října byl ustanoven Jakub Zámečník 315, aby jedním týdnem vyčistil podchod pod drahou za týdenní odměnu Kč 3. Později jej čistili obyvatelé obecního domu. Dne 24. října 1936 bylo rozhodnuto umístit z každé strany tabulku s nápisem: „Úchod zakázán.“ Dřevěné sechočky byly odstraněny a olovy zallučeny.

Dávka 3 kart

Dne 30. května byla odhlasována dávka ze hry v karty takto:

	Rok	1934	1935	1936
1. Anna Seikářová v. 120		Kč 500,-	Kč 250,-	Kč 310,-
2. Frant. Sekanina 139		400,-	200,-	280,-
3. Jan Peljářov 20		300,-	120,-	140,-
4. Josef " 116		150,-	100,-	130,-
5. Ant. Hulka 312		200,-	130,-	150,-
6. Berla Husková 590		100,-	100,-	120,-
7. Cecilie Hřebáčková 156		100,-	80,-	90,-
	Celkem	Kč 1.750,-	980,-	1.220,-

Z toho vyplývá, že v r. 1936 bylo se zdejší obci 7 hostinců a nejvíce byl navštěvován hostinec u Seikářů a pak obec. hostinec 239.

Návštěva

Dne 14. června 1936 projel Mor. Novou Vsi druhý prezident ČSR Dr. Edvard Beněš na cestě z Hodonína do Břeclavi. Konvovali okres. hejtmán Loidil, že bude přesně

pokulován, kdo ho na této cestě zastaví, upustiti oběani od tohoto úmyslu. Zřetelky měst. školy daly vyšší zemní zátek slovačkým vzory a záhyne W. Lidy měst. školy Ludmila Kovanková podala Lulo výšiku do volně jedoucího aula nani Haně Beresové. U silnice se shromáždilo velké množství lidu, aby spatřili presidenta, ale ten jel v uzavřeném voze, takže ho téměř nikdo neviděl. Ale obec má na Lulo událost uschovan pamětní list, který president vlastnoručně podepsal.

Od 1. července 1936 převzal správu poštovního úřadu Josef Kalužič 740, rodák z Tondonic, od Frant. Štěpačky, který vedl správu po odchodu poštmistra Štěpána Kehněvajsy.

Pošta

Dne 29. července byl v kraji i v obci letecký poplach. Zatemnění bylo dokonalé, ale letadlo se v noci vůbec neobjevilo. Od r. 1933, kdy v sousedním Německu převzal moc diktátor Adolf Hitler, vznikalo nebezpečí 2. světové války. Toto nebezpečí ještě vzrostlo, když Hitler v r. 1936 remilitarizoval Porýní, uzavřel pakt se stejně útočným Japonskem a německé a italské vojsko zasáhlo do občanské války ve Španělsku. Ažli Francouzi se hlásili i mnozí českoslovenští komunisté. Mezi nimi byli z Mor. Nové vsi: Jan Černý ^{ml.} 550, Jan Korběl (nyní čís. 185) a Tavián ^{Kalužič} Homolka (přiznal se do Hrušček). Proto i v naší obci byla budována předvojenská výchova, jejímž byl velitelem důst. ozábl. Jan Rakvíca. Aby bylo obyvatelstvo chráněno před leteckými nálety, byla zřízena civilní protiletická ochrana (CPO). Větitelcem CPO byl navržen npr. v z. Vladimír Tráma, mlynář a jeho zástupcem Josef Kostecký 92.

CPO

Interbrigády

(v. 1936: 8. 9. 64)

Poléba zřízení hospodářského družstva byla prováděna v naší obci od těch dob, kdy zdejší rolníci synové začali navštěvovat rolnické školy, kde se naučili novým pracovním metodám a poznali důležitost umělých hnojiv pro zvýšení hektarových výnosů. Hnojiva si někteří pokrokoví rolníci vozili z Bělčavi nejdříve sami. Ale protože dříve zabral jednodle více mnoho času, začalo samo družstvo přivážet hnojiva do naší obce a ukládat je v různých stodolách, kůlnách a v nadračním skladu. Hnojiva umělých hnojiv byla nejdříve svěřena některým rolníkům. V nadračním skladu první prodával Jan Rašouský, který byl pak od r. 1935 obecním tajemníkem.

Družstvo hospod.

Když byl zřízen obilní monopól (výkup obilí státem), projevil se poléba hospodářského družstva v naší obci ještě naléhavěji. Proto dne 8. srpna 1936 požádalo hospodářské družstvo v Bělčavi o komisionální řízení a povolení ke stavbě filiálního skladu v Mor. Nové vsi na pozemku Frant. Křížanose (přičemž u dráhy, nproti mlyn. zahrady). Stavbu provedl zednický mistr Ondřej Brocházka z Tondonic. Filial sklad je železobetonová budova, sítězobetonové konstrukce, krytá eternitem. V pravém rohu byla zřízena kancelář a pod ní sklep. Jinak je v přízemí velký skladovní prostor, kde se vykládá zboží. Kvalita pro uskladňování a ošetřování obilí, jež bylo tehdy vykupováno z Mor. Nové vsi, Hrušček, Prusáněk, Týnce a Tondonic. As manipulaci s obilím je zřízen vylak čistící stanice. Prvním vedoucím byl Karel Štěpánek z Tondonic a skladníkem Karel Štěpánek z Mor. Nové vsi č. 635, který je jím ještě v r. 1951.

Hřebčínec

Význam byla obnova s platností až do r. 1940 nájemní smlouva s statk. křehčínecem v Tlučanech a křehčí stanicí o naší obci. Při založení stanic 15/12 1926 bylo roční nájemné Kč 1200 a podle této smlouvy zvýšeno na Kč 1400.

Inspektor škol.

Doce listopadu 1936 odešel ~~na~~ na krátký odpočinek okres škol. inspr. Ruda Šoupal, který byl již inspekt. soud. okresu bicelaovského do r. 1923. Do konce škol. roku 1927/28 byl inspekt. Jan Voháň a po něm až do svého penzionování zase R. Šoupal, který byl vystřídán Janem Andryšem, sociálním učitelem ze Trojana.

Lékař

V roce 1936 byl přeložen do výslužby obojí lékař MUDr. František Hlavka.

Stavby

V tomto roce postaveni nové domy: František Lebal 732, Jakub Zugar 735, Jakub Maloušek 122, František Hřebčínka (nyní František Bazzik) 1483, Marie Janáková 733, František Hřebčínka 736, Jan Imrich 741. Staré domy přestavěti: Pavel Maloušek 124, Josef Šiška 104, Pavel Salajka, Josef Vášiuk postavil provizorní stodolu. Kromě toho byly postaveny 3 další stodoly, 1 dovnitř kůdlo, 3 hospodářské budovy a 2 skleny. Největší slavností bylo filiál. skladiště hospodář. družstva.

Odrody

V roce 1936 bylo z naší obce odovedeno 21 mladíků.

Ceny star. míst

Za 1 m² slavnostního místa na chalupu řádala obec Kč 5 a na sklep Kč 3. Slavnostní místo na chalupu byla prodávána s touto podmínkou, že nezastaví-li do 2 let, případně pozemek opět obci na náklad majitele.

Zarození

V roce 1936 se narodilo 54 dětí, a to 27 chlapců a 27 dívků, z toho zemřel do 1 roku jeden chlapec a 3 děti.

Sňatky

Oddáno bylo 19 párů, průměrný věk mužů 28 let a u žen 25 let.

Úmrtí

Zemřelo 27 lidí, a to 10 mužů a 17 žen. Muži zemřeli průměrně v 58 letech, počítáme-li i nemluvně dožili se jen 52 let, nejvyšší stáří 83. Ženy zemřely průměrně v 63 letech, počítáme-li i 3 nemluvně, jen v 52 letech, nejvyšší stáří také 83 let.

Pozár

Doce 20/8 shořely obilny M. Hlešičkové. Od založení hasič. stou. v r. 1896 to byl 110. požár.

Hasiči

Sbor dobrovolných hasičů provedl v r. 1936 sbírku na české menšiny, která vynesla Kč 1.576,50. Za okresového evičení, které bylo v obci uspořádáno na oslavu 40. výročí založení sboru, byli vyřazeni zalladajství členové, kteří před 40 lety stáli u kolébky sboru: František Michalica sl. 41, Josef Beljář 132, Pavel Koliba 55, František Koshkun, starosta sboru a starosta obce František Beljář 19. Hlav. členstvo k tomuto jubileu byl tento: 33 činných členů, 7 přispívajících a 1 čestný. Při 25. výročí měl sbor 32 činných členů, 2 přispívající a 13 členek. Sbor měl i knihovnu, která měla v r. 1936 83 svazků. Od r. 1926 byl starostou František Koshkun, náčelníkem František Hlavka 21 a od r. 1932 Jan Mrázek, který byl i okresovým náčelníkem. Jednálelem od r. 1928 do r. 1932 byl František Zugar, který byl vystřídán Josefem Zugar 236. Sbor pořádával v letních měsících výlety ve Výmole, na podzim kateřinskou zabaou a na Bílou sobotu. Do 6 minuty liha. V r. 1936 vyjednával sbor s obcí zastupitelstvem o zřízení nádrží na rodu. Jedna měla být před domem Arnošta Gabriela 367 a druhá před pekařstvím J. Broučka 496. Náklad na jednu nádrž byl odhadnut ca na Kč 12.000 a rozměry nádrží měly být 6 m x 2,8 m x 2,85 m.

1937

Pocasi

Dne 2. ledna byla obléva. Až do 10. ledna bylo bez sněhu, sucho a vlačno. Teprve 13. ledna klesla v noci teplota až na -10°C . 21. ledna nastala tuhá zima a 23. a 26. ledna padal sníh. Teploměr ukazoval 7 až 12°C zimy. V únoru bylo studené počasí, v noci mrzlo, napadlo sněhu, který po několika dnech roztál. Celý březen byl chladný a deštivý. Časlo přišlo a občas napadal sníh. Březeň kalový byl i měsíc duben, celkem bylo 5 slunných dní. Až do 9. května téměř denně přišlo a bylo chladno. Řeka Morava se rozvodnila. Celom nastalo náhle letní počasí, které se udrželo až do konce května. Několik dní stoupl teploměr až na 29°C . Celý měsíc červen byl teplý a často přišlo, stejně i v červenci a v srpnu. Pak až do 19. září bylo velmi teplo, teploměr v poledne opět ukazoval 29°C . Bylo sucho, ale vypojilo se obrovské množství komárů. Celý říjen byl teplý a suchý. Nejtepleji bylo od 15. do 31. října, některé dny vyslouplila teplota v poledne i ve slůnu až na 19°C . Druhá polovina listopadu byla deštivá. Druhá sněh napadl 13. listopadu a první mráz byl 14. listopadu. V druhé polovině však nemrzlo, ale mžilo a přišlo. Druhá polovina prosince byla deštivá a teplá. Teprve 19. prosince se ochladilo a napadlo trochu sněhu. V dalších dnech zima i sněhu přibývalo. Na vánoce klesla teplota až na -11°C , ložily se závěje a jízda auly byla nemožná.

Brambory byly sázeny koncem dubna do rozbakněné půdy. Lně byly ublem dobré, ale obilí i slámy bylo méně než v r. 1936. Rozvodněná Morava zničila úrodu na potočcích lukách, a proto se obecní rada 16/10 usnesla, aby byl nožádán okres. úřad v Hodoníně, aby byly obecní přírůžky sníženy ze 400% na 350%. Brambor se urodilo velké množství. Nejdražší byly prodávány po Kč 20 za 1q, ale v říjnu klesla cena na Kč 12 a 14. V čase ubývalo deště, cukrovky narostlo dosti a byla sklizena za suchého počasí.

Úroda

Se zřízením újezdní měšť. školy souhlasily všechny obdružní obce, pouze hušánky hovaly na zamítavém stanovisku. Dne 2. čerence byla schůze nové zvolení MŠR. Předsedou byl opět zvolen Frant. Helešic 14, místopředsedou Václav Dušek 652, pokladníkem Jan Polach 259 a zapisovatelem odb. uč. Jaroslav Dvořák. Členy revizní komise byli zvoleni Josef Surý 627, Frant. Helešic 604 a odb. učitel Bohumil Friedrich. Za obec byli zvoleni: Jan Paulík 2, Frant. Lugar 225, Frant. Kelopilek 185, Josef Salajka 574 a za zeměděle Tomáš Maděřice 134 a za loupišy Josef Poličal 573. Za obecnou školu byli vysláni: Frant. Kosterkyj, Emil Pešina, Karel Kessel a Terezie Hasilová. Za měšť. školu byli zvoleni: odb. učitelka Frant. Dohnalová, Boh. Friedrich a Jaroslav Dvořák.

MŠR

Dne 20. ledna byl ustanoven na obecní škole def. řídícím František Kosterkyj, řídící učitel z Lanštorfa a učitel Edeněk Kundera byl přidělen na obec. školu do Lanštorfa. V březnu byly uzavřeny I. a III. třídy pro spalničky.

Škola obec

Ve škol. roce 1936/37 bylo na škole 5 tříd a o nich 259 žáků. Důležitá roční docházka činila 97,72%.
VI-VII. třídy propadlo 22 žáků a z V. třídy bylo uznáno za nezpůsobilé postoupiti do měšťanské
školy 14 žáků ze 54 žáků.

Dne 3. září 1937 byl sloz tříd na obecní škole tento:

I. a	počet žáků	38	třídní učitel	Karel Kessel,
I. b		39		Frank Kosterky,
II.		41		Emil Ščina,
III. a		31		Terezie Kasalová,
III. b		30		Jarmila Jelínková,
IV.		33		Ludmila Brohmová,
V. a		33	"	Kryšková,
V. b		30		Ota Mader.

Od 1. září byli ustanoveni: Ludmila Brohmová z měšť. školy, Ludmila Kryšková a Ota Mader z obec. školy z Hodonína a Jarmila Jelínková z obec. školy z Rožkovic.

Sdruž. rod.

U sbírky RS pro chudé žáky se sebralo Kč 398,80 a obchodník Aug. Kopřiva dal k dispozici Kč 200, za něž se mohlo vybrat zboží. Z těchto peněz byli podílěni chudí žáci předvánočními bolami, kořálky a punčochami. Nejchudší žáci byli podílěni většími dárky.

Škola měšť.

Škol. rok 1936/37 byl ukončen na měšť. škole s 338 žáky a nový škol. rok byl zahájen s 338 žáky. IV. třída se úplně vztála, ačkoli se chodilo pouze šel do školy. Navštívilo ji 31 chlapců a 19 dívek. Po žádosti měšť. škola získala učebnu na obecní škole, byla štěda šlechová. Věstora nastaly jen nepatrné změny. Učitelka němčiny Ludmila Brohmová se vrátila na obecnou školu a místo ní byla ustanovena Jilka Čichalová (rod. a něm.). Dne 15/1 instaloval Jar. Školák z Hodonína na měšť. škole radio. Stroj byl poslán do ředitelny a do jednolínových tříd a do sborovny byly pověšeny ampliony. Trísložný značkový Philips-Maestro B byl za Kč 3175 a 8 amplionů za Kč 1680, za sedení a instalaci bylo zapláceno Kč 590. Celé zařízení zaplatila škola z olasních prostředků.

Škola lid. hosp.

Lidová škola hospodářská žádala o ponehání pokusného pole za měšť. školou. Obec zastupitelstvo 16/10 žádosti vyhovělo, ale ponechalo pole na 1 rok stou podmínkou, že pozemek musí být obděláván a udržován s dobrým slovou. Bude-li pozemek dále zanedbáván jako doposud, pozemek se odebere a dá se řádnému zájmu.

Sokol

Od r. 1931 do r. 1937 byl starostou Sokola rolník František Helešic 44, který byl o. l. 1929 a 1930 místopředsedou. Novým starostou byl zvolen František Šechar, dlouholetý starosta Sokola ve třídě, který tam zastával funkci za velmi obtížné situace. Dramatický odbor Sokola koupil nové jeviště asi za Kč 4000.

Kino

V roce 1937 bylo kino Světlozor, které zřídil v obci místní Sokol, vzorným hospo. darením br. Josefa Vašíčka, obchodníka, vypláceno.

Financc obec.

Rozpočet obce pro rok 1937 byl tento:

příjmy Kč 370.760, výdání Kč 359.889, skutečně vydáno Kč 599.777,20.

Nájemní a polí a luk mělo vynesl Kč 201.488, ale bylo zapláceno jen Kč 78.561,80, nedoplatky činily Kč 122.926,10.

Hospodářská krize a z ní plynoucí nezaměstnanost způsobily, že mnozí dlužili nájem jízdy a nikoliv lehce. V roce 1937 byly dlužníkům doručeny upomínky, celkem 69 lidem, kteří dlužili obci Kč 82.909,20. Bylo rozhodnuto, aby dlužníci, kteří nebudou na upomínku reagovat, bylo posláno písemné vyznění, že se jim nájem odebrá a podáváma ně žaloba.

Dějiny

Obec byla zadlužena a věřitelé ji stále upomínali, proto se snažila sehnat novou výpůjčku. Při odhadu nemovitostí byly obecní budovy oceněny na Kč 236.000 a obecní pozemky se výměří 260 ha na Kč 5.200.000. Koncem roku 1937 se jevílo zadlužení obce takto:

Finanční obec

1. Všeobecný pensijní ústav, Praha	Kč 1243.068,-
2. Společná a zář. spolek, zde	" 61.430,-
3. Cyklotel. spolek, Brno	" 88.340,63
4. Rodní družstvo reg. Kyjovky	" 60.790,45
5. Hypoteční a zeměd. banky, Brno	" 600.000,-

(Na slabou) celkem Kč 1.953.629,08

Na slabou měšťánské školy bylo vypůjčeno: v r. 1930 od Všeob. pens. ústavu Kč 1.500.000, od Spol. a zář. spolku Kč 200.000 a v r. 1932 od Cyklotel. záložny Kč 100.000. V r. 1936 bylo vypůjčeno na odtodnění obce. pozemků od Rodního družstva reg. Kyjovky Kč 695.112,25, ale v r. 1937 bylo mu splaceno Kč 600.000, které byly vypůjčeny od Hypot. a zeměd. banky. Za rok 1937 bylo zapláceno jen na úroček Kč 166.032,94. Za osvětlení ulic bylo za tento rok zapláceno Kč 12.218, za udržování cest Kč 5.462, ačkoli bylo rozpočteno Kč 3000. Obec zastupitelstvo přes současnou finanční situaci se snažilo emigrovat léku nezaměstnanosti.

Na měšť. školu bylo rozpočteno potřebná Kč 42.490,-, úhrada Kč 32.000
 " chud. fond příjem 18.900,- rydání 17.359,25
 " hospod. zplacení " 25.600,- " 31.700,-

Na místo zemědělského radního Tomáše Maděříce 134 byl do obecní rady povolán zastupitelstvo obec.
 opět za lidovou stranu Michal Maděříc 166, člen obce. zastupitelstva a do finanční komise Jan Zugarék 115. Za resignovaného člena obce. rady Pavla Kelesníce 687 byl 25/9 navržen Jakub Mrákava 618, člen obce. zastupitelstva za KSČ.

V r. 1937 dostali roční odměny: starosta Kč 2.500, 2 náměstci Kč 1.000, tajemník Kč 3000, pokladník Kč 2.000, 2 strážníci Kč 2000 a šaty a hospodář Kč 300. Dne 21/8 byla odměna strážníkům zvýšena na Kč 5.000, pokladníkovi na Kč 2500 a tajemníkovi o Kč 1000. Odměny

Společná a záloženský spolek, zapsané společenstvo s puč. neobmezeným (le. Záložna R.
 noví ručili celým majetkem), byl založen 5. května 1898, aby podle principů Raiffeisenových působil k zlepšení hmotných i mravních poměrů svých členů. Za bládných členů bylo 29 a do konce r. 1898 se zvýšil počet členů na 72, z toho bylo 34 rolníků, 24 chalupníků, 11 řemeslníků, 1 kněz a 1 učitel.

V prvním představenstevu byli: starostou Ludvík Bejvároš 206,
 místostarostou Michal Košub 60.
 členy: Tomáš Sečkař, podnik. slavec, 151 a rolník Josef Bejvároš 233 a Jakub Zugarék 114.
 Pokladníkem byl asi 1 rok učitel Martin Kroupa 7. a pak B. Josef Šoška, který jím

byl až do své smrti (1943).

U prvního dozorečů rady byli: předsedou Michal Bebjános 309, místopředsedou Frant. Seikar 121, zapisovatelem Savel Bolach 104 (134) a členy Florian Bebjános 9, Bartoloměj Bebjános 202 a Jan Zugárek 115.

Představenstvo bylo zvoleno na 4 léta, pokladník na 3 a 1/3 dozorečů rady, každý rok. Představenstvo mělo 5 členů, dozorečů rada 6 a dva nájemníci byli pokladníci. Kancelář byla v domě č. 114 a v r. 1902 byla přestěhována do spolkové místnosti v hostinci Jana Seikara 120.

Rozvaha za první hospodářský rok vypadala takto:

	Príjem	Vydání
1. podíly	360 zl.	5 zl.
2. ohlady	14.649 " 53 kr.	2.643 " 44 kr.
3. půjčky	1.352 "	13.098 "
4. úroky	95 " 98 "	260 " 73 "
5. různé	86 " 87 "	309 " 74 "
	16.544 zl. 38 kr.	16.316 zl. 91 kr.

Titulský podíl byl za 5 zl. a proční nájemníci kanceláře ve spolkové místnosti v hostinci u Jana Seikara K 40. Odměna pokladníkovi byla za první léta K 50 a pro další zvyšování byla mnoho let K 160 ročně. Úroky z ohladů se vyplácely 4 1/2 %, z výpůjček se platilo 5 1/2 %. Členům spolku mohl být jenom občan bydlící v Nové Vsi. Každý člen měl 1 hlas a každý měl několik podílů.

V r. 1900 byl zvolen do představenstva Savel Bolach 134 a do doz. rady nadučitel F. Ludwig.

V r. 1904 se pádem spůdny zabil předseda dozor. rady Michal Bebjános 309 a novým předsedou byl zvolen Savel Salajka 105.

V r. 1912 měl spolek 260 členů. V témže roce byly koupeny luční brány.

V r. 1915 byla kancelář přemístěna do obec. hostince 239.

Do skončení 1. světové války byly staré ohlady úrokovány 2% a nové pouze 1 1/2 %, z výpůjček se bralo 3 1/2 % úroku. V prvním pololetí r. 1920 se úrokovaly ohlady 3% a v druhém již 4%, dluhy v 1. pololetí 4 1/2 % a v 2. 5 1/2 %. O půjčkách do Kč 5.000 rozhodovalo představenstvo, nad Kč 5.000 představenstvo s dozorečů radou a nad Kč 50.000 valná hromada.

V r. 1922 se ohlady úrokovaly 4 1/2 % a půjčky 6%. V témže roce byl zvolen předsedou dozorečů rady Jan Zugárek 115 a P. Salajka, který byl 17 let předsedou, vysloven dle.

Dne 21. května 1925 bylo ^{nizjeno} v rodinném družstvu pro regulaci dolního toku Ryzjovky Kč 400.000.

Dne 31. ledna 1926 zemřel Ludvík Bebjános, starosta spolku od založení a novým starostou byl zvolen Michal Kosůl 60, jenž byl od založení místopředsedou. Novým místopředsedou byl zvolen Jakub Zugárek 114 a členy představenstva Tomáš Seikar a Savel Král 265.

V r. 1929 měl spolek 410 členů. V tomto roce zemřel zakládající člen a člen představenstva Tomáš Seikar a na jeho místo zvolen Tomáš Maděříč, rolník úředník.

V listopadu 1931 si vypůjčila obec na stavbu městské školy Kč 200.000 a o dubnu 1932 hodní drůbež s 60. ML. V činnosti zúčastnil člen představenstva Anst. Kostešun 267 a na jeho místo zvolen Jan Košul 228.

Vr. 1935 koupil spolek sečí stroj a dal jej do opakování Valentinu Salajkovi 705.

Vr. 1936 měl Společenská a záloženský spolek 430 členů.

Vr. 1937 byl zvolen předsedou dozorní rady Frant. Helcín 14 a jeho zást. Pavel Vašíček 526.

	1934	1935	1936
Na skladech přijato	Kč 274.818,70	Kč 402.199,15	Kč 541.050,20
vyplaceno	341.298,75	283.035,20	490.306,10
Půjček poskytnuto	4.299,90	56.340,-	196.620,95
splaceno	84.705,85	88.941,90	348.451,92
K 31/12 stav obkladů	1.796.808,10	1.915.972,05	1.966.716,15
půjček	1.643.582,80	1.610.980,90	1.459.149,93
Hlas členstva	423	426	430

Dne 11. ledna 1937 byl jmenován okres osvětlovým starem členem MRO odd. uř. Kamil Bělek 24, který byl zvolen jednatelem. Koněvadž stav pokladny se stále zmenšoval, bylo požádáno občani o zastupitelstvo a příspěvek, který činil Kč 100 ročně, ale který obec již od r. 1930 MRO neposkytl. Předsedou byl Václav Dušek 652.

MRO

Dne 11. ledna měst. rada vyžádala naši obec, aby zúčastnila informačního jednání o vedení závlakového a plavebního kanálu v bratřích Hodonín-Břeclav. Při této příležitosti podaly kám, že o příplav Dunajsko-odenskem se v naší obci jednalo již v r. 1903. K příspěvu okres. hospodář. spolku v Břeclavi se občani rada dne 25. září usnesla, že podá žádost na ohranování řeky Moravy a zároveň se rozhodla žádat o úplný odpis daně pozemkové z pozemků a luk, ležících od Kyjovky až po les.

Řeka Morava

Dne 13. února zemřel na psychiatrické klinice v Brně na cukrovou úplavici MUDr. Frant. Klávoła, státní obvodní a železniční lékař, který se zdejším obcí působil již asi od r. 1905, kdy koupil od šleha Hüsche kořálnu. Tato kořálna působilá dioným dojmem, nebot byla sídlo fary. Dr. Klávoła jí dal zbovat a postavil tam pěkný dům č. 108, v němž si zřídil ordinaci. Narodil se 17. prosince 1867 v Blukonicích, oddán byl r. 1902 v Dol. Přepánově. Žil u 69 let.

Lékaři

Vr. 1937 odešel do nemocnice (asi do Kyjova) MUDr. Vladimír Hlenář, který zde provozoval několik let lékařskou praxi v domě č. 473, kde bydlel Frant. Petrjánoš ml.

Dr. Hlenář

Vr. 1937 byl jmenován státním obvodním lékařem pro zdejšní obvod Mor. Kosa' ves zdejší rodák MUDr. František Hieboška, který se narodil r. 1907, gymnasiu studoval v Brně a lékařství na Masarykově universitě v Brně. Na jaře 1935 po odsloužení vojensk. služby a po praxi v nemocnici zahájil činnost ve svém rodném domě, byt. č. 209. Koněvadž tento dům nebyl upraven pro ordinaci, odstěhoval se do 1. poschodí domu

Dr. Hieboška

Taura 689. Od 1. ledna 1936 se stal železničním lékařem obvodu Mor. Kosa' ves a olemže, po u byl pověřen zastupováním MUDr. Frant. Klávoły. K jeho obvodu patřily obce: Mor. Kosa' ves, Mikulčice, Tešice, Týnec, Hrušky, Brušánky a Josefov. Ale často zajížděl i do Dol. Bjiř.

novic, a nádraží do Lužic a do obce Tordonic.

Znači

Dne 18. března 1936 byli výnosem prezidia okresního soudu v Bení jmenováni znalci pro odhad movitých věcí do dražby daných a odhad nemovitosti této obceani:

lékaři: MUDr. Frant. Klávek 108,

rolníci: Jan Lub. Zuzánek 114, Michal Košul 207, Jan Zuzánek 115, František Frydek 124, Fr. Keliš 14 a tavičín Kolaček 352,

živnostníci: Matěj Tomášek 335, Kovář, Jan Keltán 499, zámečník a Frant. Běhájnos 571, nitář,

státní zaměstnanec: Josef Surý 627, Augustin Doňáček 79.

CPO

Dne 1. března se konal ohlášený sviený nálet na Mor. Novou Vsi, neboť hrorka stles-
vy uličnosti se venovala nad naši obcí a především slasti. Do obce přijely dva prapory
pěšího vojska a rúco dělostřelectva. Doč. letadla kroužila nad obcí a hlavně nad nádra-
žím a shodila několik plynových bomb. Kasiči a členové CPO provedli několik ukázek zá-
chraný obrávených plynem.

Ostava

Dne 7. března byla na oslavu 87. narozenin t. pres. T. G. Masaryka schrána divadel-
ní hra Carla Čapka Bílá nemoc. Hra byla lehdy velmi aktuální a vzbudila velkou
pozornost i v Mor. Nové Vsi.

Kostel

Dne 15. března 1937 byl konečně dojednán výkup patronátních věmev oúci řím-
kal kostelu a farnímu obvodu v Mor. Nové Vsi. Řím. kal. farní kostel a farní obvod byly
od nepaměti pod reálním patronátem velkostalku Břelav, jehož majitelem v r. 1937 byl
tj. p. v. František Josef z Liechtensteinu. Cestou pozemkové reformy byla odstoupe-
na část tohoto velkostalku se výměří 5.970 ha, takže jeho lmenovému státku zůstalo
jen 1.910 ha, t. j. 32% původní výměry. Z tohoto důvodu požádalo ředitelství knížecí
z Liechtensteinu v Olomouci o výkup tohoto patronátu. Podle dohodnutí soudního znal-
ce stavitele Leopolda Čupra byly předobličné náklady patrona na udržování círke-
ních budov v Mor. Nové Vsi Kč 400 a na běžné udržování Kč 40 a po sálce na udržová-
ní budov Kč 1600 a na běžné udržování Kč 200. Dnem 1. ledna 1930 se vzdal p. v. Fr.
Josef z Liechtensteinu svůj patronátní právo oúci našemu kostelu a nabídl částku
Kč 53.000. Z této částky byly použity dva fondy. Jeden se výši Kč 41.000 při farním koste-
le a druhý se výši Kč 12.000 pod správou vlastního komitétu, v němž byli: farář P. Jos. Šoška,
kostelní hospodář Michal Košul 60 a Josef Šedivý 13 a další členové kostel. konkuren-
čního výboru. Úroků z 1. fondu mělo být použito na udržování církevních budov a
z 2. fondu na udržování svitěního zařízení. V případě větších oprav byl kostel. konkur-
výbor oprávněn použít jmení 1. fondu až do částky Kč 20.500, která měla zůstatí vždy
nezlepena. Tento výkup schválil 30/8 1934 za biskupskou konsistoř Dr. Josef Krato-
chvíl, kanelér a zemský úřad v Bení dne 6. října 1937.

Záložna obcí.
Spoviteba

Dne 3. dubna prodloužila obecní rada nájem malé zasedací síně Občan. zál.
na dalších 6 let za počítí nájem Kč 100 z místnosti a Kč 100 náhrady za osvětlení.

Rok	1936	1937
Na vlladech přijato	Kč 196.758,-	Kč 217.659,75
vyplaceno	147.841,10	186.690,90

lijčel poskytnuto	Kč 118.988,85	Kč 156.005,05
splaceno	94.154,95	110.802,70
K 3/12 stav obkladů	397.004,85	427.973,70
lijčel	297.315,80	342.518,50

Vr. 1937 nakoupili členové za Kč 24.000 uměleckých knih.

Dne 12. června se vzdal funkce obce knihovníka Jan Ralovica ¹⁹⁰ a novým knihovníkem byl jmenován učitel Karel Kessel, který dal knihovnu do pořádku a je knihovníkem ještě dnes, tj. vr. 1952. Při předchozím schválení knihovní radou byla knihovna prohlášena za členu "Vydavatelského družstevní práce" a zaplatila Kč 10 zápisného a Kč 40 členského podílu. Knihovna měla 672 zábavných, 106 poučných a 22 knih pro mládež. Členů bylo 81, z toho 64 mužů a 17 žen, a to 30% studentů, 24% rolníků, 20% dělníků, 5% zimostraníků a 4% úředníků. Celkem bylo půjčeno 1221 soazků, z toho 18 pro mládež a 3 poučné. Poplatek za legitimaci byl zvýšen na Kč 1.

Knihovna

Dne 12. června se vzdal funkce velitele předvojenské výhovy Jan Ralovica ¹⁹⁰. Dne ČPO zvolnilo obec. zastupitelstvo míšnost ve sklepech měst. školy.

ČPO

Dne 14. června pozvala Hlaváčková výstava v Uh. Hradišti obecni radu na zahájení výstavy na 20. června. Obecní rada poukázala výstavnímu výboru Kč 50. Již dříve byli občané vyzváni, aby zapůjčili starožitnosti pro výstavu.

Výstava

Dne 14. září zemřel po delší chorobě na zámku v Láncích proti president ČSR T. G. Masaryk. Mimořádné smuteční schůze obec. rady dne 16/9 se zúčastnili Frant. Sečkar a Josef Kalužník 740, za DTJ Jan Frydek, Hájčich Kliši a Eduard Baška, za ČSLA Jan Dolžal, za hasičstvo Jan Mrázek, za MRO Václav Dušek a Kamil Běleš, za měst. školu Zavadil, za obec. školu Kosterický, Kessel, za Dělnické div. Sečkar a V. Maloušek. Obě školy uspořádaly posmrtnou vzpomínku pro zářky. Třezna pro dospělé se konala o neděli 19/9 o 15. hodině na nádvoří Masarykovy měst. školy. O životě a zásluhách presidenta osvoboditele promluvil učitel Emil Berina. Místní hudební kroužek v počtu 27 členů zahrál za vedení ředitele Zavadila 2 smuteční skladby a pěvecký kroužek v počtu 18 členů zapěl smuteční sbor. Do dobu pohřbu dne 21/9 byla poslána před desku padlých busla presidenta a před ní hořel řecký oheň. Pohřbu o hrze se zúčastnili z měst. školy, která nese jméno prvního presidenta, 3 učitelé.

Třezna

Dne 16. října stanovilo obec. zastupitelstvo cenu 1 m² stěrku z obec. stěrky na Kč 16.

Stěrkoviště

Vr. 1937 bylo z naší obce odvedeno 19 mladíků

Odvody

K radosti o udělení pohodnické zionosti Františku Velebovi 677 se usneslo obec. zastupitelstvo dle souhlasu s touto podmínkou, že obec tím nebude finančně zatížena a že bude přispívat na pohodnicko laboru částkou, jakou přispívala dřívějšímu darovníku z Koloninu.

Pokody

V únoru koupila obec pro hasičský sbor 5 protiplynových masek asi za Kč 5.000, které byly majetkem obce. Dne 1. března se zúčastnil sbor lebečného poplatku, který vedl ČPO. V prosinci koupil sbor starší auto značky Traga Grand u fy Škoda v Brně za Kč 8.250.

Hasiči

Dne 29. ledna ozničil požár na hradle na jižní straně nádraží. Škoda činila Kč 300.

Požary

Chročen byl i most, který vede nad dráhou. Do špalový přístup byl oběi lokalitován ptáca. kamí, káky, sekykami a berlovkou. 12. května vyhořela stodola Franti. Salajky u křídlov a tý. hodou bylo, že hodně přišlo, ale přece škoda činila Kč 10.000. Dne 13. října o 4. hod. dne shořel stoh slámy u M. Dolfika 261. Dne 29. října shořela stodola u Jana Salajky. Škoda činila Kč 10.000.

Starby
V roce 1937 postaveni nové domy: poštmistra Josef Kalužek 740, Vaclav Gie 470, Franti. Chocholoušek 742, Jan Bírka 739, Marie Mačková 460, Jan Klusky 56 a Janek Kelišovic provison. ni stodola. Na býkarně postavila obec nový seník a věnovala za něj Kč 8.000, ale podstat. lou, že zůstane majetkem obce.

Škidei
V roce 1937 se rozšířili katastrofální hřáscei, a proto obecni zaslužitelstvo nypalo školní mládci, aby je uhytala. Na tuto výzvu nastúpali záci 188 252 hřásků a bylo jim vyplaceno Kč 920,30. Za 100 kusů dostali 50 h.

Žestěti
Dne 17. prosince byl usmrcen olakem Jan Maloušek 575, který se narodil r. 1889 v Mor. Nové Vsi. Při sněžení vánici odstraňoval snih na trati a pravděpodobně neslyšel, že jede olak. Byla mu rozdrvena hlava a obě nohy.

Sebevraždy
Dne 4. čerence se oběsil vě. 374 Pěti Brátek sestáři 78 let.

Dne 15. čerence byl podle naháňního záznamu nalezen mrtlo se vinném sklepě radní Tomáš Maděříč 434, notářsky sollicitator. Narodil se 30. března 1889 v Bošterné a oženil se r. 1918. Byl členem lidové strany. V r. 1927 byl zvolen do obecního zaslužitelstva a byl rad. ním až do své smrti.

Narození
V roce 1937 se ve vďejši obci narodilo 53 dětí, z toho bylo 31 chlapců a 22 děvčat, do toho zemřeli 4 chlapei.

Žňatky
U mrti
Udááno bylo 25 dojíci, průměrný věk u ženichů byl 18 let a u nevěst 27 let (1926).

Zemřelo 37 lidí, a to 20 mužů, z toho 4 nemluoňala. Muži zemřeli v průměrném věku 60 let, ale počítáme-li i 4 nemluoňala, dožili se muži 48 let. Nejvyššího stáři se dožil 1 muž, a to 82 let. Ženy zemřely průměrně v 50 letech. Nejvyššího stáři se dožila žena, a to 92 let.

1938

Ve dnech 6. a 7. ledna se vylovořily silné sněhové závěje, takže jízda auty byla ne-
možná. Do mracek dne 12. ledna přišla obloha a leplola příštího dne vystoupila o po-
ledne na 6 °C. Sněh rychle rozláal a řeka Morava se rozoodnila. Teprve 29. ledna se
ochladilo, slabě mrazilo a sněžilo. V únoru bylo počasí chladné, suché, přelozě sněh nepadal.
Březen byl dosti teplý a suchý, až koncem března se ochladilo a trochu napršelo. Dne 25. břez-
na rozkoelily meruňky. Celý duben byl velmi studený a na Koitnou neděli, 10. dubna, padl
sněh. V noci 20., 21. a 24. dubna byl mráz -4 °C. Břes studené počasí a se rozkoelily některé ško-
my, ale kočky většinou pomrzly. Studené počasí pokračovalo až do 12. května. Průměrná teplota
za v dubnu byla asi jako v únoru, t. j. průměrně 2,5 °C. Dne 13. května se náhle oteplilo
a počasí bylo zcela letní, teploměr vystoupil o poledne na slunci až na 30 °C. Počasí v
červeně bylo velmi rozmanné. Dny velmi teplé se střídaly s velmi chladnými. Poslední
červenové dny byly velmi horké. Počasí v čerenci a v srpnu byly prosklizení obilí velmi
příznivé. Od 24. srpna do 4. září denně přišlo. Kyjovka zaplavila Kanadu, takže lidé
se brádili ve vodě, když lámali kukurici. Celý říjen bylo pěkně a suché počasí až
do 13/10, kdy se vlivem severáku náhle ochladilo. Celý listopad byl mírný a suchý, do-
hrál přišlo a jednou mrazilo. Broní sněh napadal 6. prosince, kdy také mrazilo a na váno-
ce byla luhá zima.

Počasí

Uroda obilí byla nadprůměrná a poněvadž dosti přišlo, narostlo brambora cukro-
ky nice než lita minulá. V roce nebylo ošeb, poněvadž v době květu přišly mrazy, které ko-
ky zničily. Rozvodnění Kyjovky způsobilo velké škody.

Uroda

Dne 25. ledna se objevila mezi 20. až 23. hod. na obloze polární záře, zjevo našel ka-
jich velmi zářný. V Českácku měl a hoar oblouku blízko země, z něhož zářily různobá-
rečné paprsky. U nás se jevila jako dvě velké rudé skvrny na severní obloze, která byla
po tu dobu jasná, jako obloha před východem slunce. Skvrny se polytovaly od severu
k západu, kde po 23. hodině zanikly.

Záře polární

Dne 17. srpna byli zrodni obec. zastupitelstvem do újezdni škol. rady Václav Dušek
652 a Frant. Helšic 14. Za škol. měst. byli zrodni o št. učitelé: Kamil Bilek, Jaroslav
Dvořák, Karel Kapoun a Věra Mašková.

Škol. rada
újezdni,

Za školní obce byli navrženi: za lidovou stranu: Jan Bidař 159 a Josef Salajka 140,
za KSČ Frant. Kelopilík 185, za nar. soc. stranu Frant. Helšic 604, za stranu soc. dem. Teo-
dor Baerš 107 a za domovní Frant. Šlejšlovic 237.

místní činitelé

Dne 29. dubna okres. úřad v Hodoníně zadal MSR v zrušení rozvolky s poukazem, že není
min. věj; prací rozhodnulo o úpravě rozvolky mezi Lužicemi a Mor. novou vsí.

Dne 29. čerona bylo dovoleno obecní škole a předojenské hanné vylovi, učivali coičisté
na měst. škole, pokud to ovšem není škol. měšt. školy. Bolo bylo coičisté prodlou-
ženo asi o 65 m směrem k byjanooské cestě měřeno od dovnitř křídla budovy. Dloš

Škola obecní

byl tudíž posunut také o třetinu 65 a. Zbyvajících poté zůstalo a nadále majitelům dce a jeho sestra
 něže solně disp. onovali. Kabinel (obytný) na měst. škole byl uvolněn pro sobotní učitelé za Kč 60.
 Podle výnosu MŠANO o postupu žáků pátých tříd obecní školy do městské se dne 6. dubna
 na bylo o konf. učitelství obecní školy hlasováno o žácích, kteří byli prohlášeni za
 způsobilé postoupili do 1. třídy městské školy. Byli to žáci, kteří měli z jazyka vyučova-
 cího a z počtů v druhém pololetí páté třídy post. známku 3 stupně. Tomu pořá-
 dáním vyhovovalo 14 dívek a 18 chlapců. Za nezpůsobilé byli prohlášeni ti žáci, kte-
 ří měli z jazyka vyučovacího nebo z počtů nedostatečnou. Tomu nařizováním byli postise-
 ni 3 chlapci a 2 dívky. Ti žáci, kteří měli z těchto předmětů dostatečnou, byli podrobe-
 ni zkoušce před řídícím učitelem. Zkoušku neudělalo 7 chlapců a 7 dívek.
 Na konci škol roku měla obecní škola 8 tříd a 285 žáků, z nich 27 propadlo a 2 dokončili št. d. škol.
 Do gymnasia vstoupili 4 chlapci a 1 dívka, na měst. škole 23 dívek a 11 chlap-
 ců. Důležitá roční docházka byla 98,3%.

Dne 1. září 1938 byl stač tříd na obecní škole tento:

I. a poč. žáků	34	Řídní učitel	Ludmila Krysčková
I. b	35		Frant. Kosterský, říd.
II. a	35		Karel Kessel
II. b	36		Emil Pěšina
III. a	39		Olga Mader
III. b	31		Terézie Kvasilová
IV. b	32		Jarmila Jeliňková
V.	55		Ludmila Brohmová

Asi o září byl přidělen na obec. školu uč. Josef Baberák, ale již 1. b. září nastoupil i s učite-
 lem Karlem Kessellem na mimořádné vojenské cvičení, které 11/9 se změnilo o mobilisaci.

Škola měšťanská

Školní rok 1937/38 byl ukončen pro sokolský děl již 22. února. Dne 1. září byla koničně
 měšťanská škola přeměněna na újezdni. Škola měla 3 třídy první, 2 druhé, 3 třetí, 1 čtenou,
 celkem 9 tříd s 368 žáky.

Od 16/2 zastupoval odb. uč. Růženu Kapourovou uč. Zdeněk Kundera. Dne 1/9 nastoupili
 def. odb. uč. Anička Pěšová z Hodslavic a Miloslav Chleboun z Břeclavě.

Dne 10/4 zakoupila měšťanská škola promítací přístroj značky Sedlar od firmy Hrad.
 Albrecht z Bratky za 1918 Kč. Na tuto částku přispěla škola ze svého fondu Kč 918,
 kromě toho z škol. fondu koupila plátno a potřeby k zalemnění uloženi za 215 Kč.
 Za mobilisaci nastoupili vojenskou službu učitelé Kamil Bilek, Jaroslav Doňáček, Mil.
 Chleboun a Boh. Friedrich.

Škola lid. hosp.

Conradě pole za měst. školou nebylo využito k účelům lidové školy hospodář-
 ské, bylo rozhodnutím obecní rady 7. prosince pronajato.

Knihovna

V roce 1938 přibylo do veřejné obecní knihovny 75 knih zábaových, 4 poučné
 a 3 pro mládež. Celkem bylo půjčeno 1206 knih a půjčovalo se celkem 6 knižekrát. Kojm
 pohladníkem byl coolek Josef Doležal 48. Knihovníkům pomohl Ivan Hiebačka,
 žák IV. třídy měst. školy, dostal roční odměnu Kč 30.

V roce 1938 přestala Občanská záložna objednávat umělá hnojiva, neboť rolníci si je mohli odebrat přímo z místního filiálního skladu Hospodářského ústavu v Brnělani.

Na skladech	přijalo za rok 1938	Kč 490.916,05
	vyplaceno	388.025,30
Díjciel	poskytnulo	140.755,90
	splaceno	113.237,70
K 3 1/2 stav	skladů	530.864,45
	příjciel	370.036,35

Dne 18/4 bylo vzpomenuáno 40. výročí založení Společenského a záloženského spolku. Ještě téhož roku zemřel zakládající člen Jakub Zugarík 114, který byl místopředsedou a na jeho místo byl zvolen Jan Maděříč 52.

	Rok	1937	1938
Na skladech	přijalo	Kč 681.192,50	Kč 495.596,75
	vyplaceno	557.577,20	440.959,35
Díjciel	poskytnulo	214.570,90	253.032,-
	splaceno	331.311,55	364.232,10
K 3 1/2 stav	skladů	2.090.331,45	2.144.968,85
	příjciel	1.542.416,33	1.231.216,23
Stav členstva na konci roku		439	397 (11 přibylo, 53 ubylo)

Obecní rozpočet pro rok 1938 byl tento:

řádný rozpočet: potřeby	Kč 353.810	skutečný příjem	Kč 374.289,44
" úhrada "	" 352.994	vydání	410.892,38
mimořádný " :	Kč 18.000		
Na obecnou školu rozpočteno	Kč 24.470,	skutečně zapláceno	25.552,20
" měst. " "	23.290	" "	12.632,80
" " " za celý újezd potě	42.490		
Do odv	úhrada 32.000		

Do odstranění nezaměstnanosti byla zřízena v Hodoníně sprostředkována práce. Obecní zastupitelstvo se usneslo, že poskytne příspěvek Kč 100, osvědčili se toho zařízení a budou-li mít místní dělníci z toho prospěch, poskytnou další příspěvky. Aby bylo pomoci nezaměstnaným a současně, aby byl zaplácen nájem z obce pozemků, bylo dáno 10 dělníkům do Láhumní ulice, aby od měst. školy kopali příkop. Za běžný metr dostali Kč 1,50.

Velitelem branné výuky byl v r. 1938 říd. učitel Frant. Koslerický. Během válečné nebezpečí se blížilo, žádal velitel BV, aby byly zakoupeny 2 armádní a 2 sportovní veduchooky, pušky pro 1 družstvo, 10 speciálních map, 2 protolodní knihy, 4 rasilka, inoentář pomůcek, abrapy ručních granátů a příručky. Dále bylo navrženo, aby byly koupeny 4 vyjazené vagony a umístěny vedle kůšle, kde by se ubývali všichni z obce. Byli k pohodlnějšímu a zdravějšímu bydlení (podle obec. protokolu). Obecních bytů mělo být použito pro ČPO a BV.

Záložna Obč.
Sportovní

Záložna R.
Sportovní

Finanční obec.

Za zaměstn.

Výuková bran.

Pomník
TGM

Dne 8. února 1938 podala MRO obec zastupitelstvem návrh na postavení pomníku prezidentu T. G. Masarykovi k uctění 20. výročí založení ČSR. Po předkvalifikačním konkursu a přehlídce modelů několika sochařů, byla práce zadána sochaři Sojátkovi ze Štábskovic asi za Kč 10.000. Bylo dlouho hledáno vhodné místo pro postavení pomníku, až po různých debatách bylo rozhodnuto umístiti pomník na pokračí sadu u křižovatky, kde byla nejdříve provedena kanalizace a pak upraven sad. Slabou základu provedl místní sedničky mistr Josef Kuchaříč z mramorové drti. Do základu pomníku byla dána láhev s pergamenovou listinou s vylíčením poměří, za kluzík byl pomník postaven. Na pomník byl osazen nápis: „Touž dechý národ nezahyne, on ošechný lidy šťastně přelomá.“ Tím, že bylo ubráně kousek parku pro pomník, zakryly se silniční příkopy a bylo získáno pěkné místo pro pořádání oslav.

V sobotu 10. září o 19. hodině byl pořádán lampionový průvod, jehož se zúčastnilo obec. zastupitelstvo, hasičský sbor, zářov místních škol, tělocvičné spolky a mnoho občanů.

Částečný oběz

Dne 11. září byla na měst. škole slavnostní schůze obec. zastupitelstva za účasti 2 vyšších důstojníků, při níž byl druhý prezident Dr. Edvard Beneš jmenován čestným občanem Mor. Nové Vsi. Odpoledne se konalo slavnostní odhalení pomníku, jehož se zúčastnilo velké množství lidí domáckých i přespolních. Po vyčtení slábní slajky zahájil slavnost starosta obec Pavel Filipovič. Slavnostní řeči pronesl škpt. Boris... a předseda zemského výboru Štola. Do slavnosti byla slovaická veselice. Pěkné počasí přilákalo hodně lidí z okolí, hlavně legionáře a hasiče. Počet účastníků se odhadoval na 4.500 osob.

Dárky

Dne 15. února byla odhlasována dáarka se hry o karty pro rok 1937 a 1938 se výší Kč 1230 pro každý rok.

Bezpečí
války

Dne 11. března překročila německá armáda rakouské hranice, rakouský kancléř Schuschnigg byl sesazen a Rakousko násilně prohlášeno za součást Německa. Německý kancléř Hitler nastoupil 15. března vládu. Tenlo násilný čin vedl u nás velké rozhořčení a obavy z toho, co bude dál, neboť rakouské hranice jsou od nás asi 2 hodiny cesty.

Květen 1938

Situace se přiosměřila, když v květnu 1938 se německá vojska shromážděvala při našich hranicích. Naši vláda nařídila vojev. obsazení hranic. Dne 11. května od půlnoci do 5 hod. ráno obsadilo jednak pravidelné vojsko a jednak 70.000 záložníků hranice. Iz naši obec rukovali 18 záložníků, kteří byli vybrojeni na četnické stanice a odvezeni místními auly za hranice k Vallim. Bylto jeden ročník záložníků a příslušníci speciálních sborů. Nedošlo nic k bojům, ale Henleinovi vyvolávali na některých místech v pohraničí nepokoj a situace byla velmi vážná.

Oslava

Oslava narozenin druhého presidenta Dr. E. Beneše dne 28/5 byla konána za napjaté situace. Slavnostním řečníkem byl u nás poslanec Jásá,

ktejž upozornil na závažné nebezpečí krizí z Německa a opozal k svornosti a odra-
ze všechny občany.

Dne 5. května povolilo obec. zastupitelstvo republikánům u dorozlu poslati
promník agrár. politiky Antonínu Šochlovi před domem Ludvíka Kolářa 104.

Pomník Šochlov.

Dne 5. května 1938 schválila obec. rada, aby byla udělena zubotechnická kon-
cese Heleně Mikšíkové, poněvadž zubní technik Frant. Frühauf pro celý rok neprovo-
zoval praxi a pro 3200 obyvatel naší obce je potřeba zubního technika.

Technik zub.

Dne 29. května byly konány volby do obec. zastupitelstva. Zvoleni byli za sba-
nu nár. socialistickou, kand. listina č. 2:

Volby obec. zast.

Josef Maloušek, předst. zřízení,	č. 457,
Frant. Helešín, zed. úředník,	604,
Josef Surý, " zř. v. v.,	627;

za stranu komunistickou, kand. listina č. 3:

Jan Černý, zed. zř. v. v.,	550,
Jakub Mrázka, dělník,	618,
Frant. Velopilek, zedník,	185;

za stranu nár. sjednocení, kand. listina č. 4:

Frant. Kostecký, dělník,	75;
--------------------------	-----

za odborovou jednotku, kand. listina č. 5:

Jakub Teplík, dělník,	249,
-----------------------	------

za stranu živnostenskou, kand. listina č. 6:

Vladimír Trána, mlynář,	474,
Jan Brůček st., pekař,	496;

za stranu soc. demokratickou, kand. listina č. 7:

Václav Dušek, zed. zřiz.,	652,
Teodor Bačbík, " úřed.,	707,
Frant. Kučera, " zřiz.,	280,
Jakub Kostecký, " " ,	83,
Josef Vašíček, " " v. v.,	526,
Vlad. Fíll, " podúřed.,	311;

za stranu lidovou,

kand. listina č. 8:

Josef Filipovič, rolník,	8,
Michal Maděříč, " ,	166,
Frant. Lojďelík, " ,	435,
Jan Peljář, stroj. zámeč.,	401,
Jan Zugarčel, rolník,	115,
Jan Kolář, " ,	259,
Frant. Michalica, " ,	221,
Josef Šabajka, " ,	140;

za stranu republikánskou, kand. listina č. 9:

Josef Peljář, volán , č. 233,
 Karel Matoušek, " , 124,
 Michal Salajka, " , 564,
 za domovníu, krad. listina č. 10:
 Frant. Frýdek, volán , 224,
 " Šteflovič, " , 227,
 " Helešic, " , 14.

Do volby radních se sdružily strany v 2 skupiny:

Rada ob.

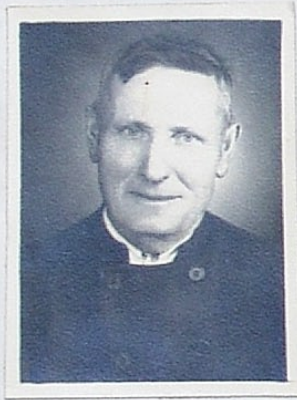
I. skupinu tvořily strany čís. 5 (odbor. jed.), 6 (živr.), 9 (rep.) a 10 (dom.).

II. " " " " " 2 (nár. ^{sov.} jed.) 3 (kom.), 4 (n. jed.), 7 (soc. dem.) a 8 (lid.)

Radními byli zvoleni: za komunistickou stranu Jan Černý 550,
 živorostenskou Vlad. Thána 474,
 soc. demokratickou Václav Dušek 652,
 lidovou Jan Peljář 481,
 " Soláček 259,
 republikánskou Josef Peljář 233,
 domovníu Frant. Frýdek 224.

Starosta

Volba starosty byla provedena 20. června za přítomnosti okres. hejtmara Dr. Emila Kadlece. Novým starostou byl zvolen 28. klasy Karel Ha Filipovič 8, I. náměstkem Karel Vášíček 526 (soc. dem.), II. náměstkem Josef Surý 627 (nár. soc.).

Nový starosta Karel Filipovič se narodil 30. prosince 1879 v Mor. Nové Vsi sč 8 jako rolnický syn. Za 1. světové války byl na východní frontě a dubnu 1915 zajat do Itálie. Říjnové revoluci byl vedoucím kolchozu, 7. serst od Bermu (vzrostla = 16 km). Ze zajetí se vrátil kepro. v červenci roku 1920 a ujal se opět hospodářství. Od založení lidové strany v Mor. Nové Vsi byl jejím členem. V roce 1923 byl zvolen do obecního zastupitelstva a při volbě starosty byl zvolen II. náměstkem starosty. Ve volbách v roce 1927 při volbě starosty byl zvolen I. náměstkem, jímž byl až do svého zvolení starostou obec.

Pokladník

Novým pokladníkem obce byl zvolen Josef Matoušek 457, člen obec. zastupitelstva za stranu národně socialistickou.

Tajemník

Začátkem července došlo podle výpovědi Marie Bačkové pro vydání do moskvyk listů cizincům k odvolání obce. Tajemníka Bačovského a starosta Karel Filipovič byl dne 15. července povolán, aby se informoval o obsazení uprázdněného místa. Na místo tajemníka byli navrženi: Teodor Bačvík, učitel Emil Běřina a říd. učitel Frant. Noslerický. Z navržení byl vybrán Teodor Bačvík, železničnický úředník, který chtěl funkci zastávat ve večerních hodinách. Na zapracování si vzal na 28 dní na odpoledne volno, ale zjistil, že by mu volný čas večer na to nestačil, a proto navrhl, aby funkci zastávala jeho manželka a že jí bude pomá

hal, obzvláště že se bude zúčastňovat schůzí obce zastupitelstva a věsti jeho protokoly. Nová tajemnice Marie Bacišková se narodila jako Marie Kudlíková r. 1907 v ^{Podivíně} ~~Podivíně~~ v početné malozemědělské rodině. Měšťanskou školu navštěvovala v Podivíně a dovolu-
lou obchodní školu v Brnělavě. Dvě léta pracovala na obecním úřadě v Podivíně a pak byla 12 let z povolání v Brnělavě. V r. 1936 se provdala za Teodora Baciška, a prolo se místo vzdala. Domovské listy, které byly vydány Arturem Kohoví, jeho manželce Kornelii a jejich synu Alexandrovi z třídne a Rudolfou Šlerovi z třídne.

Strana národních křesťanů v Mor. Nové Vsi kandidovala do obec. zastupitelstva v roce v r. 1938, vznikla v ČSR v r. 1934 z národní demokracie (vznikla v r. 1918 a vedl ji Dr. Karel Kramář, první ministerský předseda ČSR), z ligy (vedli Štíbrný, Gajda a Inglen) a z národní fronty. Předsedou národního sjednocení byl Dr. Karel Kramář.

V Mor. Nové Vsi byla podle slov Frant. Kostečka na 75 vytvořena v r. 1938 slavnostním, že okres tajemník národního sjednocení laičiček sestavil kandidátní listinu z dělníků, kteří byli zaměstnáni hlavně v cihelnách a kteří byli přijati do práce neproti tehdy, když se stali členy odborové organizace „národní sdružení“. Ze strachu, aby nebyli bez zaměstnání a aby v zimě, když se v cihelnách nepracovalo, dostávali podporu podle gentlského systému, vstupovali do této odborové organizace a později do strany národního sjednocení. Podle údajů příslušníků (Kostečka a Klusová) této odborové organizace dostávali v době nezaměstnanosti 40 až 70 Kč za 14 dní. Výše podpory byla podle výše placených příspěvků a podle toho, jak dlouho byl organizován.

Na kand. listině nar. sjednocení byli: Frant. Kostečka 75, 2 Pavel Hasmunda 637, B. Josef Helešic 287. Jména dalších kandidátů jsem nezjistil. Tato strana získala ve volbách do obec. zastupitelstva 43 hlasy a byl tudíž zvolen Frant. Kostečka 75. Poněvadž při volbě starosty neposlechl okres. tajemníka a volil proti jeho vůli Pavla Filipoviče 8, byl ze strany vyloučen a výnosem okres. úřadu v Podivíně byl v listopadu 1938 zbaven členství v obec. zastupitelstvu. Na jeho místo byl povolán Pavel Hasmunda 637.

Dne 3. července 1939 zemřel dlouholetý starosta, ozdělaratel a naposled kronikář Sokol Sokola Ladislav Sečkař 217, povoláním rolník. Podle rolnické kroniky byl velmi obětavý, prostý v chování, vysoce inteligentní, ale i rozšafný a oplývající humorem. Byl zakládajícím členem Sokola a členem obec. zastupitelstva za republik. ^{do 28. 5. 1938} lidánskou stranu od r. 1927 až do své smrti. Byl činným funkcionářem různých spolků. Za jeho předsednictví v MŠR byla poslána na měšť. škola. Narodil se r. 1891 v Mor. Nové Vsi v. 217. V r. 1908 byl zakládajícím členem republikán. dorostu a po návratu z 1. světové války, kterou prodělal v Itálii, se stal členem republik. strany.

V tomto roce se pilně cvičilo a připravovalo na 8. všesokolský slet v Praze. Tohoto cvičení se sletu z naší obce zúčastnilo, jsem nezjistil. Starostou ke konci tohoto roku byl 117 m. a 5 žen.

Měsíc září 1938 byl pronásá národ. hagnitý. Hitlerova útočnost proti ČSR vynahodila proto již 18. září bylo povolání některých záložníků na mimořádné cvičení. Dne 24. září o 16.30 hod.

Strana
zár. sjednocení

Sokol

Mobilisace

byla vyhlášena mobilisace záložníků do 40 let. Záložníci s odkhodláním bránit okrouženou oblast rádi nastupovali. 25. září byly odočteny automobily a 27. září rozhlasová aparátury. Den cín byl vydáván za poukárky obec. úřadu. Od 24. září bylo nařízeno zalemnění a české obyvatele z Břeclavi se začalo stěhovat.

Mnichov

Mnichovská kapitulace, kde se jednalo o nás, ale bez nás, vzbudila mezi našimi občany velké rozhořčení, obzvláště proti těm státníkům, kteří na náš úceč mysleli, že zachráně lidstvo před válkou. Naši vojáci nastupovali s raděním, ale s těžkým srdcem opouštěli hranice.

Vyznamování
V. Kalachoviče

Za mobilisace byl vypravenán velitelem 23. pluku, Americký Slovák v Trnava-ovi za prokázanou statečnost Václav Kalachovič 147 diplomem. Narodil se 1908 v Břeclavi a voj. přes službu konal v Bratislavě. Podle vlastní výpovědi odhalil zradu blízkého příbuzného Karla Sidora, který chtěl pomoci přecházení v důstojnickém stavu 23. pluku se zmoenil velení pluku a přejít i s plukem na stranu nepřátel, což zaslukou Václava Kalachoviče se mu nepodařilo. Doklady a plány o zradě byly nalezeny v Slov. Mezeru u Kozych Lámků v borbách poddůstojníků 3. poly. 4 z jistějších vojáku, a to 2 důstojníci, 8 poddůstojníků a 2 vojini byli zatčeni a předáni vojen. soudu v Bratislavě. Obecní zastupitelstvo odměnilo V. Kalachoviče peněžním darem a dalo mu diplom zardmooval.

Tržky

Staroverím kozych hranic ČSR hillerem se stala Mor. Nová Ves střediskem a bylo ho kraje soudního okresu Břeclavského, a proto se snažila získat bydení byty. Do bydení byty byl starover člordek, a to pro selata bylo určeno místo před obchodem Aug. Koprivoy a pro drubez před obecním domem. Broni bydení byt byl 20. října.

Úřady

Obecní zastupitelstvo se snažilo vyúit dané situace k rozvoji obce klamě tím, aby o naši obci byly umístěny evakuované úřady z Břeclavi. Jednalo se o expozituru státní policie, okres soud, bur. úřad, důchodkovou kontrolu a finanční stráž. Byla usla-sena čtyčlenná komise, aby vyjednávala s úřady. Přestěované úřady měly být umístěny na novější obecní škole. Přestávkou nového křídla na měst. škole mělo být zistáno vhodné místo pro obecní školu. A tím by se uvolnila i druhá budova pro umístění úřadů. Místní majitelé uhelen a pil byli ochotni postavit čirisoní domy, takže o byty pro úřady by bylo také postaráno.

Policie

V listopadu byla umístěna v naší obci státní policie z Břeclavi. Přednostou expozitury státní policie byl Dr. Karel Bokoš a velitelem uniformované policie byl špl. Jaroslav Lurener. V přízemí obecního domu byla umístěna uniformovaná sl. policie, v I. poschodí byly kanceláře správní neuniformované policie a Dr. Bokoš a špl. Lurener měli kancelář na obecní škole naproti obecnímu domu. Měst. škola žádala, aby kancelář byla vyklizena, aby tam byla zase třída, ale nebylo jí vyhověno, proto byla třída umístěna v litovoičné měst. škole. Důvodů státní policie měla asi 60 mužů, byla Mor. Nová Ves vynata způsobnosti místní četnické stanice a součena uniformované státní policie. Neuniformované státní policie předal hodoniňský okres část správní agendy, takže do její kompetence patřily: Mor. Nová Ves, Týnec, Hrušky,

Tudonice, Kostice, Lanžhot a podobné i bodivín, Lanžhot, Mor. Těchov a Vel. Bílovice.

Čelnická stanice, která byla od r. 1912 na domě Pavla Krále (nyní ul. Jaroslava Miroslavského) č. 112, vykonávala službu jenom v kalasích obce Týnce. Velitelem čelnické stanice byl od r. 1929 vech. strážník Frant. Mikeska.

Četnictvo

Do zabránění Břeclavi Němci bylo zavedeno autobusové spojení z Lanžhota přes Mor. Novou Věs a Hodonín do Brna, aby bylo umožněno spojení Lanžhota s Brnem. Mor. Nová Věs neměla nikdy takovou frekvenci jako v tu dobu. Na křižovatce u obce radnice stával člen státní policie a řídil dopravu.

Autobus

Do skupaci Břeclavi se přestěhovala do místního obilního skladu centrála Hospodářského družstva v Břeclavi. Při evakuování byla k nám převezena část sborů. Asi 1/4 roku byl zde vedoucím centrály prokurista Michal Barboš, rodák z Lanžhota. Ale pak byla centrála přeložena do Bodivína a vedoucím místního skladu byl jmenován Josef Holobrádek, rodák ze Staré Břeclavi.

Družstvo hosp.

Dne 17. srpna byli navrženi porotci a kmety: Pavel Dolejší 687, Frant. Frydek 224, Josef Surý 627, Frant. Šteflovic 227, Jan Černý⁵⁸⁹, Josef Sedivý 13, Lidka Hluchá 649, Pavla Kucířová 280, Josefa Košutová (manželka sověrolékaře) 60, Milada Hřebáčková (manželka lékaře) 689 a Kuzěna Zugaráková 509. Šel jsem se mnoha lidí, kdo do byli kmety, ale nikdo nevěděl. Proto jsem si vypůjčil příručku z univerzitní knihovny, v níž jsem se dočel kolo: „Kmeti zasedali při projednávání listových (novinářských a jiných, na př. neudržených pohlednic) přecínů a sločínů. Tyto se projednává 5 soudců, z nichž dva jsou předsedci z lidu, t. j. kmety. Kmet musel být nejméně 45 letů a musel bydlit v obci, která jej navrhla, aspoň 2 léta. Kmeti si mohli obřadovani zohat podle seznamu, který jim byl doručen 14 dní před přeličením. Kmeti museli o bajných přeličeních zachovat přísau mlčenlivost, jinak byli hřešni a zbaveni kmet. funkce.“

Porotci

v

Kmeti

Dne 11. února o 21. hod. vznikl požár na pile Františka Hebjárošé. Hlašení požáru se zúčastnily i sbory z Hodonína a z Břeclavi. Škoda byla odhadnuta na Kč 30.000. Dne 14. února o 13. hodině vypukl požár u Ed. Zugaravých 176 a vyhořelo obytné stavení a chlévy. Požár byl snadno uhašen, protože silně přišlo. Dne 15. října o 8. hod. shořel slok slámy u Pavla Krále. Škoda činila Kč 2.500. Byl velký nedostatek vody, i když bylo vyčerpáno 9 sludů.

Požáry

V roce 1938 byl založen ženský odbor ze Storu dobrovolných hasičů, neboť v případě války, kdyby bratři narukovali, byla by obec bez hasičstva. Na první výzou se přihlásilo 9 členek, ale na ustavující schůzi se přihlásilo dalších 7. Náčelníci byla zvolena Bohumila Stančovičová 121. Náčelníkem byl František Stančovič. 19. ledna byla koupena za Kč 15.000 stříkačka u firmy Sigmund v Lubíně. S autem tam bratři zajeli a stříkačka tam byla namontována.

Hasiči

V roce 1938 byla z naší obce odvedeno 13 mladíků.

Odvozy

Dne 21. března zemřel na rozdracení jater seoirním mezi ozeč a sloup Hojčích

Nestěsti

Zugar, dělník Akcionářů cihel, ve stáří 32 let. Byl ženat právní 1. pol. v Dol. Bujanovicích a zemřel u malky v Mor. Kvoč. vsi.

Sebevraždy

Dne 13. února spáchal sebevraždu oběšením Jakub Hamada, stolař v Belkánově sňožně v Mor. Kvoč. vsi, ve stáří 70 let. Dne 31. května spáchal sebevraždu na železniční trati u mlýna Felie Sedláček, sklář bez zaměstnání, který se narodil r. 1909 v Kostelci. Dne 2. srpna se oběsil o. v. 76 Frant. Václavský, zemědělský dělník, o 47 letech.

Naděstí

Na silnici k Týnci za křižem byl zasažen bleskem do hlavy a okamžitě mrtav Jan Šindar, zemědělský dělník z hušánek, rodem z Dol. Bujanovic.

Narození

V roce 1938 se narodilo ve zdejší obci 49 dětí, z toho 23 chlapců a 26 děvčát. Do jednoho roku zemřeli 3 chlapci a 1 děvče.

Sňatky

Oddáno bylo 18 dvojic, průměrný věk u ženichů byl 29 let a u nevěst 25 let. (531) (461)

Úmrtí

Zemřelo 30 lidí, a to 15 mužů, z toho 3 nemluňata. Mužij zemřeli průměrně o 52 letech, ale počítáme-li i 3 nemluňata, dožili se pouze 41. Nejvyššího stáří se dožili 2, a to 79 let. Ženy zemřely průměrně o 55 letech, a počítáme-li i 1 nemluňo, o 52 letech. (623) (745) Nejvyššího stáří se dožily dvě ženy, obě 91 let.

Kněží

Dne 28. února nastoupil zde P. Frant. Bazderka jako II. kooperátor (pomocník faráře). Křísil z Dubřan, kde byl II. kaplanem, ale již 5. července byl přeložen do Fikové a na jeho místo u nás byl jmenován P. Klement Lahodný z Křhova.

Zastupitelstvo
obce.

Do mnichovské katastrofě byli vyloučeni z obč. zastupitelstva příslušníci KSČ: Jan Černý 550, Jakub Mrákava 618 a Frant. Nelopitík 185. Jejich poslední podpisy jsem našel v protokole u zápisu z 25. listopadu 1938.

Z otlavy 20. letého úrovně Čsl. republiky v r. 1938.

1. Shromáždění před školou.
2. Slavnostní zasedání obč. zastup. v měštance.
3. Před uvolněním do měštanky.

1939

Až do 15. ledna byly mrazy, toho dne nastala obleva. 18. ledna bylo o poledne 16°C. Vážně počasí trvalo až do konce ledna. Únor byl suchý, ale chladný, sníh nepadal, ale noční mrazy byly téměř denně. V březnu bylo také chladno, obzvláště v druhé polovině. Od 15. března padal sníh denně a teplota klesala v noci až na -5°C a ve dne nevystoupila nad 2°C. Toto mrazivé počasí pokračovalo do 26. a zbytek měsíce byl deštivý. Deštivé počasí pokračovalo do 2. dubna a pak celý měsíc bylo teplo a jasno. V květnu bylo deštivo a chladno. Hlavních dnů bylo jenom několik. Častými dešti se rozvodnila doabrálka řeka Morava a zaplavila louky u lesa. Dne 21. května klesla teplota v noci na 0°C. Další zápisy o počasí nemohu již v kronice zaznamenat, protože vadiř řed. Rudolf Zavadil odešel 1. května 1939 do výslužby a jeho nástupce počasí již nesledoval a jiný se tím tak svědomitě nezabýval. Meteorologická stanice byla opět vrácena na lid. školu hospodářskou.

Pocasi

Rozpočet na obecnou školu na rok 1939 byl tento:

potřeba řádná Kč 21.030, skutečná Kč 23.560

MSŘ

" mimo " " 30.500 na výměnu oken.
Na jednu stranu staré obecní školy byla dána nová okna. Byla širší o 5cm a nižší o 5cm, takže výška nových oken byla 2,10 m a šířka 1,05 m. Douč vadě se zvětšila plocha na 2,20 m², přičtylo i na světlosti. Stará okna byla prodána.

Po okupaci naší oblasti nařídili Němci revizi učebnic, knih a odstranění škol obecní obrazů presidenta Dr. Edvarda Beneše.

Dne 1. září 1939 byl slavně lid tento:

I. a	počet žáků	37, tříd. E. Peřina,	III. b	31, E. Nosberská,
I. b		36, L. Brokmová,	IV. a	24, K. Kessl,
II. a		36, Jar. Glič,	IV. b	24,
II. b		35, Jos. Kobřík,	V. a	25, Z. Kundera,
III. a		31, Jar. Šromek,	V. b	35, T. Hasilová.

Concovadě bylo 10 tříd a pouze 8 učeben; byly 2 třídy slétkovavé.

Dne 6. března byla přidělena na školu Kořel. Kolačková (druhá oří) a Josef Kobřík učitelé a 22. března řídící učitel Martin Zhevoič a Marie Mašalová, ale již 29. dubna byl přeložen řed. Zhevoič do Hráčovic a 14. srpna byl k nám ustanoven Jaroslav Šromek. Dne 1. září byl dán na odpočinek řed. učitel Frant. Nosberský a zař. řed. učitelem byl jmenován Julius Glič, který od 8/2 1939 působil na obecní škole v Hodoníně. Tehož dne byli přeloženi: J. Čáleník do Hrušiek, uč. prakt. M. Mašalová do Lanžhola a Ota Mader do Hodonína. Na zdiš

učitelé

Školu byla přeložena a Eliška Kosterská (dříve učitelka, která působilá v Kulech na Hovorově) dne 2. října byla umístěna na školu Marie Zlatnickové (roz. Štebáňkové) z Mor. Nové Vsi a přemístěna 11.5. Dne 11. listopadu byla přeložena E. Kosterská na obecni školu v Břeclavi, která byla

21. SR

Než bylo již v r. 1937 se jednalo o to, aby byla přeložena škola by-
la újezdni (viz str. 11) a 17. srpna 1938 byla zrušena v rámci obecního ú-
jezdni škol. rady, 21. SR, která nefungovala, neboť některé obce ne-
přistoupily na zřízení dobrovolného újezdu. Toho došlo nechtěla ani Mor.
Nová Ves nésti věcný náklad sama. O tom svědčí tento případ. Hodo-
vod a ústřední kopaní, zřízené na škole firmou Travec a Břeclavi v r. 1931, vy-
povídaly službu, protože trubky byly ze špatného materiálu a musely být již
do r. 1938 několikrát vykopány a opraveny. Když 5. srpna 1938 praskla hlavič-
ková, snažil se ředitel, aby byla opravena do začátku škol. roku, ale předs-
da 21. SR chtěl, aby náklad uhradila 21. SR, ta však de facto nefungovala.
Ředitel školy se obrátil na okres. škol. výbor, ale ten ani neodpověděl. Tak se
jednání protáhlo a když 13. října náhle se ovládilo na 4°C, vyučování
muselo být přerušeno. Konečně opravu provedl instalatér Král za Kč 2430
a vyučování bylo obnovo.

Do sporu o újezd zasáhl zem. výbor moravský a nařídil z nové újezdni zřízení
újezdni měst. školy. Avšak v důsledku mnohých událostí odmítl již
30. září 1938 poskytnout 1/3 příspěvek na věcný náklad a stejně 1/3 odmítl
dát okres a o náklad se měly rozdělit obce oboodu, tj. újezdu. Celkový ná-
klad Kč 175.000, a to Kč 49.000 na škol. rozpočet a Kč 126.000 na umožňování výpůjč-
ky; měl být rozdělen buď podle daňové základny, nebo každá obec měla
platit za žáka Kč 370 školného. To narazilo na nový odpor přiškolovaných
obcí. Louže Mikulčice a Těšice byly ochotny uhradit školné z obce prostředků.
Nejostřeji vystoupily Hrušky, které prohlásily, že mají dluhy, že občané ne-
plátí pachty a že kdyby měly možnost, že by si postavily kostel. Mnozí rodi-
če, aby nemuseli platit školné, raději dali děti na obecnou školu. Okres. škol.
inspektor a ředitel se snažili zabránit těmto přešlapům, zohledně u žáků
III. tříd a pokoušeli se jednat dopisováním, jednat přímým vyjednáváním
vyřešili věc způsobem pro obě strany přijatelným.

Rozpočet na měst. školu pro r. 1939:

potřeba Kč 41.540,-	školená potřeba K 69.387,83
úhrada " 30.500,-	úhrada " 52.877,40
schodek Kč 10.040,-	schodek K 16.510,43

Škola měst.

Do obsazení Břeclavi Němci uzavřeli tam všechny české školy, takže do
zdejší školy přešlo 38 žáků. Dne 1. září 1939 bylo na měst. škole 9 tříd a v
nich 376 žáků, a to z Mor. Nové Vsi 149, z Mikulčic a z Těšic 66, z Hrušek 60,
z Brušáněk 41, z Týnce 35 a z Tondovic 25. Byly 3 třídy první, 3 druhé, 2 třetí

a t.č.č. Třicetnízáci byli české národnosti a podle náboženství byli žáci evangelici, říšskobratrského vyznání, 12 bez vyznání a oslabní říši katolíci. Před na počátku škol. roku muselo se začít s reorganizací v školovní a bylo ředitelům poučeno o chování, zvláště pak k německým úřadům, občanům a symbolům Hitlerovy říše. Toto poučování bylo vynuceno nadřízenými úřady, kteří se obávaly gestapa. Klátil nepalerný projev nelibosti proti Hitlerovi Německu a české lidě a mezi nimi bylo i dost učitelů, byli zavazáni a tím je gestapo nutilo k přiznání. Kdo se neshledl s tím, nebo kdo se kládem mučení přiznal, byl buď vězněn nebo popraven. Tak zemřelo mnoho českých lidí na popravištích a v koncentračních táborech.

Ke mnichovské kapitulaci nastalo stěhování hlavně stál. zaměstnanců z pohraničí a se Slezska. Aby mohli být umístěni, byly 31/1 1939 propuštěny všechny v dané zaměstnančyně, jejich manželé měli slušné příjmy. Již 1. prosince byl přidělen na měst. školu jako nadpočetný odb. uč. Jan Štíbel (syn řídícího, který působil v Josefově a v Mikulčicích) ze stál. menšinové školy ve Znojme. V dané učitelky: Růžena Kapounová a Lib. Šteflovičová byly vyřazeny a na jejich místo nastoupily dne 25. února odb. uč. Marie Štrubá a Marie Růžičková, ale Jan Štíbel byl přeložen do Hodonína. Dne 1. dubna odešla M. Štrubá do Hodonína na školu pro zec. povolání. Dne 1. května přešel na měst. školu do Hodonína odb. uč. Bohumil Friedrich a na jeho místo nastoupila ze Slezska brána Marie Čapková. Ale již 30/5 se Friedrich vrátil a Čapková byla přeložena do Lanškoda a současně ustanoven jako nadpočetný odb. uč. Josef Zlatníček, který působil na Myjavičce na místě industr. učitelky. Šteflovičová byla ustanovena 24. 8. uč. dom. nauk Věra Weidlichová a 30/8 byl přeložen z Lanškoda odb. uč. Jan Joellik. Dne 1/9 odešel Friedrich opět do Hodonína, Zlatníček do Lanškoda a Čapková se vrátila. Dne 20/10 nastoupila z obec. školy v Lužicích dívka Čihálová, která byla od 1/12 jmenována stal. odb. učitelkou. Je samozřejmé, že bylo ustavičné změny v učitelstvem sboru nijak neprosplý ani kázní, ani vyučování.

Nadbylek učitelstva způsobil, že 58 až 60 letí byli pensionováni. Tak odešel 1. května 1939 do výslužby ředitel měst. školy Rudolf Zavadil, který vedl správu školy od 1. září 1931. Narodil se r. 1880 v Přísově u Jihlavy. Jako učitel působil na obecní škole v Kuzelově a v Mutěnicích, jako říd. učitel v Tvarozné Lhotě, jako odb. učitel v Hodoníně a jako ředitel měst. školy ve Velkých Bílovicích a v Hovoranech. Podle ústního podání byl to vážný a pořádný člověk, který získal škole dobrou pověst. Zřídil v obci orchestr, měl spoustu přírodovědeckých přednášek, i zeměpisných a navštívil několik hodnodných diadelních her.

Jeho nástupcem se stal Jan Ulehla, ředitel měšťanské školy v Liptovské M. Mikuláši.

učitelů

ředitelů

Sdružení
rodiců

Dne 24. září byla schůze rodičovského sdružení při obecní škole, které bylo zřízeno již v r. 1934, avšak v r. 1936 usadalo v činnosti. Předsedou byl zvolen Dr. Karel Brokeš, pokladníkem obchodník Josef Fédiový a zapisovatelkou Bedřiška Plíškalová. Tato schůze se zúčastnilo kromě učitelů 65 rodičů. Dne 15/10 uspořádala RS sbírku pro obec, která vynesla Kč 1924, 75. Dne 29. října byla provedena besídka, na níž byly recitovány vlastenecké básně: Jar a kerudy tkůru, již hlavu, národe! J. V. Kadka Tak ste neni, Domov a písně Slovaz jsem a Bysali Čieho. Dne 12. listopadu začalo hrát Louckové divadlo za vedení uč. Karla Kessla. Dne 9/12 bylo Louckové divadlo v miculáškou besídkou, při níž bylo předáno všech 349 dětí cukrovím, lůžkami, perly a gumami, o celkové hodnotě Kč 515. Dne 22/12 bylo obdarováno 60 chudých dětí flandrem, barehelem a plátnem na záštitu. Dne 31. prosince byl uspořádán silvestrovský večírek, který vynesl 600.

Dne 10. června 1939 se ustálilo, ovšem jenom na přechodnou dobu, RS při měst. škole. Předsedou byl zvolen Josef Kaňa z Těšic. Dne 4/6 se měla konat schůze, která pro malou účast byla odložena na 8. říjen, kdy se sešlo asi 150 rodičů. Za každé obec byl zvolen jeden rodič do výboru. Ml. Dr. Frant. Hřebačka doplnil program poučnou přednáškou.

MRO

Vlivem zmiňovaných sláb. poměrů soustředila se práce MRO na úpravu obce. Přes. osvětlový odbor totiž žádal, aby se zaměřila na zvýšení hygieny obce (kanalizace, belonování chodníků, výsadba stromků a zastavovací plán), na podchyzení pracovníků v oboru národopisném (vyšívání, předkreslování ornamentů a žen, které vyškrabují kraslice). Aby činnost byla usnadněna, bylo požádáno Mladé národní soukromství, aby vyslalo jednoho člena do míst. osvět. komise (MOK), tak se totiž jmenovala MRO. Dne 13. 6. byla ustavující schůze. Obecní zastupitelstvo vyslalo do MOK Lud. Salajku 705, Vojtěcha Hrdličku 663 a Jos. Dolčáka 48. Zvoleni byli: předsedou Václav Dušek, jednatelem odb. uč. Jos. Plíflavíč, pokladníkem Frant. Ložďelík a korespondentem Vašůnek, členy: Lud. Salajka 705, Frant. Hřebačka 114, Vojtěch Hrdlička 663 a Jos. Dolčák 48.

Knihovna

Do zřízení protektorátu byl pověřen odb. uč. Karel Kapoun, aby vypracoval „základní knihy“ (ze staroviska německého). Vyřadil bylo knihy: Marxův Kapital, Kji Erenburga Zkazu Evropy, Remarquea Na západní frontě klid a Cesta zpátky, Haškova Louka, Johna Witalera Prach jal Evropu, Václava Mangera J. Haška, Manua Klausse Mefisto, Golubovič Kroky bez křižů, Fuchtwangera Lidu Süse, Pforzom Knihu Evropa a Evropané a Heiden na jeden muš prok Evropě. Policejní ředitelství zabařilo 2 knihy (Witalera a Heiden). Knihovna čítala 845 zabařených, 108 poučených a 31 knih pro mládež. Za rok 1939 bylo půjčeno 2131 svazků 85 čtenářům. Vykoupeno bylo 54 knih.

Sokol

Hlasem Sokola pro rok 1939 byl zvolen poštmistr Josef Kalužník 740, místopředsedou Ant. Hřebačka 269, náčelníkem Ladislav Pečkar, náčelníci jeho sestra Lidka Pečkarová, vedoucími kina Bedřich Jareš 670 a dlouholibý

náčelník Václav Šedivý 507 jednáním. Po odchodu vzdělavatele uč. Páleníka vzdělavatelská činnost zanikla, neboť nikdo si nebyl jist, pokud by ji mohl dělat. Po zabrání pohraničí a po odlišení Hloverska se přistěhovalo k nám mnoho lidí a jednala získala několik bratrů a sester. Divadelní činnost ustala, ale uprklá divadelní společnost ze Hloverska sebrala asi 15 činoher a operel.

Obecní rozpočet pro rok 1939 byl tento:
řádný rozpočet:

Finanční obec

příjem Kč 364.005,-

skutečný příjem Kč 622.286,32

vydání " 363.590,-

vydání " 529.329,66

Dopřadě v původně navrhovaném rozpočtu se jevil schodek Kč 23.600, byly obec. příspěvky zvýšeny s 350% na 400%, obec. dávka s tl. piva byla stanovena 10 h, z 0000ných sláv a s vína na 25%, a to pro léta 1939-1944.

Římsorádný rozpočet byl tento:

příjem Kč 142.304

skutečný příjem Kč 174.635,20

vydání " 142.304

vydání " 174.635,20

Komise pro vydržování plemenů navrhla pro rok 1939:

příjem Kč 25.500 a vydání Kč 26.800.

Finanční hospodářství obce se velmi zlepšilo, neboť občané vydatně spláceli dlužné nájemy z minulých let.

Dne 3. ledna 1939 vyhovilo obec. zastupitelstvo Odboru kal. žen a dívek Kříže a vyzvalo správce škol, aby do tříd byly umístěny kříže.

Dne 3. ledna byla jmenována nouzová komise, jejímž předsedou byl Komise nouz. Fr. Seljman 19 a členy: Jan Lalajka 203, basel Filipovič 8, Frant. Helešic 14 a Valentin Lalajka 705.

Dne 27. ledna bylo v obec. zastupitelstvu jednáno o lom, je okres. úřad Trhy v Hodoníně výnosem ze dne 20. prosince 1938 udělil obci konali každý čtvrtý den každé týdně trh.

Dne 3. května byly okres. úřadem povoleny v naší obci trhy na selata. na selata

Dne 28. července byly kromě dřívějších výročních trhů před Matějem 24/2, před Markétou 13/7 a po kn. Václavu 28/9 přidány zemským úřadem v Brně se zabrání Břeclavi další tři výroční trhy, a to po Františku z P. 2/4, po Na rebevsloupení P. Marie 15/8 a po Mikuláši 6/12.

Dne 27. ledna 1939 jednalo obec. zastupitelstvo o zřízení koupaliště. Do Koupaliště nedostatek ohodnotěných míst ke koupání vyostala nutnost zřídit koupaliště, které by vyhovovalo požadavkům dnešní doby. Majitel uhelný Oldo Hodovárka nabídl provedení výkopu a úpravu koupaliště svými dělníky bezplatně s podmínkou, že hlíny použije ve svém podniku. Nastal však spor, kde by bylo koupaliště nejvhodnější. Jedni navrhovali Zelnice, kde však by byla voda příliš chladná, poněvadž by byla přiváděna ze studánkového pramene. Jiní byli pro to, aby bylo zamýšleno pod hadělkou, kam by byl zřízen přítok z Lujovky.

konradě se rozhodující činitelé nemohli dohodnouti, bylo rozhodnuto vyjádřiti si posudek analýz, čím se tento problém odročil a ještě v roce 1952 koupaliště není.

Plán regulace.

Dne 21. února byl pozván do naší obce referent technické kanceláře moravsko-slezských obcí, měst a okresů Boh. Horníček z Bena, aby vyložil význam a účel zastavovacího a regulačního plánu naší obce. Zdivoasnil, že při jakýchkoliv stavebách musí býti tohoto plánu dbáno, aby bylo chráněno zdraví, bezpečnost občanů a ušlechtlost obce. K tomu je potřeba dvou plánů, profylaktického, podhového a uličního. Uchýlka je povolena jen v šířce ulic, kterou lze zmenšit ze 16 na 12 m. jednalo se o tyto čtvrtě: 1. od měst. školy k železničnímu mostu u mlýna, 2. Medlov až ke hřbitovu, 3. od vř. ohrad. směrem k žyrecké silnici. Celková částka na tento regulační plán byla odhadnuta na Kč 16.000 až 20.000. Celá částka by musela být zaplácena do dvou let.

Živnosti

Dne 22. února dala obec souhlas k udělení k provozování elektrotechnické živnosti Josefu Šobodovi z Anušánek, bytem v Mor. Nové Vsi 14.
Dne 13. dubna bylo schváleno zřízení elektrotechn. živnosti Fr. Kováříkovi z Tordonic.
Dne 30. září byla povolena stavba holičny J. Šobodovi vedle sklepa občana Bolfíkara u nádraží. Holična byla postavena v rozměrech 6,20 x 4,90 m, ale byla dána podmínka, že stavba bude v případě potřeby kdykoliv na náklad Šobody odstraněna. Doplatek z místa činil ročně Kč 100.

Chov dobytka

Dne 28. února bylo připsáno komise pro chov hospodářského zvířectva stanoveno v naší obci chovateli: pro 570 krav 7 býků a pro 255 prasnic 5 kančí. Koloze pro kontrolu užitkovosti a dědičnosti dobytka byl u nás dne 4. února 1939 ustanoven kontrolní asistent Miloslav Bacal, který bydlí v naší obci ještě v roce 1952, požádal jsem ho, aby mi osvětlil činnost v obci něco řekl. Miloslav Bacal přišel z Krám z Mikulčic, kde zastával louč. funkci. Narodil se r. 1910 v Američce, okr. Jihlava, jako syn kováře. Po absolvování odborné školy nastoupil na velkostatek, kde měl na starosti ovcem školkou, živočišnou výrobu a účelníky. V r. 1937 absolvoval kurs pro výcvik kontrol. asistentů. Vědomosti však čerpal hlavně z praxe a pilně jich využíval v chovatelství.

kontrola

Kontrola se prováděla jednou měsíčně, a to v poledne, večer a ráno. Mléko se vážilo na kg a odebíral se poměrný vzorek, t. j. 1-10 cm³. Množství odebraného mléka nesmělo přesáhnout 35 cm³, to je 3 porbory. Na porbory bylo potřeba 11 cm³ mléka. Kontrolou se vybraly nejúžitkovější krávy a by byly zapsány do krajských nebo státních plemenných knih. Od těchto krav po připravení nejlepšího plemenekem se brali pro chov plemenní býčci, kteří odpovídali také barou. Vyběrem se koalita chov stáde zlepšovala a soláště v Mor. Nové Vsi bylo v krátké době dosaženo lakových úspěchů, že odborníci byli překvapeni lak rychlým a pronikavým zlepšováním dostatečného materiálu. Velkou zásluhu měli chovatelé sami, poněvadž použili všech zkušeností, které kontrol. asistent všem ochotně sděloval a sám i prakticky prováděl. Význam kontroly

Uhoř ve zvyšování užilčnosti a kvality chovu. U naší obce se chovalo celkem 5 byčků. Zástupci obce, kteří nakupovali bylo plemenníky, měli zájem o chov dobytka, proto kupovali kvalitní byčky. Nejvíce vynikl byček Juno III 1337, po kterém se podařilo nejvíce byčků a o těch nejlepších lidí. Byl koupen v r. 1939.

Dne 15. března 1939 ohlásil příslušník slábi policie v 5 hod ráno starostovi Filipovičovi S, že německé vojsko překročilo naše hranice a je v Břeclavi. V té době ranních hodin okupovala okleštěnou republiku Hitlerova armáda. Do naší obce přijela od Břeclavi. V 7 hodin se dostavili do kanceláře k starostovi 3 německí důstojníci a položili mu tyto otázky:

1. „Existuje v obci komunistická strana?“ Starosta: „Ne.“
2. „Jsou v obci nebezpeční zivoly?“ - „Ne.“
3. „Zúčastňuje se farář politiky?“ - „Ne, je to starší pár, který již nemá zájmu.“

Obyvatelstvo bylo překvapeno tímto násilným obsazením a se zabývaným dechem očekávalo, co bude dál. Zachovalo klid, ale uvědomovalo si, že všechna Hitlerova ujištění, že nemá po Mnichovu již dalších územních požadavků, byla laktickou lží. Lid byl rozhořčen proti slábníkům v Mnichově, kteří jednali s námi, ale bez nás, mylně se domnívající, že na území ČSR zachrání mír. Ale brzy se přesvědčili o omylu, neboť 1. září napadl Hitler Polsko a vypukla II. světová válka. Naší obcí projížděly kolony aut směrem k Polsku. S povzrčením se u nás mluvilo o něčích břeclavských Čechách, kteří se ozdobili háčkovitými kříži. Do zabraní Břeclavě jezdily naše slaby do Heusels na nádraží, kam se obracely a jely zpět.

Dne 15. března přišli na zdejší četnickou stanici 2 německí četníci, kteří se zdrželi na stanici 3 týdny.

Několik dní po okupaci přišla k nám německá pohraniční stráž (Grenzwahe), v počtu asi 30 mužů, která pak konala službu na slovenských hranicích. Hranice která sloužila k převozu občanů i vozů ze zdejší obce přes Moravu do Kopčan, byla zrušena a od té doby převoz na Kopčan přívosem uslal. Kancelář pohraniční stráže byla u Weisů. U Weisů byli ubytováni většinou po soukromých domech a strážovali se jednak v obecním hostinci a jednak u Josefa Petrjánoš (Frizera). U Weisů byla také ubytována německá důchodkyně Kontrola, do jejíž kompetence patřily obce: Mor. Nová Ves, Krušky, Týnec, Mikulčice a snad i jiné obce. Obyvatelstvo bylo k těmto orgánům nedůvěřivé. Též příslušníci zdejší četnické stanice česko zaujali k nim nedůvěřivý postoj. V r. 1939 nebyl v obvodu zdejší četnické stanice nikdo z politických důvodů zatčen.

Dne 17. března přišel na zdejší farní úřad z Rosic u Břeva kaplan P. Stanislav Kovářik, rodák z Němečan, okres Týškov. Dne 1. listopadu přišel na místo P. Josef Ledlák, který se stal farářem v Mikulčicích, nový kaplan z Břeva P. František Benda, který se narodil r. 1911 ve Velkých Pavlovicích.

Začátkem dubna bylo započato se stavbou betonových chodníků od obce

Okupace
15. března

Drota

Stráž něm.
četníci
stráž potraz.
Přívos

Kontrola důch.

Kněží

Chodníky

ního domu až k nádraží na náklad majitelů domů, k čemuž poskytl obec stěh. Be-
loruskou práci provedl mistr cemenář Frant. Nešpor 420.

Sokol Dne 8. dubna konala slavnostní komise na žádost Telocvičnické jednoty Sokol prohlá-
domu č. 127, který Sokol koupil, neboť budova byla v tak špatném stavu, že ně-
které části hrozily sesulím. Slavnostní komise nařídila, aby radní část byla za-
bezpečena před spadnutím a aby se nájemník ihned vystěhoval.

Osvětlení Dne 13. dubna bylo schváleno rozšíření rozvodové sítě elektrického vedení
od sloupu č. 250 směrem k Týnci o 2 rozpětí. Dne 12. července byla prodloužena rozvo-
dová síť a sítě osvětlení v Ulrajíně.

Sběr odpad. Dne 13. dubna byla uslázena na výzvu okres. úřadu komise pro sběr odpa-
dových hmot v tomto složení: za obec radu starosta, 1. náměstek a radní Josef
Petržanov, dále zástupci hasičstva, škol, Sokola, Učila, DTJ a Mlad. nar. souruč.

**Dělníci
do Německa** Za práci do Německa podle výnosu okres. úřadu o přijímání dělníků
odešli od 4. května tyto občané: Josef Barč 433, Jan Helešic 290, Josef Pelikán 143,
Frant. Jandák 389, Frant. Matušek 487, Gabriel Nešpor 302, Jaroslav Zugar 292,
Jan Teplík 588, Cyril Komosný 372, Frant. Filipovič 153, Josef Michálek 719, Ant. Nosek
178, Frant. Nešpor 255, Jaroslav Jandák 389, Frant. Michalica 508, Karel Helešic 605,
Stanislav Machan 316, Michal Kostřhun 753, Jan Bolach 310, Jaroslav Frýdek 549,
Karel Kaciv 594, Rudolf Salajka 71, Jakub Salajka 376, Josef Salajka 71, Pavel
Zugar 296, Cyril Jandák 389, Josef Čerešina 387, Josef Baolicek 389, Miroslav Václavík
381, Jan Salajka 271, Martin Turý 721, Jakub Doležal 276, Frant. Málek 7, Ladislav
Salajka a Jaroslav Salajka 498, Josef Slovaja 272, Frant. Dobeš 470, Vlad. Helešic
371 a Jan Jandák 733. Nejvíce jich odešlo do Vídně a do Lince, někteří i do Norim-
berka a Königsbergu.

Učila Dne 9. května koupila obec domek od Cyrila Malouška za Kč 15.250
na rozšíření ulice k „Josefovským chalupám“. Ze sítě, vedoucí do Brusánek,
tam byl pouze chodník a rozbouráním koupeneho domu tam vznikla
vozovka.

Dne 13. května bylo upuštěno od vydláždění „Vinohradské cesty“, o níž
se již delší dobu mluvilo, protože tam měla vést dálnice z Lanškrova do Kodovína.

Vystávková. Dne 25. května odjela do Rio de Janeiro (Brazílie) Anna Hasmundová.

Výstava koní Dne 28. a 29. června 1939 byla v naší obci pořádána výstava lepš-
krevných koní a zkouška výkonnosti. Výstava byla organizována Spol-
kem pro chov koní bílelaoského okresu za přispění mor. zemědělské rady
v Brně a Svazu spolků pro chov koní na Moravě. Protože v naší obci by-
ly pořádány 3 výstavy koní, a to v letech 1929, 1934 a 1939, pábral jsem
po listinném materiálu, bohužel, našel jsem sbytky, neboť jednatel spol-
ku musel odevrdat všechny materiál okres. vedení JSČZ. Ale i z těch kusů
zpráv jsem sestavil obrázek o chovu a o výstavách koní.
Ještě před 60 lety převládala na Moravě chov arabských koní. V třicátých letech

kololo stolecí zúslaly z kololo chovu jen zbytky. To bylo vidět u nás na všech

třech výstavách. Spolek pro chov leptokro-
ných koní pro soud.
okres brnělavský
venikl r. 1921. Jeho
prvním předsedou
byl Josef Nešpor, rolník z
Drušček, jednatelem a
pohládníkem Frant. Helešic
z Mor. Nové Vsi. Spolek

založil plemennou knihu klisen, pořádal kursy, přednášky a výstavy. Jeho
příčiněním byla u nás zřízena stálá hřebčí stanice, kde bylo 6 a později
jen 4 hřebci. Výstavy byly obecní, ca 70 koni. Na jedné výstavě bylo 12 plemene
arabského, 17 angloarabského, 2 angličtí a 39 koní se smíšenou krví arabskou,
anglickou a oldenburskou.

Na výstavě koní 9. čer. r. 1929 bylo rozděleno: v kolovosti Kč 2090, 4 stříbrné me-
daili po Kč 100, 5 bronzových medaili po Kč 40, 5 čsl. státních dukátů po Kč 90 a
5 stříbrných dukátů soavoaravských po Kč 40, ulkem odměn ca Kč 3.340.

v r. 1929

Z naší obce získali ceny:

David Beljanoš 309 za tříletou klisničku 1. cenu a čsl. dukát, za po své zapuštěnou
klisničku 1. a cenu, Kč 50 a soavoaravský dukát a za klisničku s hřebákem III.
cenu, Kč 60 a bronzovou medaili.

Jakub Beljanoš 592 za starší plemennou klisnu 1. a cenu, Kč 100 a dukát soavo-
Frant. Beljanoš 19 za klisnu s hřebákem IV. cenu a Kč 80.

R. 1934 byl předsedou spolku M. V. Dr. Michal Košul, zvěředělař z Mor. Nové Vsi 60,
jednatelem Frant. Helešic 14 a pohládníkem Jan Říborský, rolník z Mor. Žitkova.

v r. 1934

Výkonrostní zkouška r. 1939 se skládala ze 3 dílčích závodů:

v r. 1939

1. závod krokem pod jezdecem na 500 m.
2. Závod v ležkém laku na 10 km s strojní osobným náhladem váhy koní, maximální rychlost - 1 km za 9 minut.
3. Závod v klusu v bryčce na 10 km, 1 km za 4 minuty.

Tohoto závodu se zúčastnilo 7 spřežení, z naší obce spřežení Jana Beljanoše 206 a La-
dišlava Beljanoše 268.

Roční klisničky vystavovalo 12 chovatelů, od nás nikdo.

Dvoleté	16	,	Jos. Lugárek 114.
Tříleté	6	,	nikdo
Co své zapuštěné	14	,	Lad. Beljanoš 268.
Plemenné klisny s hřebáky	15	,	Jan Beljanoš 9, Pavel Král 63 dvě, Jar

Ředýjaroš 206, J. Slavkovič 125.

Starší plemenné knihy vystavoval 14 chovatelů, od nás Pavel Koliba 53, Jar. Kelt-
janoš 206a, Frant. Doležal 42.

Družstvo hosp.

Dne 12. čerence přišel do zdejšího filiálního skladu HD jako učelní Frant. Beranek z Týnce. Narodil se r. 1902 v Ladné (Lanštorf). Po ukončení měšťanské školy v Hodoníně navštěvoval obchodní školu v Břeclavi. Dop. 1937 byl úředníkem v tisk. laoském písovaře a pak přišel do HD „Hlovácká zádruka“ v Břeclavi. Po okupaci, když byla sloučena všechna HD, přišel do HD v Břeclavi.

Hřbitov

Dne 12. čerence bylo zařadeno zámečnicku Hřbitovi postavení železné ohrady u přírodní hřbitovní zdi, ardo K 120 za 1m. Za záštital německého komisaře pohraniční stráž dala obec. zastupitelstvo seškrabal, s pomůcku byj starosty Maloušek a hořdu. Při té příležitosti mi vyprávěl Jan Klubus, že když Maloušek zemřel, odmítl tehdejší farář P. Loška přijímti máry, jelikoz Maloušek byl bez vzrání. Nastal spor mezi farářem a obcí, komu patří máry. Konečně přijeli hasiči nosička. Z toho vzniklo mezi zdejšími komunisty rozladění a mnozí vystoupili z církve, ale později zase někteří přisloupili.

Pomník

TGM

Když byl v Hodoníně a v jiných obcích odstráner pomník presidenta T. G. Masaryka, byl pomník TGM u nás na podnět starosty Filipoviče a II. náměstka Luricha 627 v lichosti ukryt v dřevníku obecní školy a přikryt pevnou a karabur-
lím. Zdejší vládní policie měla posbírat všechny busty ze zbytku soud. okresu Břeclav, především obou presidentů a legionářů. Busty měly byti zničeny, ale místo toho byla na dvoře novější obecní školy vykopána jáma, busty tam uloženy, přikryty slámou a zahrabány. Doufali, že busty tam přečkají válku, ale když v r. 1945 byla jáma otevřena, byly busty zničeny, až na jednu.

Hody

Dne 12. čerence obec. zastupitelstvo rozhodlo, že večerní taneční zábavy v hodech musí byti pořádány jednorolliojmi korporacemi pod nároem Národního souručenství a průběh, že bude filmován. Každá korporace měla příspěj přiměřenou částkou na úhradu výloh.

Nájnny

Dne 3. srpna byla ujednáno, že obec. pozemky budou pronajaty takto:

1. na 6 let 18 dílů „Hliničky“ a „Člově“ od Hrušek, Drušánek a Mikulčic;
2. za 3 léta 19 dílů „Malý flek“ u staré Hruhy a 94 dílů „Kopánky“;
3. 13 dílů „fanské“ byly zalučeny pro potřeby obce.

Zásobování

Noví potravinové lístky podle výpovědi Karoslava Škapy byly vydávány 3. října 1939. Zásobování a gerdu začal zřizovat St. Škapa, který v té době byl přijat jako kancelář. síla. Potravinové lístky na cukr a mýdlo dostali všichni. Zemědělcům byla ponukána samorásobitelská dávka obilí. Když někomu samorásobitelská dávka nestačila, dostal lístky na mouku a chléb. Zabijačky byly propočítány a když zabijačka vyšla, dostal lístky na maso a tuky.

Stromy

Dne 13. října byly provedeny přípravy k výsadbě oosených stromů po-

příchopu na Kanadě a lopotu na dolním „kustar rybnu“ a koleč sportovní hřiště.

28. říjen byl prohlášen osmým dnem a okres úřad v Hodoníně oaroval před jakýmkoliv projevy, které by připomínaly dřívější význam tohoto dne.

Dne 16. listopadu přistoupila naše obec za člena j. honoraoského národa hospodářského sboru s ročním příspěvkem Kč 100.

Dne 17. prosince zrušil okres. úřad v Hodoníně české občanství, které bylo uděleno prezidentu Dr. Edvardu Benešovi dne 11. září 1938 při slavnostním odhalení pomníku prezidentu T. G. Masarykovi.

Na stavbu chudobince podali offer by:

slavil Ing. Holan z Hodonína	K 61.216,16
rednický mistr Josef Kuchaříč z Mor. Koc. Tsi	" 47.641,50
" " Ondřej Bocharka z Tordonic	" 45.323,10

Čtyřmi hlasy byla přijata nabídka Ondřeje Bocharky, kdežto Josef Kuchaříč dostal pouze 3 hlasy. Vedením se rozuměla i dodávka materiálu. Holaršské práce byly zadány stolarům Adolfu Koudelkovi, zde. Na okna byla upotřebena stará okenní křídla ze školy. Stavba byla pojištěna proti požáru u Brni čis. vzájemné pojišťovny na Kč 30.000.

Podle stádního nařízení byla určena okres. úřadem domovská příslušnost 47 občanům a jejich rodičům v naší obci. Domovskou příslušnost v naší obci dostali ti, kteří 10. října měli naši stálou příslušnost v těch územích, která okupovali Němci. Jestliže taková osoba žádala stálou příslušnost o tak zvaném protektorátě, určila se jí domovská příslušnost podle těchto směrnic:

1. v obci, se které měla někdy domovskou příslušnost, 2. v obci, ve které měli domovské práva rodiče, 3. v obci, ve které měla naposled bydliště, 4. v obci, ve které mají nebo měli bydliště její rodiče, po případě prarodiče, 5. v obci, ve které má nemovitý majetek.

Dne 1. prosince 1939 narukoval k něm. armádě Jan Kádeniček, který se narodil r. 1906 v Mor. Berouně, byl příslušný do Vel. Týnce u Olomouce a se zdejší obcí se oženil s Annou Galajkovou a bydlel v č. 702.

Dne 11. července byl vyblážen z Moravy nedaleko Kopčanského přívozu příslušník německé pohraniční stráže Jiří Brosch. Šlo-li o nestěšitě nebo o sebevraždě, to se neví. Bylo to v poházel z Horšova Týna, kam byl převozen.

V roce 1939 měla Občanská záložna tento obrát:

na vkladech	přijalo	K 206.220,70,	vyplaceno	K 320.268,65
půjček	poskybnulo	" 93.030,40,	splaceno	K 123.070,25
stav ovladů k 31. prosinci		" 416.816,50,	půjček	" 339.993,50.

Podle nařízení okres. úřadu nesmělo být započato se stavbou, dokud nepřešlo schválení kupní smlouvy úřadem. V tomto roce postavili nové domy, nebo staré přestavěli: Karel Kessel 754, Frant. Maděříč 755, Jakub Malužera 756, Otto Pöschinger 757, Pavel Kašíček 758, Petr Beneš 760, Terezie Jurko-

Oslava - zákaz

Spolek

Občanství čest.

Chudobinec

Příslušnost

Němci

Záložna obč.

společně

Stavby

vičová 761, Adolf Macalík 763, Josef Gebauer 764, Veronika Galajková 767, Lad. Fíll 771, Jaroslav Černý 776, Stanislav Lugaš 779, Jan Peljanoš 781, šelma Frant. Kavaš 97, Karel Tomášek 98, Jan Maděříč 166, Jan Mráz 299, Jan Šykora 425, Frant. Konečný 463, Otto Hodošička 469 a Josef Kostecký 676. Josef Hlušík a Jan Drábel postavili v „Banské ulici“ domy, které prozatím jsou používány jako stodoly. Frant. Zvědič vystavěl obytný dům nad lisovnou, Frant. Zvědič v „Banské ulici“ dílnu a předsín a hospodářské družstvo provedlo na pravé straně přístavbu skladistě. Kromě toho byly postaveny 2 nové sdi, 3 sláje, 2 vinné sklepy a 3 stodoly.

Narození

V roce 1939 se narodilo ve zdejší obci 58 dětí, z toho 36 chl. a 22 děvčát.

Sňatky

Oddáno bylo 32 dvojic. Průměrný věk ženichů byl 28 let (895), nejmladší ženich měl 20 let a nejstarší 48 let. Ženy se vdávaly průměrně ve 24 letech (759), nejmladší nevěstě bylo 17 let a nejstarší 33 let.

Úmrtí

Zemřelo 26 lidí, z toho 14 mužů a 12 žen. Muži umírali průměrně v 51 letech, nepočítáme-li 1 nemluvně, pak v 55 letech (715). Nejvyšší věk u mužů byl 86 let a dožil se ho Aug. Zvědič, č. 435, narodil se r. 1853. Ženy umíraly průměrně v 61 letech (727). Nejvyšší věk u žen byl 80 let, dožila se ho Marie Kováčová, nar. r. 1858, vdova po cihláři Šymlu Kováčovi z č. 436.

1940

Do nedostatek topiva byly prodlouženy pololetní prázdniny do 2. března, ale již od 11. do 19. března byli opět záci ponecháni doma a přišli do školy dokrát pro úlohy. V lednu byly mrazy -20° až -27°C, takže pokubi na záchodech zamrzelo. V 1. pololetí mělo nedostatečný prospěch 13 žáků, a to 10 chlapců a 3 děvčata. Za celý škol. rok byla docházka 96,9%. Za škole bylo 9 tříd s 318 žáky, a to 171 chl. a 147 dívek, nepostoupilo 53 žáků, do měst. školy odešlo 57 a 4 ukončili škol. docházku již v 5. třídě. 11. čer. byla nařízena sbírka pro německý Červený kříž, sběr léčivých bylin, a nákup německých publikací. Křále byly nařizovány nové a nové věci, revize učebnic, odstranování závadných článků (ze stanoviska německého), zničení obrazů presidenta Dr. Edvarda Beneše, bust, zákaz přijívat francouzskou a anglickou literaturu, zákaz přijímání žáků židovského původu, vlajková výzdoba školy, sběr odpadků a zavedení nových škol. kronik. Učitelstvo i žáci bylo stále upozorňováno na následky činu a projevu vůči III. říši.

1. září byl slavnostně uveden:

I. a	počet žáků	31,	třídní učitel	T. Hlavilová	IV. a	J. Kromek
I. b		28,		E. Perina	IV. b	M. Zlatnicková
II. a		36,		P. Čamlík	V. a	F. Kosterský
II. b		32,		L. Brokmová	V. b	K. Kessel
III. a		36,		L. Kundera		
III. b		34,		V. Valešová		

Dodle dekrete protěl. pres. Dr. Emila Sláčky museli všichni učitelé vykonat nový slib. 30. ledna odešel uč. Josef Kobek na obecnou školu do Hodonína. Dne 16. února byl ustanoven uč. prakt. Vítězslav Ryba výp. učitelem (po únoru 1948 se stal ředitelem střed. školy v Dol. Bojanovicích a asi za dvě léta okres. škol. inspektorem). Od 11. března hospitovala na škole Vlasta Tugaňová, 13. května byl ustanoven uč. prakt. Petr Čamlík z Brušáněk. 31. května zemřel bývalý řídící učitel R. Elbl. 1. září odešel na odpočinek řídící uč. Julius Glíza a u nás byl ustanoven výp. uč. Frant. Kosterský a Vlasta Valešová. Výp. uč. Ryba přeložen do Hodonína.

Do úspěšné činnosti v r. 1939 mělo RS poklad. kolovost 14½ Kč 2371. Dne 2/5 byla besídka, na níž účinkovali "Týnečtí zpěváčci". Čistý výnos byl Kč 350. Za soa. Lodušní svátky byla pořádána u Peljantůvů (Fizíra) škol. akademie, na níž vystoupili opět "Týnečtí zpěváčci", pod vedením uč. Tomka. Do velký úspěch byla akademie křikrát. Čistý výnos Kč 1.700 byl rozdělen takto: RS Kč 1000, ochrana matek a kojenců Kč 500 a obecná škola v Týnci Kč 200. Divadelní odbor RS sekrál na podzim za péče šéfa police Krucnera divadelní představení "Čertovo děv-

Škola obec.

-učitelé

Sdružení rod.

č. Chudým dětem i o tomto roce byly dávány na účet RS s úč. pomůckou zdarma, celkem 24 K. 1945.10.

Vyřazování

Dne 22. února byla zahájena vyřazování akce pro občasně místní občany a škol. Děti za součinnosti nar. pomoci při nar. součinnosti. RS dalo K 700, Okres. péče o mládež K 400, obchodník A. Koptiva polnáviny 2 a K 100 a mlynář Trána pytel mouky na chléb a 10 kg na vaření. Udrželo se na měst. škole. Z obec. školy se dělo a kee súčasnilo 73 dětí, průměrně bylo denně vydáváno 130 porcí.

Škola kudeb.

14. listopadu byla propůjčena bývalá kancelář Dr. Holého na obec. škole učitelce hudby Aurošce Likmurdovi za K 20 měs., včetně sověta. Čištění a úklid si prováděl nájemce na vlastní náklad. Spodní okenní tabule byly natřeny bílou barvou, aby byly neprůhledné.

Škola měst.

Školní rok 1940/41 byl zahájen 1. zář. Žáci byli zařazeni do 9 tříd. Do 3. prosince bylo zapsáno 138 žáků, do 3. dubna 98 žáků, do 2. října 81 žáků a do 1. června 29, celkem 349 žáků. Podle náboženství byli: 3 evangelici, 3 úkolom. vyznání, 12 bez vyznání a ostatní náboženství rím. kal. Všichni žáci byli čestně národnosti. Z rozkazu nadřízených úřadů měli být žáci stále poučováni o chování k těmto a k jejich státním symbolům. Od 3. prosince 1940 vedla uč. polevkovou akci. Udrželo se o pondělí a se čtvrtek. Udržovalo se 55 žáků. Okres. péče o mládež poskytl: hračky, čokol. a cuk.

učitelé

Učitelští star. dne 1. 9. 1940 byli: Karel Kapoun, Josef Pletlovič, Jar. Dvořák, Jan Světlík, Kamil Bílek, Josef Zlatníček, Cyril Tavrys, Marie Křížková, Věra Vašková, Jiřka Čiňhalová a Marie Kucerová - všichni se skouškou způsobilosti pro měst. školy. Ručním pracím vyučovala Vilma Weidlichová a rím. kal. náboženství P. Stan. Kovářik. Dne 11. 9. odešla odb. uč. A. Petrová na měst. školu do Dol. Kounic a odb. uč. M. Čapková do Židenic. Místlo ml. nastoupili z měst. školy v Lanžhotě Josef Zlatníček a Cyril Tavrys (rodák z Těšín) a M. Kucerová z Kunovic. Ředitelem byl Jar. Ulléla.

MOK

031074

Podle nařízení referenta veřejné služby osvětlové pro Moravu musela MOK v obcích od 1 do 10.000 obyvatel mít 15 členů, z nichž 7 navrhlo obec. zastupitelstvo, 7 MOK a 15 členem byl obec. knihovník. Obecní zastupitelstvo navrhlo: 1. rolníka Josefa Galajku 440, žel. zam. Václava Duška 652, rolníka Josefa Peljaraose 133, kněžku Pavla Polacha 700 a žel. zam. Vojtěcha Hrdličku 663. MOK navrhla: odb. uč. Karla Kapouna, uč. Zdenka Kunderu, kaplana P. Stan. Kovářika, velitele sládk. podie. služby šéft. Jaroslava Buenera, rolníka Frant. Ložďilika 435 a holiče Frant. Vašíčka. Obec. zastupitelstvo ještě jmenovalo Jos. Doležala 48 a úřed. Ludvíka Galajku 705. 15 členem byl knihovník Karel Kessel, učitel. 18. zář. byl zvolen předsedou šéft. Jar. Buener, jednatelem uč. Zdeněk Kundera a pokladníkem P. Stan. Kovářik. Dne 24/11 uspořádala MOK v letovické měst. škole divadelní představení. České mlyně od Karla Fořta. Ke spolupráci byly pozvány RS, Sokol, Orel, DTJ a SK Mor. Nová ves. Úspěšně bylo K 6,-, 5 a 3.

Do zřízené revize obce veřejné knihovny bylo vyřazeno 224 svazků, a toho bylo policejním úřadem zabaveno 90 sábových, 4 poučné a 7 knih pro mládež. Flokhaoně o knihy autorů anglických a francouzských. Naproti tomu přibýlo 57 svazků, takže stav knihovny se jevil takto. 691 sábových knih, 87 poučných a 54 pro mládež. Čtenářů bylo celkem 97 a vypůjčili si 1212 svazků.

Knihovna

Tohoto roku byla velmi luká zima. Sněhu bylo dostatek ještě v půli března. Mládež pilně sánkovala a lyžovala. Mnozí jezdili lyžovat do Radějova.

Počasi

V r. 1940 měl Sokol 163 členů, ale činnost pro nepřítel úřadů ochabla. Do zápas ČOS nebylo konáno veřejné cvičení. Pouze závodů se konaly. Naši dorostenci byli v okresu 1. a vzápětí na 3. místě. Dorostence Miloslav Šendorf, syn míšnického nadlesníka, byl 1. v sedmitoči, jak v okresu tak i v zápě. Muži se umístili v zápě jako 4. družstvo.

Sokol

Při všem podnikání vadilo Sokolu, že neměl ani vlastní tělocvičnu ani hřiště. Proto i výsledky byly jen uspokojivé. Lokus o získání stavebního místa pro tělocvičnu sbrokolal, neboť kupní smlouva „Horká od Hrušek“ nebyla oberlandralem schválena. A protože bylo zakázáno v zimě v tělocvičně ložit, činnost ustala.

Do okupaci pohraničí nastěhovalo se do naší obce mnoho lidí, a proto se projevilo nedostatek bytů. Několikrát bylo uvažováno o postavení většího obytného domu s využitím výhody získal stálou záruku a příspěvek. Jednomyslně bylo schváleno vyřádati si pozpěd na stavbu jedno-patrového domu o 8 bytích. Úloha měla býti vedle hřiště SK. - čen.

Byty - nedostatek

Obecní rozpočet pro rok 1940 byl tento:

Finanční obce

řádný rozpočet:

příjem	K 241.825,-	skutečný příjem	K 978.266,46
vydání	" 374.822,-	vydání	" 899.540,55
schodek	K 132.997,-		

k jehož úhradě navrhlo obec zastupitelstvo obecní přirážky se výši 125% k dani domovní a činovní a 400% k ostatním daním, s očekávaným výnosem K 133.008.

Mimořádný rozpočet:

potřeba	K 150.000,-	skutečná potřeba	K 12.327
úhrada	" 150.000,-	úhrada	" 8.598

Pro školu obecnou:

řádná potřeba	K 27.730	skutečný příjem	K 34.196,80
mimořádná	K 3.000	vydání	" 30.078,60

Pro školu měšťanskou:

potřeba	K 58.270	skutečný příjem	K 89.537,63
úhrada	" 46.720	vydání	" 72.068,66
schodek	K 11.550	holovost	K 17.468,97

Pro zvýšení příjmů bylo rozhodnuto zvesti pro léta do r. 1945.

1. dáška za úřední výkon K 3,
2. " z hlídačských psů K 10, z osadačských psů K 20,
3. poplatky hřbitovní K 5 až K 10.

Poplatky za sověř opolicejní prohlídky dobytka a masa činily podle nařízení z r. 1918: z dobytka K 15, z seprů K 10, z telat K 5, z koz K 3 a ze selat K 1.

Odměny

Od 1. ledna 1940 byly zvýšeny odměny:

starostovi z	K 250	na K 400	pohladníkovi z	K 208	na K 250
hájmaníkovi "	" 330	" 400	výp. kanceláře (Šlapovi)	" 150	
strážníkům	" 280	" 350			

Hotáři

Hotáři vybírali od majitelů vinohradů K 15⁰⁰, při dvojitě sířce K 30. V poli vybírali za každou míru K 1. Každý případ polního pychu, který zjistili, museli hlásit starostovi k pokrestání.

Nájmy

Staré dlužné nájemy (asi K 20.000) z obec. pozemků byly sčerpány jako nedobytné, byly však vedeny i nadále o palnostech pro příležitosti losné odpracování. Posavadní nájemní smlouvy byly neplatícím vypovězeny a z příštích nájmů byli vyloučeni.

Souručenství
národní

Poněvadž v Mor. Nové Vsi byl brzy po okupaci zřízen okres. sekretariát Národního souručenství, zašel jsem k Františku Helešičovi, který byl hlavním důvěrníkem a k Josefu Kosteckému 92, u něhož byl ubytován okres. sekretariát, a bylo mi řečeno toto:

Okresní sekretariát Národ. souručenství řídil práci ve zbyvajícím soudním okrese břeclavském. Prvním sekretářem byl JUDr. Vaculovič z Mutěnic, po něm nastoupil Jarušič, který pak odešel do Olšavy a posledním známým sekretářem byl Hlaváč z Brusánek.

Hlavním důvěrníkem pro naši obec byl Frant. Helešič 14. Obec byla rozdělena na Loboody: za dolní část byl důvěrníkem Jan Zugarík 115 a za horní část Frant. Kucera. Vedoucím Mladého Národ. souručenství byl Břislav Hřibáček 92 a jednatelem M. Mišurec. Mladí začali vydávat i časopis pro místní čteny, ale časopis byl brzy zakázán. Podle slov Frant. Helešiče 14 viděli ti, kteří vstupovali do této organizace, v Národním souručenství celonárodní organizaci, ale když se přesvědčili, že Němci vládnou násilím bez ohledu na Národní souručenství, omezila se činnost členů na placení příspěvků. Po odstranění Heydricha mnoho českých lidí bylo popraveno a uvězněno v koncentračních táborech a to působilo, že lidé si uvědomili, že ani jednotná česká organizace není Němci uznávána, jediné kolaborace, jak ji prováděli lidé rázu Moravcova, je Němci sděly kvitována a k tomu se nikdo z našich lidí nepřipoujel. Proto činnost v r. 1942 chladla, až v r. 1943 zanikla. Jediní mladí využívali NS k lančním záležitostem.

Družstvo
hospod.

Zasedením řízeného hospodářství restavovaly filiálnímu skladu HD skládovací prostory, jednak pro skladování sálcových zásob a jednak z větší

ním agendy, neboť za okupace bylo určeno, aby HD měla evidenci všech dodávek ovčích a vlněných suštin, dále tím, že ke zdejšímu skladu přibyly Kosti-
ce a Lanžhot. Zboží muselo být tudíž ukládáno po různých stodolách a sálcích. V léme roce začal fil. sklad odebírat zeleninu, hlavně okurky -
kladačky, raj. jablička, hrášek a ovoce, proto musel zvyšovat počet pra-
covních sil a v sezoně přijímal ještě síly na výpomoc.

Dne 17. února bylo svoláno nájemné z mísla na uskladnění klád u mlýna na Kč 500 ročně. Skladista
klád

Dne 17. února se rozhodlo obec. zastupitelstvo žádati o koncesi pohod-
ného, která měla být svěřena jen bezúkonnému a spolehlivému člověku. Pohodný

Dne 17. února zvolilo obec. zastupitelstvo bylo delegáty na schůzi u okres-
ní úřadu v Kotorovici, která se konala 20/2 ve věci příplavu Dunajsko-oderského: Příplav
starostu Pavla Filipoviče 8, Frant. Frydka 224, Frant. Helešice 14 a Frant. Šteflo-
viče 227. Delegátům učinili členové obec. zastupitelstva připomínky, jak mají
hájit zájmy obce.

V dubnu byly všem občanům dle zvaného prodektorátu vydávány vše-
obecné občanské legitimace (allgemeine bürgerliche Legitimation) vydával
je nejen pro Mor. Novou Ves, ale i pro celý zbytek soud. okresu brněnské zdy-
š. vládní policejní úřad (Regierungspolizeibehörde). Legitimace
obč.

Dne 26. května 1940 zemřel v nemocnici u Milosrdných bratří v Brně
byv. starosta Jan Wejgel, ve sláři 67 let a byl převezen do naší obce. Byl
starostou naší obce v letech 1927-1931 (viz 1. díl kroniky, str. 162). Podle ú-
dajů místních komunistů, za jejichž stranu byl starostou, byl ještě před
skončením svého funkčního období vyzván okres. úřadem, aby byl zbaven funk-
ce, poněvadž strahl důvěru členstva. Ale žádosti bylo vyhověno teprve po
po nových volbách. Starosta

Dne 13. června byli za účasti zástupců obecních rad z Hrušček a
z Týnce zvoleni do kostel. konkurenčního výboru: Josef Peljaroš 223, Josef Su-
ryj 627 a Jan Peljaroš 401. Předsedou byl zvolen Jos. Peljaroš. Kostel

Dne 15. června projednávala obec rada nabídku ZME na koupi
290 kusů akcií za Kč 58.000. Obec tyto akcie koupila za Kč 87.000, i když nomi-
nální hodnota 1 akcie byla Kč 200, ale kurs byl vyšší (Kč 300). Osvětlení

Od 1. července převzal vedení zásobovacího oddělení orchní resp.
finanční stráž Frant. Vrcholka a Pl. Tkapa byl pověřen zřízením ze-
mědělského oddělení. 26. srpna přišel orch. resp. fin. strážník Ant. Valenta,
kromě těchto doon byl přidělen orch. resp. fin. strážník Ant. Kudláček, resp.
Kula, který byl přeložen brzy do Mikulčic a na jeho místo přišel Leo-
pold Hanáček. Zásobování

29. srpna byli zvoleni do živičelní komise: Valentin Galajka 705,
Jan Galajka 203, Frant. Helešice 14, Pavel Filipovič 8, Jan Zuzánek 115, Jan
Čeláček 259, Pavel Matoušek 224 a Frant. Peljaroš 19. Komise živeč.

Četnictvo

Dne 1. září 1940 byla zdejší četnická stanice přemístěna s celým zázemím a osobním stavením do Mulečovic u Hodonína, kde do té doby četnická stanice nebyla. Byla přemístěna, neboť u nás byla slábná policie. Do Mulečovic byli přemístěni: vedoucí strážník Frant. Mikeška jako vedoucí, slábní strážmistri Ant. Komárek, Frant. Kuklas, Frant. Šabarl a strážník Oldřich Bedraňák.

Váha

Dne 20. prosince bylo pronajato hodonínskému cukrovaru místo s oahou na 5 let za roční poplatek Kč 300.

Komise zeměd.

Dne 20. prosince byli obecní radou do zvláštní cenidelské komise jmenováni: Jan Boláček 259 jako předseda a členy Josef Peljárnos 233, Frant. Kleflovic 227, Michal Salajka 564, Josef Salajka 140 a Pavel Matoušek 124.

Komise vinař.

Do ooceraňsko-vinařské komise byli určeni: Jaroslav Feickar 110 jako předseda, Jan Štíbačka 17 a Frant. Štíbačka jako členové.

Hasiči

V loňském roce jednalo obec. zastupitelstvo o slavné hasičské zbrojnici. Náklad byl odhadnut na Kč 35.000, mimo bezplatné práce, jež v rámci pracovní povinnosti provedou místní občané. Obec přislíbila Kč 25.000, které chtěla uhradit především sbírkou.

Pozár

Dne 27. dubna shřel na dráze vagon sera pro německou armádu.

Dělníci do Německa

V roce 1940 odešli do Německa na práci: Frant. Tomášek 456, Frant. Damborský 590, Alois Kuzma 581, Cyril Nešpor 580, Markir Šykora 436, Václav Konec 704, Stanislav Dolfík 553, Jakub Košul 315, Karel Kloupar 448, Stanislav Konec 35, Josef Kamar 337, Emil Kacíř 594, Gabriel Nešpor 252, Ant. Hejz 701, Jan Nešpor 54a, Ant. Turýj 315 a Jan Klubus 684.

Stavby

V roce 1940 poslaňli nové nebo přestavili staré domy tyto občané:

Bojčich Helešic 768, Josef Barč 772, Jan Dolžal 773, Tomáš Kosbrun 774, Marie Smelarová 777, Josef Tooboda 778, Aug. Hačlik 782, Josefa Teočkovská 783, Miroslav Peljárnos 785, Michal Helešic 786, Jan Salajka 787, Jan Dekar 788, Jan Frýdek 796, Jan Salajka 805, Jan Zugarěk 668, rodinný dům a zámečnickou dílnu, Jan Šmeklík patrový dům 141, Josef Boláček 138, Ant. Štíbačka 578, Vlad. Trill 769 (obytný dům nad vinným sklepem), Karel Boláček dovní Lúďlo 628. Kromě toho bylo v obci postaveno 6 hospod. budov, 6 stodol, 1 kolář dílna, 2 vinné sklepy, 1 garáž a Akciová společnost pro průmysl cukrovarnický váhu na pozemku Štaotka.

Záložna Obč.

V roce 1940 olivem změněných poměrů a řízeného hospodářství s uhlím přezrala Občar. záložna dodávkou uhlí pro členy. Ještě v říjnu se-leriny ve Brezni jednala, že bude doplácet zeleninu dodanou z M. Z. Uši.

za okladech bylo přijato Kč 270.015,05

vyplaceno " 182.403,15

půjček poskytnuto " 135.885,75

splaceno " 188.498,90

Stao k 31/12 okladů " 504.428,40, půjček Kč 287.380,35

- Dne 2. srpna zemřel v nemocnici v 21. letě bratři Miroslav Kučera, 12 letý syn
mlynář. pomocníka Rudolfa Kučery 625. Byl zasypán hlínou. Nestěží
- Dne 14. listopadu spáchal sebevraždu, nebo se stal obětí svého povolání,
na krati u Mikulčic bratři Augustin Kuboš, ve slávi 54 let. Byl převezen do Kro-
měříže. Byla mu porážena lebka nad ležm oken. Sebevražda
- V roce 1940 ve zdejší obci se narodilo 48 dětí, a to 28 chlapců a 20 děvčát. Narození
- Oddáno bylo 32 dvojic. Muži se ženili průměrně v 28 letech (907), nejmlad-
ším ženichům bylo 23 let a nejstaršímu 48 let. Ženy se odevaly průměrně v 25
let (794), nejmladším nevěstám bylo 18 let a nejstarší 46 let. Svatky
- Zemřelo celkem 34 lidí, a to 18 mužů a 16 žen. Muži umírali průměrně
v 60 letech, nepočítáme-li 1 nemluoně, v 64 letech (1085). Nejvyšší slávi u mužů bylo
89 let a dožili se ho Jan Záruba a Jan Lukup. Jan Záruba pocházel z č. 177
a narodil se r. 1851 v Mor. Nové Vsi a byl chalupníkem. Jan Lukup byl země-
dělským dělníkem, pocházel z č. 384 a narodil se též r. 1851 v Mor. Nové Vsi. Ženy
umíraly průměrně v 64 letech a nepočítáme-li 1 nemluoně, v 68 letech (1021).
83 let se dožila Josefa Moudrá, ⁶³⁸ vdova po Ant. Moudrém, zedníku slábi. drah
narodila se r. 1857 v Lanškotě a bydlila v naší obci v č. 4133. 21 mrtí
- Dne 25. 5. 1940 zemřel v 68 letech Jan Wágel, který byl starostou v letech
1927-31 za KSČ. Starosta

1941

Škola obec.

Ve škol. r. 1940/41 bylo na obecní škole 310 žáků, z toho 155 chlapců a 155 dívek, z nichž neposloupilo 16 chlapců a 12 dívek. V 5. třídách bylo 55 žáků, z nich 43 přešlo na měst. školu, 2 šli do gymnasia, 9 propadlo a 1 ukončil škol. docházku již na ob. škole. Na měst. školu mělo podle tehdejších narižení odejít 40% žáků, ale učitelé z 1. a 2. tř. vši poslali téměř 80%, leproč v říjnu se vrátilo z měst. školy 5 žáků. Docházka o looto škol. roce činila 97,7%. 28. července bylo nariženo namalovat na všech veřejných budovách „V“ (vítězství - vítězství). 31. července bylo nariženo vyloučit spisy F. J. Masaryka a 8. srpna byl vydán zákaz půjčovat ruskou literaturu. Od 1. září byly dány 2 třídy na obec. škole k dispozici lid. hospodářské škole. V listopadu odešli Lerkové do německé školy v Hodoníně.

Dne 1. září 1941 byl stav tříd na obec. škole tento:

I.	počet žáků	49	třídní učitel	Emil Pěšina
II.		54		Terzie Hasilová
III.a		36		Karel Kessel
III.b		31		Marie Koolová
IV.a		34		Frant. Koslenský
IV.b		39		Vlasta Horšicová, roz. Valisová
V.		35		Marie Zlatnicková, Křebačková
		celkem	178 žáků	

Donácinou naučnou vyučovala Vlasta Tugaňová.

Ředitel

Dne 11. února byl uslanover říd. učitelem Karlov Ztkrovič, který se narodil r. 1885 v Mikulčovicích jako syn rolníka. Studoval na reálce v Hodoníně, kde r. 1907 maturoval. Kúsobil dlouhá léta v Rusku v Poloniu v Opavě. Nebyl zde dlouho, neboť již 1. dubna 1941 dostal dekret o pensionování, ale na odpočinek odešel leproč koncem škol. roku.

Učitelé

Ve druhém pololetí odešla učitelka Ludmila Brokmová na okres Praha. Dne 1. září odešel uč. Jaroslav Měrolský na měst. školu a na jeho místo přišla z Hrušek učitelka Marie Koolová. Dne 31. října odešla ze škol. služeb učitelka Vlasta Horšicová a na její místo byla ustanovena Sylvestra Křebačková. Vyj. učitelka Frant. Maderová, která přišla současně s ní, byla s Marií Zlatnickovou svažována se služeb školních. 18. prosince byla k nám přeložena vyj. učitelka Anna Krupičková z Lodivína.

24. listopadu byly podle narižení uloženy kroužky rěmce. jazyka pro učitelstvo.

Škola měst.
(Klarní)

Proti polteli skončilo 15. února 1941, prolože vánoční prázdniny byly prodlouženy do 19. ledna včetně. V únoru se docházka pro sněžové vánice, velké množství sněhu a chřipku zhoršila. V den druhého vyj. učení 1. ro.

protektorátu přešel řídil nářezný prujev. Záložný vesleš za pomoci hudebníků na deskové nástroje uspořádal hudební besídku, a to 8. čerona v Mor. Nové Vsi a 15. čerona v Mikulčevěch. Orchester dirigoval řed. Zlchla. Finanční efekt byl slabý, což svědčí o malém zájmu rodičů o práci školy. Práce v tomto škol. roce byla bez učebnic obzvláště těžká.

Dne 1. září bylo zapváno do dvou I. tříd 70 žáků, do tří II. tříd 127 žáků, do tří III. tříd 121, do dvou IV. tříd 71 a do 1 kurzu 32 žáků, celkem 421 žáků, z toho 255 hochů a 166 dívek. Tímto škol. rokem postoupilo do I. tříd vybrané začlo se II. tříd obec. školy a tím se stala měst. škola školou výběrovou. Dne 15. září bylo oznáčení školy podle nářezní přeměněno na školu klaní. Na budově byl nápis „Haupt-schule klaní škola“. Kromě slátele opakování o povinné učení k Německu bylo nářezno, že všechny obrazy musí mít dojjazyčné nápisy; učitelské a žákovské knihovny byly uzavřeny.

Dne 1. září 1941 přešel z obecné školy na měst. uč. Jaroslav Měrolský 2 učitelé a odb. uč. M. Kucířová odešla na měst. školu dívčů do Stražnice. Ostatní členové učitelského sboru zůstali.

Dne 1. ledna odešel z naší obce špl. vlád. pol. Jaroslav Ruener, který byl Rada m. osvět. předsedou MOK a pradedopodobně jeho odchodem i činnost osvětlová ustala, nebot pro r. 1941 chybí zápisův o činnosti. Policejní komisar Dr. Kaolachý zabavil 5 knihovna soazků, další policejní kontrolou bylo zabaveno 60 soazků a z nářezní okres. úřadu bylo odezdáno 45 soazků ruskyh autorů. Knihovně koupil 78 knih a obec darovala 17 knih z nakladatelství „Orbis“ (na okraji nové doby, (kora merna hitlerovské). Policejní skupina okres. úřadu uvolnila 69 soazků díl francouzských spisovatelů, takže knihovna měla 850 soazků; a to 742 zabavených, 74 naučných a 34 pro mládeč. Členův bylo 105 a ojjýčel 17,98.

Poslední valná hromada o dusném valčném ozdušív byla 26. led. Sokol na 1941. Sokolská činnost byla zastavena o velikonočích 1941. Rozpuštění Sokola provedli Němci 15. října a zabavili jeho jmění. Tím chtěli zničit život hradbu zdalných národních strážův, jejichž vyjchové cíle sokolské generace věřovaly lole počlivého úsilí. Ze zdejší jednoty nebyl nikdo persekuován. Většina členůva byla dobrými hostiteli pozvaných českých umělců z Bena a z Prahy, kteří po uzavření českých divadel se rozjeli po našich vesmích a městečkách se svým národním uměním. Odozvěni bratřů podporovali rodiny zatčených bratřů z Hodonína. Také sokolské kino spravovali členové Sokola, jen s tím rozdilem, že český vyložek musel být odozven Němcům. Přesto však pokladníci Jar. Maděříč 52 a Helena Zúřková 535 ukládali na lajný fond Sokola každý halčř, který mohli zatájit i přes nedůvěru, dokonce i členův Sokola, že tak čim ve svůj prospěch. Za okupace bylo tak potřebl vzájemné důvěry a mohlo být dokázáno mnohem víc, než bylo.

Tržby hýden.

Zavedení vázaného hospodářství zvaného u nás hýdení brby, které byly povoleno okres. úřadem v Hodoníně 20. prosince 1938.

Chov. Lobytky

Bohuho úspěchu v chovu dobytka dosáhl v r. 1941 rolník František Galajka III, který prodal proutko býčků z naší obce na aukčním trhu v 22. hradištské za Kč 18.000. Tím byly povzbuzeni další chovatelé a začala soutěž, kdo víc a kdo lepší. Navštěvovali aukční brby, i když neprodávali, čímž získávali další zkušenosti. Na aukčních brzích také záleželo, jak chovatel býčků předvedl a jak je ovládal. Tomu se naučili chovatelé pozorováním. V chovu dobytka u nás nejvíce vynikli: Jan Lehjanský 309, František Šteflovic 227, Jan Košul 123, Josef Michalica 626, Jan Dolžal 49 a ještě celá řada dalších chovatelů, kteří odchovali až 8 býčků. Ceny býčků se pohybovaly od Kč 12.000 do Kč 35.000. Kromě toho byli býčci a jalovičky posíláni na pastevní odchov do Týlovic u Rožnova pod Radhoštěm, kde se při soutěži zcela Moravou velmi dobře umístili. Druhého nejlepšího býčků koupila obec na pastevně v r. 1941. Jmerval se Bořil H 1931 a pocházel z Biskupic na Hané.

Záložna Obce.

V r. 1941 dojednala Obec záložna, že bude proplácet všechnu selenninu, kterou dodají pěstitelé nejen z Mor. Nové Vsi, ale i z Krušček a z Týnce. Ale po ukončení sezóny se rozhodla, že nadále to nebude provádět, protože sběrná jí dala jen 2% provize.

Na vkladech bylo přijato	Kč	328.276,10
vyplaceno	"	368.552,65
půjček poskytnuto	"	98.091,55
splaceno	"	188.985,45
K 31/12 1941 star. vkladů	"	464.151,85
půjček	"	196.486,45

Zabijačky

Pohlídka domácích porážek veprů se začala v r. 1941. V naší obci loublo pohlídkou byl pověřen M. V. Dr. Michal Košul. Kousek masa z bránice podrobil doma mikroskopicky prohlídce na svalovce.

Pošta

V r. 1941 byl poštovní úřad přestěhován z domu č. 92 do nové proslaveného domu Josefa Šedivého 790. Při této příležitosti jsem vyhledal Josefa Kozlchana z domu č. 92, který bydlí na téže místě, kde byl poštovní úřad a na manželku odovu po synu poštmistru Pavla Štřebačky. Kromě toho jsem si zášel za Stanislavem Hlučným, historikem v. v. a 82 letým Adolfem Čaulíkem, ^{bratrem} ~~synem~~ historičky Čaulíkové. Z vyprávění těchto tří jsem sestavil neúplný obraz dějin zdejšího poštovního úřadu.

Poštovní úřad byl v Mor. Nové Vsi zřízen r. 1872 v domě č. 92 a c. k. poštmistrem byl majitel domu Pavel Štřebačka, který byl též rolníkem, obecním tajemníkem a výběřčím darů. Úřad byl o jedné místnosti a vše obstarával poštmistr sám, jen někdy mu vypomáhal ^{manželka} ~~genda~~ byla celkem malá, bylo to několik dopisů, asi brže roviny a prodáv poštovních známek. Poridíjí byla

příbrána k roznášení dopisů paní Macháňková. Talo proti listonoška bydlila v domě č. 377, kde nyní bydlí otučník Jakub Tímek. Balíky se nepřijímaly, ale jen zaccaravávaly a každý si musel balík odnést na drahu sám. K našemu pošt. úřadu patřily tyto obce: Hrušky, Týnec, Tondorice, Brušánky a až Poddonov. Do těchto obcí se posílala roznášela, nejvíce každá obec vysílala do každé druhé obce, sluhu, za což se platilo: za listek k krejcar a za dopis 2 krejcarů. Do Brušánek rovil poštu obecní sluha Hlaváč a do Hrušek Kolářik, který bydlil v Hruškách v č. 246.

Co Macháňková byla listonoškou Alžběta Pauličková z č. 2. Byla to nevládní matka Adolfa Paulika, býv. kováře, který v r. 1952 měl 82 let. Co Alžběta Pauličková roznášela poštu její dcera Marie Pauličková, narodila se r. 1878 a zemřela r. 1950. Chodila pro poštu k olaku a roznášela ji po celé obci. Po smrti Pavla Štrébavěho v r. 1900 zastával úřad c. k. poštmistra Kuba, který převedl úřad do domu č. 103. Agenda se rozšiřovala, neboť poštovníci zasilky přibývaly. Roku r. 1901 byl ustanoven listonosím Frant. Lámečnick, narozený r. 1882 a r. 1910 byl příbrán Josef Matoušek, který se narodil r. 1886 v Mor. Nové Vsi. Přidali se se Lámečnickem, jeden den do Brušánek a druhý den do Hrušek a Týnce, takže obce si již pro poštu neposílaly. Krestové v té době patřily ke zdejšímú pošt. úřadu jen Hrušky, Týnec a Brušánky, telegramy byly roznášeny i do vzdálených ^{obcí} za 14 krejcarů. Tu to službu zastávala Hlávka Hlavová až do 15 let svého věku, která sice neuměla číst a psát, ale telegramy dovedla na správnou adresu, třeba i v noci. Podle výpovědi listonoše H. Hluchého roznášela telegramy až na Břehov, do Kosti, Mor. Žižkova, Dol. Bojarnovic, Lučivce, Těšovic a Mikulovic. Tam si na ni vzpomínám, jak za 1. světové války do Mikulovic roznášela posla telegramy a my Hlucii jsme ji hledili na nohy, neboť milavěprstii. Když vesla několik telegramů do vzdálených obcí a chtila si vzdálenost zkrátit polní cestou, stalo se několikrát, že za tmavých zinných nocí zabloudila a vrátila se až na druhý den.

Věd I. světovou válkou byl jmenován c. k. poštmistrem jedním David, který přestěhoval poštu do čísla 118 (nyní Jan Šmellík). Poštu roznášoval na drahu i s drahy Hlucivce ^{na} 62. koni Kůr, kterého si H. Hluchý pamatuje, byl vojevnický. Poštmistr si ho vydržoval z paušálu. Roznášoval po okolních obcích i okres lékařů Dr. Mandla a i zezničnického lékaře Dr. Mandla, který byl pověstný svou mizerkou čestínan.

V r. 1916 nastoupil listonoš Matěj Lámečnick, narozený r. 1898 a v r. 1919 listonoš Hlavoš Hluchý, který se narodil r. 1896 v Mor. Nové Vsi. Asi v r. 1922 odešli za posla konisprávců listonoši: Frant. Lámečnick do Radešovic a Josef Matoušek do Branišovic u Cokošovic. Matěj Lámečnick ještě s počátku roznášoval balíky přes pole s koněm. Co nastoupení Hluchého se střídávali, jeden den do Brušánek a druhý den do Hrušek a Týnce. Když tam přijeli na kole, hrubili, aby lidé věděli, že přijel listonoš. Lidé vyběhali, takže nemuseli chodit do domu.

Když si v r. 1928 stěžovali bývalí občané, že v zimních měsících dostávají poštu až v noci, byl pro Týnec ustanoven samostatným listonošem Luděk Čučma

klouj se narodil r. 1896 v Týnci. Běžel se Zelenkone a asi po pítí lebek byl přeložen do Brna.
Lavi.

V r. 1924 se stal poštmistrem Miroslav Klecka, který byl 1. prosince 1930 vystřídán Stěpánem Vekřivajsem. Roku 1934 byl poštovní úřad opět přestěhován do čísla 92 a ležky byly na poště kromě poštmistra další kancelář. Dne 1. dubna 1935 odešel poštmistr Vekřivajsa a do přechodu poštmistra Josefa Kalužička vedl poštovní úřad Frant. Štíbačka. Za prodektorátu přibýli další dva listovní.

Léčárna

Již 7. prosince 1938 jednala obecní rada o zřízení veřejné léčárny, o něm se ucházel Ph Mr. Karel Kolář a Parík. Dne 13. dubna 1939 se ucházel o lékařnickou koncesi Ph Mr. J. J. J. z hostaně. Dne 14. září 1939 dala obec zastupitelstvo souhlas k povolání zřízení veřejné léčárny Ph Mr. Karlu Kolčarovi, ježto potřeba léčárny pro obec i okolí byla velmi naléhavá.

Ale teprve dne 1. ledna 1941 obdržel Ph Mr. Karel Kolčara v nové poslašením domě Josefa Tědívěho, č. 790, léčárnu, kterou nazval po pabonu zdejšího koobla, "Léčárna u sv. Jakuba." Ph Mr. Karel Kolčara se narodil r. 1886 ve Zlodi, okr. Zábřeh. Věštilácké gymnasium vychodil v Zábřezě. Do tříleté lékařnické praxe v Loosbích sludoval 2 léta farmacii na české universitě v Brně, kde r. 1909 dosáhl diplomu magistra farmacii. Za 1. světové války nastoupil do posádkové nemocnice v Sarajevu a v listopadu r. 1918 se stal důstojníkem s povolání a byl u vojenství lékařem až do listopadu 1939, kdy po rozpuštění armády byl přeložen do výstř. by. V r. 1940 dostal od zemského úřadu koncesi pro zřízení léčárny v Mor. Nové Vsi, kam se přestěhoval v listopadu r. 1940 z Brna.

Policie
Četnictvo

Dnem 1. ledna 1941 byla z naší obce odvolána slátní policie do Tšeravy a Měmou a týmž dnem byla u nás obnovená opět četnická stanice. V šruštách byla četnická stanice zrušena a přemístěna s celým zřízením i osobním stásem do Mor. Nové Vsi. Tak byli přemístěni: vrchní strážm. Josef Kararim jako velitel, nap. Švaříček jako jeho zástupce, šštrážm. Jan Rampáček, Václav Távra a strážm. Vilem Trubel a Cyril Balcarěk. Ze stanice Mutěnice byli na zdejší stanici opět přemístěni šštrážm. Antonín Komínek, Frant. Šabarda Frant. Kulla. Do obvodu stanice byly přiděleny tyto obce: Mor. Nová Ves, Krušky a Týnce. Co nevádi nebylo vhodného místa a staré místo na domě č. 112 (nyní ul. Jaroslav Miroslavský) nestálo, přišla velmi vhod novostavba obchod. Josefa Tědívěho.

Dům Jos.
Tědívěho

Dům č. 790 postavil obchodník Josef Tědívý a byly v něm na velmi výhodném místě umístěny: léčárna, poštovní úřad a četnická stanice. Dům Josefa Tědívěho měl do r. 1928 pouze číslo 13. Tento dům byl široký cca 21 m a sakrada byla klikatá. V r. 1777 pustili kolář předkovi z tohoto domu asi 20 m kotebu a dostali za to padělek od vody. Hlasobylý zápis o tom má Josef Tědívý uschován doposud. V r. 1928 zboural J. Tědívý asi polovinu č. 13 a přikoupil od obce 8 m a postavil na posehodi obchodní dům, který dostal číslo 671. Tam, kde je léčárna, byla koobelní sed. V r. 1940 přikoupil Tědívý od koobelního konkurenčního výboru asi 243 m² a tím vyrovnal křivou hranici mezi svým domem a koob-

lem. Za odsoupení místo vrátil kostelu opit kadílek od vody.

Okna čísla 790 jsou obrácena na starý hřbitov, tudíž ke kostelu. Vstup do křtárny a na postru byl umozněn betonovým chodníkem, který byl povolen lakci z majetku kostela. Za to musel J. Tědiový zaplatit K 350, opravil kostelní zeď asi za sakristii do výše 2 m, měřeno se strany hřbitovní, než zahrady. J. Tědieho domovadé bouda před kostelem, která ještě za 1. světové války sloužila za hasičské skladiště, byla již dříve odstraněna, v r. 1928 byla tam postavena zidka, lakci došel tam nemohl tam snadno vniknout, natyl tento koul obce novou budovou a úpravou pěkného vzh.

du.	Roč	1939	1940	1941
Na okladech přijato	K	370.304,75	413.953,25	444.807,75
	vyplaceno	650.316,20	422.156,40	370.040,10
Příjček	příjčeno	91.608,20	142.153,55	122.600,-
	splaceno	246.668,98	307.299,85	516.953,50
K 3 1/2	okladů	1.864.957,40	1.856.754,25	1.991.521,90
	příjček	1.077.155,45	912.009,15	517.655,65
Což členů		388	381	382

Záložna K.
společna

Dne 14. února byl obec. radou zvolen výbor pro povinné dodávky. Předsedou byl zvolen Michal Galajka 564 a členy: za malí rolníky Jan Boláček 259 a za větší rolníky a mléčnou komisi Pavel Maloušek 124.

Dodávky

Podle obce byl citelný nedostatek bytů, byla dne 14. února zvolena bytová komise. Předsedou byl zvolen II. náměstek Josef Turý 627, členy Frant. Fydek 24 a Aug. Kopriva, obchodník.

Byty

Dne 4. března bylo pronajato bývalé hasičské skladiště (za obec. domem) za roční nájem K 700. Tyto místnosti používal elektrotechnik František Kovářil jako skladiště. Kdyby chtěl skladiště přeměnit na obchodní místnost, musel by ujednat novou smlouvu a nájem by se samozřejmě zvýšil.

Dům obecní

V březnu byl okres. úřadem v Hodoníně schválen regulační plán obce a jeho závaznost pro příští vývoj obce.

Plán regul.

Dne 18. března byla zvýšena odměna pokladníkovi s K 250 na K 300 měs.

Odměny

Dne 30. prosince byla zvýšena také měs. odměna oběma strážníkům s K 500 na K 750 a Stanislavu Škapovi s K 600 na K 1000 měs. Vánocní odměny byly stanoveny takto: starostovi a pokladníkovi po K 1000, hospodáři a oběma náměstkům po K 500, Janu Rašvorskému K 150 a hrobníku Simonu Damborskému K 100.

Dne 9. května projednávala obecní rada nabídky na projekt kanalizace. Řádné nabídky na projekt podali Ing. Lejsek z Olomouce ve výši K 80.000 a Ing. Blouhý z Brno ve výši K 55.000. Obecní rada se rozhodla pro druhou nabídku, neboť byla nižší, a protože projekt mohl provést Ing. Holoun z Mor. Nové Vsi. Současně bylo uvažováno vyprůjčit asi K 1.500.000 na kanalizaci u třebeneňského pensijního ústavu v Praze. Dne 11. července schválila obec. rada podmínky, které navrhl třebeneňský pensijní ústav. Ale kromě toho tajemník Budín vyjednával s Městskou spořitelnou v Hodoníně, která byla ochotna poskytnout půjčku

Kanalizace

na 4,5%.

Chodník beton.

Dne 9. května přezala obec betonový chodník od nádraží po rozlejší obecnou školu (podle § 101 mor. slavn. řádu). Přezedli bylo provedeno protokolární a majitelé domů byli vyzváni, aby chodníky řádně čistili a v době zimní posypali.

Inspektor
A. Havaš

Dne 1. dubna byl rozdělen škol. okres Hodonín na dva dohlídací obvody. Strážnicko jako II. dohlídací obvod s mělkými školami na Hodonínsku bylo ponecháno dosavadnímu okres. škol. insp. Janu Andryšovi a zbylé Hodonínska a zbylé Břešlavsko byly svěřeny novému osi Alexandru Havašovi.

A. Havaš se narodil r. 1896 v blízkých Kopčanech jako syn učitele. Asi r. 1898 se přestěhoval se svou matkou Julianou Havašovou do Mor. Nové Vsi, a do čísla 97, kde jeho matka a bratr bydlí doposud. Studoval na reálné v Hodoníně, kde r. 1913 maluroval. Po absolvování učitelského kursu působil do dubna r. 1915 jako učitel na obecné škole v naší obci, pak narukoval a vrátil se r. 1919 zpět na zdejší školu. V r. 1921 přišel na měst. školu v Břešlavi, odkud r. 1938 evakuoval do Mor. Nové Vsi a bydlil u Králů 16. Dole byl ustanoven laječníkem okres. škol. výboru v 2lk. Hradišti a r. 1941 okres. škol. insp. v Hodoníně + 1962 v 2lk. Hradišti.

Požodny

Podle protokolu obec rady se dne 24. června, u dětil okres. úřad v Hodoníně naší obci koncesi pohodnickou a schválil Frant. Vělebu jako pohodnicka. Z počátku mohl sádat za vykopání jámy K. 40 a u nakazlivých chorob ještě připlatit K. 25. Dne 30. prosince byly schváleny tyto domovníkové poplatky: 2 koně a krávy K. 80, z telice K. 50, z prasete K. 30, ze selice, psa nebo kozy K. 20.

Strážník
Vašiček

Dne 24. června 1941 byl přijat na místo obec. strážníka Josef Vašiček 443, který vyhovoval podmínkám a byl jediný, který se hlásil. Strážník Jan Krutál odešel za domovníka k Milosrdným sestřám do Strážnice.

Hotari

Dne 9. dubna byli obecní radou přijati 4 hotari: Janíar, Dromek, Kespova a Loarcer. Dva hlídali v poliích a dva vinohrady. Bylo schváleno, aby z 1 vinohradu se vybíralo K. 15, při dozrání šůnce K. 30, v poli z 1 míry 1K. Nemocenské pojistění se platilo podle zák. ustanovení, t. j. každá obrana 1/2. Každý případ sjištěního polního pychu byli povinni hlásit starostovi k pohřbení.

Cesty

Dne 15. června bylo rozhodnuto, aby byla vydlážděna cesta za nádražím a aby byla od odáhy k propustli šůldá 5m a od odáhy k „obrázku“ 4m. Dne 17. srpna svolala obec. rada z běžného účtu u Živnostenského a úověrního ústavu v Mor. Nové Vsi, č. 74/6, částku K. 40.000 na úpravu cest a jiných investic.

Kříž červ.
zám.

Dne 19. července byla projednávána slibnost na zdejší učitele, kteří projevili nechuť při organizování posledních sbírek, zejména sbírky na něm. Červený kříž, když chování podle protokolu obec. rady, dostoupilo takovýchle měří, že jest nutno něco proti tomu podniknout. Ale asi si uvědomili, proč učitelé odmítli a nesnížili se k udavačství. Obec. rada odhlasovala na něm. Červený kříž z obecních prostředků K. 1000.

Dne 17. srpna vřovoala obec. rada vllad u Otčian. záložny v Mor. nové
 vši ve výši K 116.000 na projektovaný nájem. dům, ale ke slavně nedošlo, pro-
 lože něm. úřady nařídily spousta formalit a tím jednání ztížovaly.

Byty

Dne 17. srpna byly diety obecních funkcionářů upraveny takto: za
 celý den K 60, za půl dne K 30 a náhrada prokazatelných výloh.

Diety

Dne 28. srpna se uvolnil v naší obci Soaz pro chov drob. zvířectva.

Chov drob. zvíř.

Dne 1. listopadu byl akluárský pomocník tajemník Josef
 Budín převeden do služeb naší obce. Tajemník Budín se
 narodil r. 1905 v Týně jako syn dělníka. Začal chodit
 do gymnasia v Brčlavi, ale pak přešel na reálku v Ho-
 donině, kde r. 1926 maluroval. Ještě téhož roku narukoval
 do zálož. důvoj. školy pro dělostřelce a pak přešel na voj.
 akademii do Stranice a jako poručík a později jako nad-
 poručík sloužil v československé armádě, po jejímž roz-
 puštění se přestěhoval k rodičům své manželky, roz.

Tajemník
Budín

Josefky Králové. Byl přijat do služeb ministerska vnitra a přidělen k
 okres. úřadu v Hodonině. Po dvouměs. praxi u obec. úřadu v Mor. nové vši
 byl na okres, odkud byl vyslán do půlročního kursu obec. tajemníků a t.
 kaetna byl na vlastní žádost opět přeložen do zdejší obce, kde zastával
 funkci obec. tajemníka, i když byl přijat obcí 1. listopadu 1941.

Na počátku r. 1941 byla CPO přeořganisována a zástupcem velitele byl
 ustanoven Jan Rašouský a jednatelem Jan Maděříč 52. V dubnu bylo obyvatel-
 stvo upozorněno na nebezpečí požárů, který mohl být způsoben zápalnými
 desíčkami, jež shazovalo západní letectvo na Německo. Dne 30. prosince by-
 la CPO znovu přeořganisována. Správníji, byla zrušena a nahrazena ně-
 meckou organizací říšskou. Velitelem byl jmenován jako místní policejní
 správce, místní vedoucí protiletadlové ochrany (německy: der Ortspolizeiverwal-
 ter, als örtlicher Luftschutleiter). Jeho zástupcem byl tajemník J. Budín.

CPO

Dne 30. prosince byl nařizením okres. úřadu v Hodonině ztaven členství v obec.
 zastupitelstvu Frant. Helešic 604, protože byl legionářem. Helešic byl zvolen v roce
 1938 za stranu národně socialistickou.

Zastupitelstvo
obce.

V r. 1941 postavili nové domy, nebo staré domy přestavěli lidé občané: Mi-
 chal Kostehek 784, Karel Goldlieb 789, Ludvík Kalužák 791, Josef Plesník 792, Marie
 Nešporová 793, Jan Helešic 794, Jan Frýdek 797, Limon Damborský 798, Josef Šte-
 bačka 799, Karel Zampach 802, Jan Dolžal 49, Frant. Václavský 76, Jan Lugárek
 115, Jan Král 139, Adam Polach 158, Josef Teičar 204, Jan Lugárek 208, Jan Salaj-
 ka 231, byl pro opatrovníka plemeníku 315, Cyril Teičar 345, Jaroslav Konečný 429 a
 Laeol Pchjáros 705. Rodinný domek nad lisovnou postavili Michal Štebačka
 a Josef Dolžal (z.č. 49) 800.

Stavby

Mlynář Vlad. Trána 474 provedl nadstavbu skladiště mlyna, Tomáš Vašíček 554
 nadstavbu patra, klempír Frant. Hanačik 557 byl nad dílnou, Vladislav Ku-

č. 546 nadstarobu pak se dově, Otto Hodošák 76 sušárnu na cihly a skladiště slavit kmoř a pilai Frank. Peljárnoš skladiště pilin. Kromě toho bylo poslaveno: 1 sklep s lisovnou, 2 sklepy, 2 prádelny, 2 stáje, 1 kopa, 2 ploty, 2 stodoly a Adolf Koudelka poslal stolařský náklad.

Od 22. října nesmělo být započato se starobou, pokud nebylo uděleno povolení od úřadu práce a okres. úřadu.

Nestěsti

Dne 4. května zemřel na následky zranění při automobilovém neštěstí u Mr. Ližkova 4 letý Frank. Sekanina, žezník a rájemeč obecního kostela. Ložáček z Marf u Bučovic.

Vražda

Dne 5. čerence hodila do močové jámy novorozeně Katerina Graulíková, zemědělská služebná u Frank. Peljárnoš 19. Ložáček se Smolinského, okr. Jemice. Děti usmrtila žeznou ranou na pravé straně krku.

Narození

Ur. 1941 se narodilo ve zdejší obci 83 dětí, z toho 45 chlapců a 38 děvčát, do jednoho roku zemřeli 3 chlapeci a 2 děvčata.

Sňatky

Oddáno bylo 25 dvojic. Muži se ženili průměrně v 28 letech (690), nejmladší žezník měl 20 let a nejstarší 57 let. Ženy se odevaly průměrně ve 23 letech (568), nejmladší nevěsta byla 17 a nejstarší 53 let.

Úmrtí

Zemřelo 41 lidí, a to 19 mužů a 22 žen. Muži zemřeli průměrně v 53 letech, ale nepočítáme-li 3 nemluvnáta, v 63 letech (9014). Nejvyšší stáří u mužů bylo 85 let a dožili se ho: Jan Koláč a Jan Kovář. Jan Koláč byl chalupníkem, narodil se r. 1855 v Mor. Nové Vsi a bydlil v domě č. 526. Jan Kovář byl zemědělským dělníkem, narodil se též r. 1855 v Mor. Nové Vsi a bydlil v čísle 288.

Ženy zemřely průměrně v 62 letech, ale nepočítáme-li 2 nemluvnáta, v 69 letech (1374). Nejvyšší stáří u žen bylo 90 let a 93 let. 90 let se dožila Anna Lukupová, rozená Ulehlová, nar. 1850 v Hruškách, odeva po zemědělském dělníku Janu Lukupovi z č. 384. 93 let se dožila Katerina Nešporová, rozená Michalicová, nar. 1848 v Mor. Nové Vsi, odeva po Martinu Nešporovi, člorbníku, z č. 89.

Zajímavé je, že 9. února zemřeli v byž den manželé Konrádovi. Jan Konrádovi bylo 84 let a bednář. mistr Jan Konrádovi 77 let, bydlili v č. 327.

Rozhlas. vysílání

2. února 1941 byla vysílána z Mor. Nové Vsi přímá relace o dějinách našeho kostela, hlas zvonů a mše.

1942

Na rozkaz okres. škol. výboru musely být vyřazeny mnohé knihy. Balíčky o váze 132,5 kg Škola obecná byly odeslány na okres. úřad.

Vánoční prázdniny byly prodlužovány a lepeze 10. února se sešli žáci, aby dostali domácí úlohy. Vysovědění za 1. pololetí byla vydána místo 31. ledna až 18. února.

Podle nařízení byla školní budova označena dojazyčným nápisem „Volksschule. obecná škola.“ Třídy byly poznamenány vyzdobeny obrázky Háchy a Štillera.

Do símělí Reinharda Heydricha museli učitelé učiniti 19/6 soustrastný projev na okres. úřadě.

Koncem škol. roku 1941/42 bylo na obecné škole 183 žáků, a to 145 chlapců a 38 děvčát, z nich postoupilo 123 chlapců a 119 děvčát, propadlo 20 chlapců a 15 děvčát, školní docházka ukončila 2 chl. a 4 díčky. Do hlavní školy postoupilo 20 chl. a 10 děvčát, z nichž byli nejlepší: 1. Ladislav Malík 198 a Božena Hlušká 623, 2. Oldřich Ploček a Ludmila Peljarošová 266, 3. Jaroslav Kothauer 267 a Bohumila Koláčková 686. Školní práce byly vydány 7. čerence, docházka za celý škol. rok 96,5%.

Dne 1. září 1942 byl slavnostně tříd ležlo:

1. a počít žáků	32,	l. uč. Frant. Kozlarský	11. a	p. z. 40,	h. uč. Karel Kessel
1. b	30	A. Krupičková	11. b	31	Marie Novotná
4.	36	Emil Peina	V. a	29	Vlasta Roháčková
11. a	23	Oldo Gölz	V. b	32	Lylo Hrnčířková
11. b	35	Terzie Hlaslová			

Od 19. do 28. listopadu byla uzavřena celá obecná škola pro spalovou epidemii a všechny třídy byly vydesinfikovány.

Dne 1. září byla na zdejší školu přidělena z hlavní školy v Lanškotě uč. Vlasta Roháčková a ze zdejší hlavní školy Oldo Gölz.

Od 11. do 16. října konali učitelé všeobecné zloušly z jazyka německého před zkušební komisí v Hodoníně.

Dne 20. listopadu byla ustanovena na zdejší školu land. učitelkou Ljuba Novotná, dcera řídícího učitele Jindřicha Novotného z Mikulčic a 15. prosince byla přidělena uč. Milada Holýňáková.

V únoru 1942 byl počít členů místní škol. rady upraven na 8 osob. Předsedou byl Frant. Helešic 14, místopředsedou Václav Dušek 652, pokladníkem Jan Koláč 259, zapisovatelem uč. Karel Kessel 754, dalšími členy byli: bratříštr Rudolf Glos 451, Jan Lugánek a pekař Jan Brouček. Oprázdňování byla druhá školní budova znovu omítnuta za K 17.000. Všechny tabule byly nové natřeny za K 2.300.

Rozpočet na obecnou školu byl tento:

příjem	K 78.457,-
vydání	" 76.728,95
kolovost	K 1.730,05

MŠR

Stručení rod.

Ve činnosti rodičovského sdružení, které v letech 1939 a 1940 bylo velmi aktivní, nastala přestávka, protože chybí zápis. Teprve 16. května 1942 se opět sešlo. Předsedou byl bratr mistr R. Glos 451, pokladníkem obhospodřil Josef Tědiový 13, jednatelem zedek. úředník Jan Lub Lamson. 23. a 24. května bylo hráno divadelní představení „Naši furianté“. Čistý výnos byl Kč 1.521,20. 5. a 6. prosince při hře „Lodoodnice z lásky“ byl čistý příjem Kč 2.580,60. Také po částech holovost sloupka s Kč 2.342,20 za Kč 7.549,-. Důležitě se dalo, kupovalo RS učebné pomůcky pro chudé žáky. Ale pak činnost ustala, protože až do r. 1952 nejsou žádné zápis.

Škola měšť.

Vánoční prázdniny ve škol. r. 1941/42 trvaly až do 4. března, od 10. února přicházeli žáci do školy vždy jen v úterý a dostávali domácí úkoly. Školní rok byl ukončen až 9. červencem, ale žáci místo vyučování tkali plece na polích. Kromě toho žáci museli sbírat odpadkové suroviny (papír, hadry, kosti, gumu a kovy) a léčivé byliny. Štěr musel být hlášen každý měsíc okres. škol. výboru v Hodoníně. Z každé třídy byl nejlepší sbíral odpadků a bylin odměněn. Hlav. zúčtovatel na počátku škol. roku byl na hlavě (měšť. škole) Kleno:

I. třídy	82 žáků	1 třídy	IV. třídy	94 žáků	1 třídy
II.	85	1	JUK	20	1
III.	113	2	celkem 394 žáků v 9 třídách		

Velmi bylo protřídováno vyučování němejně. Třídy byly pro němejnou rozděleny na skupiny, takže na celé škole bylo 105 hodin němejny týdně.

Výběr do 1. tříd byl proveden se smyslu sládk. nařízení ze 14/8 1941. Kolem byl přijato pouze 40% žáků 4. roč. obecní školy z každé obce. Z Mor. Kové vsi bylo přijato 30, z Brusák 10, z Mikulovic a z Tešic 13, z Brusánek 8, z Týnce 4, celkem 65 žáků.

Od 16. do 30. listopadu byly opět ukulné prázdniny.

Od 1. března 1942 byla ustanovena na hlavě školy vypr. učitelka Miroslava Janotová a učitel Otto Göle. Na začátku škol. roku byl odb. uč. Cyril Tavrys do Lanškova a uč. Otto Göle na zdejší obecnou školu. 18. prosince odešla odb. uč. Věra Mašková na rodinnou školu v Hodoníně a na její místo nastoupila uč. Vlasta Roháčková.

Dne 30. listopadu 1942 byl dár. ředitel Ulehla na krátký odpočinek a jeho zástupcem byl jmenován odb. uč. Karel Kapoun. Ředitel Jan Ulehla se narodil 20. května 1887 v Tešicích. V r. 1907 maturoval na reálce v Hodoníně a v r. 1909 se podrobil zkoušce učeb. způsobilosti pro obecné školy. V r. 1912 vykonal zkoušku z II. odboru (malba, kreslení a geometrie) pro měšť. školy. Byl velmi nadaným hudebníkem, ihned po příchodu do naší obce si sestavil orchestr. Jeho slabostí bylo nít. Byl nápadným uměleckým kloboukem a bradkou. Jezdil na svém malém autě rád po okolí.

Ve škol. roce 1941/42 začalo vyplňování žákovských šitků. Po lékař. prohlídce MUDr. Frant. Hřebáčkov vyplňovali žáci osobní listy pro vydání pracovní knížky za přítomnosti úředníka úřadu práce.

MOK

O činnosti MOK v roce 1942 je k dispozici pouze jeden zápis, který přičítá uč. Jan. Měrolský, tehdyjší jednatelem. Dne 11. října bylo jednáno o zřízení kursu němejny, do něhož se přihlásilo 27 lidí, vyučujícímu bylo slíbeno Kč 30 za hodinu a správci kursu Kč 80, všechny

náklad měla uhradit obec.

Rozpočet obce na rok 1942 byl tento:

Loučel řádných příjmů	K 1.045.787,-	zaplacená	K 895.563,85
vydajů	1.223.451,-	"	895.563,85
schodek	K 177.664,-		

Loučel mimořádných příjmů:	K 1.955.000	zaplacená	K 439.754,15
vydajů:	1.955.000		420.292,-

Finanční obec

Dočasně obec se stala nesoběstačnou a vyhlášenou pro rok 1942 schodek ve výši K 177.664,-, nebyla by schopna bez zákonné úpravy obecních dluhů dostát své povinnosti a proplácet obecní výdaje, k nimž byla podle zákon ustanovení povinná, bylo již 17. srpna 1941 usneseno, požádat o úpravu obecních dluhů.

Obecní přírůstky byly stanoveny takto: 125% k dani čiré a 400% k dani ostatním. Nezaplatky nebyly nad obyčejný průměr, dávky a poplatky nadále byly nulové. Obecní dluhy byly pravidelně umořovány a úroky byly včas placeny.

Dne 31. prosince 1942 byla Občanská záložna obádním nařízením zrušena a přidělena k Společenskému a záloženskému spolku v Mor. Nové Vsi, který po sloučení byl přejmenován na Raiffeisenovu záložnu, která převzala všechna aktiva a pasiva a majetek Občanské záložny v r. 1942 bylo přijato:

Záložna Obč.
Společenská

+ Občanské záložně:		- ve Spol. a zálož. spolku:	
na vkladech	K 242.750,80		K 870.100,20
vyplaceno	187.065,50		535.680,15
půjček poskytnuto	38.500,-		112.882,-
splaceno	134.500,70		531.792,35
Hlav k 31/12 vkladů	519.837,60		2.790.093,80
půjček	100.485,75		295.231,75
číslo členů			381

Po sloučení obou peněž. spolků byli z býv. Občanské záložny do představenstva Pavel Maloušek 124 a Frant. Salajka 111 a do dozorní rady: J. Košul 123 a Fr. Frydek 124.

V r. 1942 mělo se v obci sebrati 50 q starého železa a oceli. Komise pro provádění sběru byla sestavena ze 4 členů obecní rady a ze 4 učitelů obce školy. Výsledek jsem nezjistil.

Sběr odpad

Dobře na hlavní ulici se hromadilo mnoho smetí a husy, usazovala 4. března 1942 obec rada, aby byla pořádně kárána a potřebné nářadí. Čištění obce měli provádět obecní chudí. Ale ještě v r. 1953 nebylo čištění ulic prováděno.

Ulice - čištění

25. března bylo usazováno o zřízení sběrný mléka, jelikož sláma měla být provedena ve středů obce, připadala o úpravu dvě místa: buď v zahrádě obce školy nebo u Jordánky.

Sběrna mléka

25. března jednala obec rada o pozemcích mezi 3. a 4. jezerem, které pro časté záplavy jsou neobdělávané, ale mají dostatek spodní vody, takže by se hodily pro pěstování vrby kosičské. Obecní úřad se informoval u české zemědělské rady o subvencii a firmy, které pěstovaly vrbu kosičskou, byly dotázány o vrbové řízků. Ty však sdělily, že vrbové řízků musí být zajištěny již na podzim a pak, že i pozemky musí být na podzim připraveny pro jarní osázení. Dohoda obec nedostala řízků, pronajala 22. listopadu 40

Vrba kosič.

mír těchto pozemků D. Paňkovi z Moravice, a to tímto za Kč 250.

Kostel-zeď

V březnu 1942 žádal Jos. Galajka 2., aby obec provedla omětnutí zdi v uličce u kostela a plot, který byl pokrácován tímto zdi za márnice, aby byl nahrazen zdi. Josef Galajka se odvolával na smlouvu starou 100 let. Obec tajemník Budek zjistil, že Galajka smlouva neexistuje, rybní jev o pamětní knize farního úřadu je o tom zápis z r. 1844. Tam bylo také zjištěno, že v r. 1903 byla původní zeď ze 150 cm zvýšena na nynější výšku. Úřadník ledovického majitele Lucek byl v 1904 postaven plot u márnice. Dne 16. ledna 1943 navrhl obec rada, aby zeď i plot byly porušeny Jos. Galajkovi a aby byly zeď i plot řádně upraveny a udržovány. Jos. Galajka tak vystavil zeď, čímž přispěl k vzhledu obce.

Spolek rybářů

Dne 1. dubna 1942 bylo 4 jezera pronajato místnímu rybářskému spolku za 5 let za poplatek Kč 50. Pronájem se týkal pouze vodní plochy, ale nikoliv celého pozemku, který je k 4 jezera počítán.

Morušě

Začátkem května bylo vysazeno na horním konci obce 4000 norušových sazenic, které byly dovezeny z Itálie prostřednictvím hedvábnického ústavu v Hradci Králové. Cena za 1000 kusů byla zhruba Kč 300.

Mlýnský dozor

Dne 8. května 1942 bylo rozhodnuto, aby dozor ve mlýně obstarávali i radáři oba námiškovští, a to každý jeden týden. Dozor byl určen k tomu, aby každý měl jezero na posazení a povolení na ústav.

Divadlo

- „Boží muka“

Ve dnech 5., 6. a 19. dubna bylo pod jménem „Charity“ na jevišti v Katolickém domě hráno drama ze slovácké dědiny „Boží muka“. Hru napsal Dr. Karel Brokeš, představa slátní policie, hudbu provedla slovácká kapela Frant. Juráčka z Týnce, režii měla Lidka Hlučká, sarkhanice. Tuto vypravou národopisnou hru s podlužáckými scénami, zachycujícími společenské zvyky („svíce“, prošení nevěsty a zatahování) a hody, hrálo z počátku 38 herců a slatištků, celkem přes 50 lidí.

Hody

Na hody, 26. července, byla hra provedena na náběh před kostelem pod ochranou obec. zastupitelstva. Kostel, silnice a náběh tvořily přirozenou kulisu, účinkova. To přijí na 300 ležovarých. Vybralo se Kč 42.000, oslupné bylo Kč 15 a 20. Čistý výnos byl. nová na kostelní hodiny.

Hrálo se celkem desetkrát, a to čtyřikrát u nás, doakrát v ~~Nové~~ Hodoníně, doakrát se Zlíně, 1x v Čejkovicích a 1x v Koozanech.

Proložilo tuto hru hodnot různě, považují za nulné názory zaznamenal. Pátral jsem po iniciátorech tohoto podniku a zjistil jsem, že hlavním iniciátorem byl Dr. Brokeš, narozený 1903 v Trhbi, který byl po odchodu z Nov. Nové 3i-orelním komisárem okres. úřadu v Hodoníně a pak se Zlíně, nynější jeho působitě jsem nezjistil, tudíž nemohu uvést jeho obhajobu. Režisérka L. Hlučká mi vypravovala toto: „Dr. Brokeš osobně tehdy požádal německého okres. hejtmara Dr. Paula o povolení. Ten přijí se nabídl, že se přijde na hru podívat. Hejtmar přijí sám pozval inspektora ři.š. protektora obce Landrala Dr. Bayerla, zem. vicepresidenta Dr. Karla Schwabeha a prezidiačního šéfa Dr. Marcuse.“ - A právě přítomnost těchto Němců lidé nejvíce odsuzovali. L. Hlučká říká, že jí nešlo o osobní prospěch, neboť se řadajm Němcem ani nemluví, nýbrž o to,

aby zachytila čistotu našich zvyků, které vymírají a aby ukázala, že Slovák má bohatý kráj a minulost a že lid slaví bohatou tradicí nezahyne.

Někteří lidé viděli v tomto podniku možnost, tím více se mládež mohla vymanit. Lidé opačného názoru tvrdí, že nemůže sloužit ke chci obce, ani těch, kteří se této hry zúčastnili, že v době nejbestialnějšího teroru, kdy se okupanti mstili za atentát na Heydricha a kdy mnoho našich lidí umíralo na popravištiích anebo hrpelo v koncentračních táborech, byla pořádána tato národopisná slavnost, již navštívili Němci, kteří náš národ ujařmovali.

Ludmila Hluchá byla přijata jako varhanice 1. dubna 1921. Narodila se r. 1898 v Mor. Nové Vsi o č. 378. Již od 6 let zpívala v kostele a sama se naučila hrát na varhany. Půlroční varhaník a poodáři F. Barančík nebyl řádně placen, odešel 1. května 1920 a kostel byl až do 1/4 1921 bez varhaníka. F. Barančík, rodák z Poštovní, byl přijat r. 1912, kdy odešel na odpočinek na dučitel rozoveský. ředitel Frank Ludwig, jenž tu působil 31 let (1884-1912) a byl také varhaníkem. Uprázdnění místo varhaníka, nebylo již dáno učitelům, jak bylo do té doby zvykem, nýbrž bylo zrušeno samostatné varhanické místo.

Varhanici

V květnu 1942 koupila obec od obchodníka Jos. Jedivého 13 za K. 25.000 4 vagony dlažebních kostek o váze 530 q. a dílko kamenem byla vydlážděna spojovací ulice z Medlova k hlavní ulici. Za odvoz kostel byl určen poplatek 2 K za 1 q.

Ulice - Hájčín

Dne 3. čerona dal okres. hejtmán usní rozhodn. 11 náměstku Josefmu Gurému 627, aby funkci starosty převzal I. náměstek Pavel Vašíček 526 (viz. volby r. 1938, str. 23). Výrosem okres. úřadu z 15. čerona byl starosta Pavel Filipovič zbaven všech funkcí a členství v obce zastupitelstvu. Pavel Filipovič uvádí, že za Heydricha dy dostal rozogram, aby hlásil veškeré cizí osoby, které se zdržují v obci, do 2 hodin dopřana. Koněradě starosta se zdržel ve sklepi a okres. hejtmán Dr. Egbert Paul přišel na kontrolu, byl starosta předveden četníkem na četnickou slanič, kde ho okres. hejtmán zbavil funkce a poručil mu, aby na druhý den se dostavil k němu. Když přišel k němu, vyhrdožoval mu, že jde o jeho hlavu a nakonec ho poslal k okres. soudu, kde byl uvězněn, ale po dvou dnech byl propuštěn. Z protokolů obecního zastupitelstva vysvítá, že starosta Filipovič často nabádal, aby se všichni občané bez ohledu na své dřívější politické přesvědčení semkli k soorné práci ve prospěch naší osudem hrpe z koušené vlasti a budovali nové hodnoty, jež zůstanou odkazem budoucím generacím.

Starosta

Dne 17. čerona byl určen pro odvoz stěrku od řeky Moravy poplatek K. 70 za 1 m² a pro odvoz vylukového materiálu a dlažebního kamene z dráhy K. 2 za 1 q.

Cany

Dne 8. čerona resignoval obec. tajemník Josef Budín a jeho funkci převzal Stanislav Pěšpa. Narodil se 3. října 1922 v Mor. Nové Vsi o č. 556. Dvouletou obchodní školu absolvoval v Hodonině. Dne 15. října 1939 nastoupil jako kancelářská síla na obecním úřadě. Když nastoupil tajemnické místo, měl K. 1200 měsíčně. Jeho dřívější funkci (hospodářské oddělení) převzal Jan Rašvoský 414, ale již 9. srpna resignoval a na jeho místo byl přijat abiturient obchodní akademie Jaroslav Lovčeký, narozený 1921 ve Branci, bytem v Mor. Nové Vsi 451, za měs. odměnu K. 800. Pro zá-

Tajemník

Zařistvari

sotovací oddělení byli přijati: Bedřich Hájek, býv. polovoják strážník, za K 500 a od Kráje abiturient gymnasia Milar Martinák, narozený v Tuzarech, syn zdejšeho přednosty, za měs. odměnu K 300. Dne 6. prosince byl podle přípisu okres. úřadu vyplacen jednorázový příspěvek ve výši 50% měs. platu taj. Škapovi, J. Lovčákovi, M. Martinákově a oběma strážníkům.

Sbírka
za r. 1942

Dne 14. června byla provedena sbírka na německý česovný kříž. Celkem bylo vybráno K 9.573, obecni rada věnovala K 2.000.

Dům občanů

V červnu 1942 bylo započato s opravou Obecního domu. Nejdrívě byla zapojena opravená čerpací stanice do sludny před hostincem. Kolubi bylo protaženo dostudny před hostincem a ledovny za K 2.067. Aby neměly k čerpadlu přístup cizí osoby, byla místnost, ve které je čerpadlo, uzavřena. Dále byl zrušen záchod v l. poschodí a z této místnosti byl upraven archiv. Obecní dům byl olebních měsících omítnut firmou Jos. Kuchaříč K 7.685. Douř měl být omítnut až po zrušení křebů slavnice na Obec. domě, ale ještě v roce 1953 není omítnut.

Rozhlas místní

Dne 13. září zaslalo poštovní ředitelství v Brně rozpočet na zřízení sítě veřejného rozhlasu v částce ca K 19.550 a udržovací roční poplatek K 1.450. Na rozhlasové aparatury podali nabídky: místní elektrotechnik Kovářik nabídl aparát „Rel“ a Pěničik ze Becece zařízení „Philips“. Vítězala byla nabídka Pěničikova.

Hasiči-vádrož

V srpnu 1942 byla firmou Josef Kuchaříč provedena nádrž na vodu k hasičským účelům v Bistkové ulici na části obec. pozemku a části pozemku Jana Tykory 415 za K 18.476,10.

Požár

Dne 22. června o 1/2 15. hodině shořel obytný dům č. 12 Jos. Galajky. Škoda byla asi K 12.000.

Dráta

V r. 1942 bylo slíženo větrné kolo, které bylo na levém břehu dráhy směrem k Hruškám a bylo zdaleka viditelné. Kolo pokrývalo čerpadlo vodárny, která při byla zřízena ihned při stavbě trati a sloužila k napájení lokom. oliv. Přechné kolo bylo rozobraáno a nahrazeno elektrickým motorem. V r. 1904 byl připojen na vodovod i čistič, který byl postaven asi r. 1896 a bydlí v něm brodiv.

Žravy

Dne 26. března byly všechny 4 soory o váce: 907 kg, 378 kg, 191 kg a 92 kg snáby a odevzdány. Tři z těchto soorů byly koupeny v r. 1929.

Kostel

V r. 1942 byla objednána figurální okna od firmy Jan Říha, Brno, Václavská 3. Zdejší občané věnovali 10 malovaných oker za K 98.571. Dále jsem zjistil, že v r. 1933 darovala odova po řídícím učiteli, Marie Holounová, pozlacený oltářní kříž o hodnotě Kč 1.184, který posvětil brněnský biskup Dr. Jos. Kupka. Elektrické osvětlení do kostela a fary bylo zavedeno r. 1930. Někteří obrázy daly zárukami instalovatí darů. Ceny instalace se pohybovaly od K 450 do K 1.500.

Kontrola
hospodář.

Dne 15. prosince byla provedena úředníky okres. úřadu (Záměčníkem z Lučic a Buriánem) v naší obci hospodářská kontrola. Aby kontrola dopadla co nejlépe, požádal starosta obec Jana Polacha 500 a Jana Zugarka 115, aby se připravili. Tato kontrola nic nehledala, jenom vypočítala samozásobilenskou daňku a převázila ji na sypce. Samozřejmě, že zjistila všechno v nejlépeším pořádku. Ale ihned za boulo kontrolou přijela německá kriminální policie s četníky. Českou kontrolu našla u Jana Zugar.

ka 445. Německou kriminální policii lovit: Wolf (opravdový Němec, ale dalo se s ním mluvit) a Hayduch (přij původem z Břeclavi a lidí jeho německá bylo problematická, uměl dobře česky, ale byl velmi komisi). Když přišli k Lúgar kovi, ihned ukodili na jeho manželku, kde mají ukryté zásoby. Ona je neobjeveně odbyla a začala se smát. Tam zachránila situaci. Němci si přešli celý dům, ale prohlídka nebyla tak důkladná a nic nenašli. Pak se obrátili k J. Polachovi. Když přišli na dvůr, plali se ^{manželky} Jana Polacha, kde mají zásoby. Ta se velmi bála a nejistě odpoovídala, že nemají nic ukryto. Hayduch prohlásil: Tady musím něco udělat. Pak prohledali celý dům a ve dřevě pod šopkou našli sud a v něm 156 kg směs-ky. Převážili všechno i na sypce, ale tam všechno souhlasilo. Přišliho dne přišel k Polachovi šlema. Kominek a vyvolal ho, aby se dostavil na kriminální policii do Zlína. Tam bylo soustředěno celkem 16 lidí, u nichž bylo něco nalezeno. 12 jich propustili a 4 zaviněli a mezi nimi i Jana Polacha 500. Starosta Šteflovič se dověděl, že Hayduch prohlásil, že Jan Polach musí být pro vystrahu popraven. Tordí, že po celou dobu, kdy byl Polach oščen, nespál, přemýšlel, jezdil a odváděl, že Polach je chovatelem plemenného dobylka a se chtěl vypěstovat co nejlepší skot a k tomu potřeboval jadené krmivo. A tak 11. ledna 1943 byl Polach propuštěn s příkazem pro okres úřad v Hodoníně, aby ho pokrestal. Okres úřad ohodnotil vyšetřovací ozbu penězi, jejichž výše se rovnala daní pokutě a zabavení obilí propadlo ve prospěch státu. Jan Polach také tvrdí, že největší zásluhu na jeho propuštění měl starosta Šteflovič.

Při této příležitosti jsem pátral po jiných kontrolách a zjistil jsem, že hospodářské kontroly přij byly nařízeny již v prosinci 1939. Jaroslav Sečkař 410, který byl mezi prvními postříženými, mně vypravoval, že když šlo o jeho případ, bylo nařízeno, aby samo zásobitelé do 48 hodin ohlásili samozásobitelské dávky a všechny změny. Z těch, kteří si hlášení upravili, vybrali J. Sečkaře 410 a z těch, kteří neměli změny, vybrali Jos. Kostecku 92. Kontrola (přij od Obilní společnosti) našla u Sečkaře 190 kg podiadrné pšenice a žita, které usádel v krmném obilí jako poradek, kdežto kontrola tvrdila, že obilí je schopno zpracovat na mouku. Byl pokrestán pokutou ve výši asi Kč 10.000, 7 dny vězení, zabavení veškerého majetku a hospodaření na něm pod nucenou správou. U Josefa Kostecku při přezkoušení bylo zjištěno, že má o 90 kg více pšenice a o 30 kg žita. Dostal přij Kč 2.000 pokuty, 10 dní vězení, zabavení majetku a nucenou správu. Trest vězení nastoupil, ale když po třech dnech nastoupil i Sečkař, Dr. Brokeš jim poradil, aby si podali žádost a propustil je. Sečkař musel zaplatit místo oščení Kč 2.000 a Kostecku tvrdí, že neplatil již nic. Kostecku byl na vlastní žádost nuceně správy zbaven. K nucené správě ve skutečnosti ani u Sečkaře nepřišlo. Museli však podávat do Zlína hlášení oščení a byli velmi často podrobováni hospodář. kontrolám.

Dále jsem se dověděl, že asi měsíc před kontrolou u Jana Polacha 500 byla také česká kontrola u Jana Dolčála 149 a Michala Galajky 564. Byla též inscero-vána a starostou a dopadla bez nehody.

Dne 29. listopadu 1941 na schůzi obecní rady sdělil vrchní komisař Dr. Karel Brokeš, Starosta že starostou obce byl jmenován rolník Fr. Šteflovič 227. Šteflovič mi vypravoval, že okres

chtěl, aby byl starostou úřad po Paulu Filipovičovi, ale státo se symbolical na nemoci, které do-
kládal lékárským vyšetřeními. Nepomohlo mu to však, neboť 28. listopadu přišel k němu
Dr. Holík s dekretem a řekl mu, že okres hejtmán Paul si přeje, aby ovedení o 10 hod. dopoled-
ne přicosal funkci starosty obce. Nepřesvědčil úřad, bude zatím a okres úřad bude jmenovat
po Mor. novou úst. vládního komisaře, jímž měl být zdejší věvec J. Káderiček 70l. Aby uchrá-
nil obec od této pohromy, po bezvinné noci se rozhodl funkci přijat.

starosta Šteflovic

František Šteflovic se narodil 12. ledna 1897 v Mor. Nové Vsi v č. 227,
kde bydlil doposud. Do vyžití obecní školy zůstal zemědělským a
stal se členem agrárního dorostu. V 18 letech narukoval do Opavy,
kde jako apalrovník křebů přičkal celou I. světovou válku. V r.
1920 se oženil a přestoupil z agrárního dorostu do agrární strany.
Po rozdělení agrární strany na stranu republikánskou a domo-
vinnu přestoupil do Domoviny, jejímž byl předsedou od r. 1934 do
okupace pohraničí, kdy byly politické strany zakázány a vyložené
na nejdříve Národní jednola a pak Národní souučenství. Členem
Národní jednoty, byl, ale Národního souučenství ne. V obecním za-
stupitelstvem byl od r. 1935 až do zvolení starostou. Za jeho úřado-

vání byl postaven křebůvec, betonový chodník před Obecním domem a směrem na dol-
ní konec. Rolníci tvrdí, že velmi obratně a úspěšně hájil jejich zájmy a jeho záslu-
hou byly menší odevzdávky a udržena početní stav obyčků a pokračování ob-
nalisací.

V r. 1942 nestavěl již asi nitdo nový dům, porčovadě nedostal povolení od úřadu
práce. Povolení byla udělována jen na přestavby, přístavby, nadstavby a opravy
hospodářských budov. Mnozí občané toho využili, a stalo se rajdele v obci dovnitř křídla,
kde jsou hospodářské budovy, nová, ale přední část domu je stará. V tomto roce
udělila obec stavební komise 8 povolení k přestavbě nebo přístavbě obyčků domů,
2 ke stavbě stodol, 2 ke stavbě kulny, 2 ke stavbě sklepů a 1 ke stavbě sláje. Poně-
vadž úřad práce dělal značné těžkosti, mnohé stavby byly provedeny až o přě-
šlém roce.

10. čerona byl 1942 byl zasážen bleskem u lýneckého mostu vednický úič
Jaromír Nešpora, 16 letý syn Frant. Nešpora 155, l. č. dělník v Linci. Je zajímavé, že před
40 lety, t. j. r. 1902, způsobil blesk 3 nesště. Tak 3. čerona 1902 po jedné hodině odpoled.
uderil blesk do Kostelní věže a masil její levý roh, sjel k hodinám, kde porou-
chal skříň u hodin a nabral hodně strachu tehdejšímu zorníku Adolfu Ladí-
kovi, jenž právě natahoval hodiny a nechtěl v dešti odejít a zůstal na věži. Blesk
křem sjel do kostela, kde odřel omítku, poškodil obraz a od obrazu k podlaze byla
centimetrová fialová klikatá čára. Dne 1. čeronce lehož roku sjel o 1/28 hod. večer
blesk do chalupy stolaře Imetánky, který bydlil za Obv. domem, za humny smě-
rem k Hruškám. Vedle byla louže, nyní tam stojí Helešicova vitka. Bleskem byl
zasážen 17 letý úič Cyril Čerý z č. 77. Byl to starší bratr pozdějšího předsedy MNV
Jana Černého 550. - Dne 25. čeronce 1902 o 5. hodině ránní se snesla bouře s velikým

lijákem. Blesk udeřil do verandy hostince Frant. Loece 11. Koda se valila ulicí a sahala lidem, kteří šli do kostela, až po kótníky.

Dne 9. června 1941 se ulopila v 5. jezírě dělnice fy Baťa ve Líně Vlaska Kur Na štěstí Ková. Narodila se 30. dubna 1914 v Mor. Nové Vsi a bydlila v č. 568.

Dne 2. června spáchal jeden občan z ludnomyslnosti sebevraždu tím, že skočil pod Sebravažda vlak.

Dne 29. ledna zemřel na práci v Německu Frant. Sečkaš, sedlák, d.č. hotelový zaměst Dálnici v Něm. narec v Berlíně, na lbe pliv. Narodil se 18/8 1914 v Mor. Nové Vsi v č. 356. Dne 4. května 1939 odjel na práci do Hamburku. Doma byl zdrav, v dopisech z Německa si stěžoval na nedostatek vydatného jídla, špatné lékař. ošetření a bal dostal chřelnu krov, jež se skupňovalo, až skončilo smrtí. Byl převezzen do naší obce. Dne 14. listopadu zemřel ve třídni na žaludeční chorobu 54letý zedník Jar. Nešpor, který původně odešel 2. července 1940 na práci do Berlína. Bydlil v naší obci v č. 54a.

Vr. 1942 se narodilo ve zdejší obci 78 dětí, z toho 41 chlapců a 37 děvčat, do 1. ro. Narození ku zemřelo 5 chlapců.

Oddáno bylo 36 dvojic, mužů se ženili průměrně v 26 letech (944), nejmladší ženích měl²⁰ nejstarší 35 let. Ženy se ovdávaly průměrně v 22 letech (806), nejmladší nevěsta měla 16 a nejstarší 34 let. Sňatky

Zemřelo 26 lidí, a to 15 mužů a 11 žen. Muži umírali průměrně v 34 letech (516), ale nepočítáme-li 5 nevaluňat, v 52 letech. Nejvyššího stáří se dožil Kryštof Petrjanos, obuvnický mistr a rolník z č. 293. Narodil se r. 1864, dožil se tedy 78 let. Ženy umíraly průměrně v 58 letech (642). Nejvyššího stáří se dožila Eleonora Krutáková, roz. Štěbačková, manželka zemř. Jakuba, rolníka z č. 251. Narodila se r. 1864 v Mor. Nové Vsi, dožila se tudíž 88 let. Dmrtí

Dne 22. listopadu 1942 žádala „Luftwaffe“ o rozšíření elektrické sítě za Panskou Němei ulicí. Obecní rada žádost zamítla, neboť šlo o přípojku, jež byl zájemce povinen si Luftwaffe zaplatit sám. Při této příležitosti jsem pátral po zprávách o „Luftwaffe“ a zjistil jsem u Marie Helišicové 794, která bydlila nejbližě a u Frant. Doležala 212, na jehož pozemku byla letecká pozorovatelná, že německá „Luftwaffe“ zřídila asi 100m od Boží muly, na pravi straně usby, vedoucí k dráze, na pozemku Fr. Doležala leteckou pozorova telnu. Byla asi 1,2 m vzemi, takže z venku byla nízká. její délka mohla být asi 10m a šířka 3m. Byla tam ložnice, obyčai nístnost a na levém rohu, díváme-li se od Boží muly, byla pozorovatelna, která přečínávala asi 50cm nad ostatní místnosti. Pleleniná korpule měla tvar pravidelného šestiúhel níku. Byly o ní prý 2 přístroje na pozorování. Němci si vybrali toto místo, protože dť je to nejvyšší bod v Mor. Nové Vsi (197m) a je odtud krásný rozhled, zvláště na Slovensko. Bylo zde 5 až 6 vojáků. Většinou to byli re-komvolesenti, původem z Rakous. Rakouští vojáci se chovali k našim lidem olidně, kdežto něšší Němci byli komisi. Za celou dobu jejich pobytu letectvo na ně nepřišlo, protože nikdy neovstřelili. Když viděli, že jejich armáda ustupuje, zřídili si několik metrů od pozorovatelný kryt. Asi 2 dni před frontou se odslehovali a potom leproe odešli ostatní němečtí vojáci. Luftwaffe

1943

Škola obecná

Na konci škol roku 1942/43 bylo na obecní škole 283 žáků, z toho 145 chlapců a 140 dívek. Celkem bylo 15 chlapců a 12 dívek, školní docházka ukončila 3 chlapce a 5 dívek. Do škol bylo připuštěno 17 chlapců a 16 dívek. Nejlepší pořadí měli tyto žáci: 1. Naděžda Běřinová 674, 2. J. Škapová 726, 3. Ludmila Mazuchová 471, 4. Jiří Slavík 97, 5. Bedřich Lábranský 665, 6. Josef Čedivý 13.

Na začátku škol roku 1943/44 byl stav na obecní škole tento:

I. a	počet žáků	34	li. uč.	Ljuba Novolná	IV. a	poč. ž.	33	li. uč.	Marie Novolná
I. b		30		M. Holejníková	IV. b		32		Jylo. Henčířiková
II. a		35		V. Roháčková	V.		25		Karel Kessel
II. b		28		Emil Peřina	VI.		50		F. Nosterický
III.		36		Terezie Kasilová	9 tříd		303		žáků

učitelé

Ručním pracím vyučovala Vilma Weidlichová a Frant. Budišovská a záboženskt P. Frant. Hašek, administrátor z Mikulčic.

7. ledna byla opět vyodržána ze služeb školních Anna Krupičková, 14. května byla ustanovena výp. učitelka Ludmila Bělovská z obec. školy v Lužicích a uč. Otto Götz byl přeložen do Mikulčic.

Škola měst.

Na konci škol roku 1942/43 bylo na klavírní škole 368 žáků, a to 209 chlapců a 159 dívek. Poněvadž klavírní školu vydržoval tal. zvaný újezd, je zajímavé, kolik žáků z těchto obcí navštěvovalo školu a kolik obec platila.

	žáků		platila	
Mor. Nová Ves	146	39,67%	42.988,-	39,08%
Brusánky	34	9,24%	19.426,-	17,66%
Mikulčice	35	9,51%	11.330,-	10,30%
Těšice	34	9,24%	7.810,-	7,10%
Brusky	68	18,48%	15.015,-	13,65%
Týnec	43	11,68%	13.431,-	12,21%
Indovice	8	2,18%	-	-
Celkem	368	100%	110.000,-	100%

Obce platily podle rozlohy katastru a daňového výnosu.

Škol rok 1943/44 začal 1. zářím v 8 třídách s 325 žáky, z toho bylo 172 chlapců a 153 dívek. Klavírní škola promítala pro obec školu Tříských filmů a dostala za promítání K. 1.100.

učitelé

1. února 1943 byl přidělen na klavírní školu výp. učitel Karel Novák, který se narodil r. 1915 v Rohatci, byl nadaným malířem a schopným režisérem.

V dubnu 1943 byla působnost místních škol. rad zastavena a veškerá pr. omooc, týkající se potřeb školy, přšla na předsedu MSR Frant. Helešice 14.

MSR

Činnost místní osvětové komise byla slabá. Předsedou byl opět Václav Dušek 652 a jednatelem uč. Jar. Něroslský 112. Dne 19. dubna byli do schůze MOK přizváni sedoucí ochotnických divadel v Mor. Nové Vsi: Ludmila Klucká, křesťanské Rudolf Glos 451, který byl zvolen divadelním referentem MOK. Do divadelního kursu byli navrženi: Hlohová, uč. Karel Novák a hosté Franti. Kašíček 57. Ve dnech 15. a 16. září byla uspořádána výslava do obnitého zvěřovce a lidový koncert.

Obecní rozpočet pro rok 1943 byl tento:

Finanční obec

	rozpočteno		zaplacenno
řádné příjmy	K 758.935,-	K 245.995,-	K 912.353,20
vydání	758.935,-		912.353,20
schodek		K 512.940,-	

Ke každé úhradě navleklo obecni zastupitelstvo obecní přirážky: 125% k domovním a živnostní dani a 400% k ostatním daním.

Mimoriádný rozpočet byl plánován na kanalizaci:

příjmy	K 1.500.000,-	skutečný příjem	K 638.397,60
-vydání	1.500.000,-	vydání	631.144,10
polhradní hotovost			K 7.253,50

Dne 2. února 1943 byly místnostmi na konci Obec. domu (od domu Anel Zachodela 240), kde Dům Obecní měl skladiště elektrotechnik Frank Kovařík, komu bylo pronajato na obchod za K 1.200 ročně, současně mu byla pronajata vrata za K 500.

Dne 2. února podala obecni rada žádost na „Reichsauftragsverwaltung“ ve Zlíně o odprodej budovy č. 116, tehdy zvaný „Deutsches Haus“, která dříve náležela Sigmundu Weissovi a Idě a byla pronajata za židovský majetek podle rozhodnutí okres. úřadu v Hodoníně ze dne 17. března byl židovský majetek S. Weiss zabrán pozemkovým úřadem a 31. března dán do nájmu:

Židé

Terezií Hřebáčkové, která dostala badělek od vody... 2,15 míry

badělek pod vinohrady za K 155 a sklep za K 100;

Pavlu Hlešicovi 734, který dostal 3/4 míry vinice za K 200,

Aničce Kostěnkové č. 101 od Hrušek 3 1/2 míry za K 552;

Anně Kádeníčkové 702 badělek od vody 3/4 míry za K 122, tenlo nájem však převzala také Terezie Hřebáčková.

Na začátku okupace byli u nás podle výpovědi Heleny Kalinové 410 Židé: vyprobení slamených obalů Sigmund Weiss 116, jeho manželka Ida, dcera Helena, provdaná za Alexandra Kalinu, a Berka Bisková 590. Sigmund Weiss zemřel v. 1940 a jeho manželka Ida v květnu 1941, a to právě tehdy, když dostali dekret „Oberlandau“ ze Zlína, že se mají do 16 dnů vysťahovat do židovské čtvrti (ghetta) do Lodivna. Po úmrtí matky jim bylo dovoleno, že se mohli manželé Kalinovi vysťahovat až 15. června 1941. Protože A. Kalina pocházel z Banské Bystrice a byl lidís občanem slovenským, musel se 1. července 1942 přestěhovat i se svou manželkou na Slovensko. Tam žil pod cizím jménem ve Sv. Juru a pak v bezinku. Dostal se na dráhu, kde nejdříve „krompoval“ a pak byl u nákladní polhadny

v Bratislavě, kde však ^{ho}známí poznati, a proto přijal místo u malíře pokojů. Když po Slovenském národním povstání ubylo malířů pokojů práce, byl Kalina propuštěn a přijal místo v elektrické technice závodě v Bratislavě. V říjnu 1944 se přestěhoval do Skalice, kde Kalinová žila v přesídlení ve slovenském kraji. Frontové události prožili v úkrytu v polích u Skalice. Asi 20. dubna 1945 po několika kalém ukrytí v silném duševním napětí se vrátili do Mor. Nové Vsi.

V obytném domě č. 46 zřídili Němci kancelář něm. pohraniční stráže a důchodkové kontroly. Vyřobu státných obalů převzal Art. Petela z Lanškota.

Bela Husková žila ve smíšeném manželství s arijcem Cyrilem Huskem a měla být též odsunuta. Zachránil ji VVD Štěpáček, který jí dával lékařské vyšetření, že je nemocnou neschopna. Narodila se r. 1887 jako Bela Redlichová ve Flušovicích, okres Zlín. Po druhé se provdala za Cyrila Huska, který poslal v r. 1926 v naší obci naproti mlýna hostince o jednom poschodí. B. Husková zemřela r. 1948.

Kontrola hosp.

Dne 30. ledna 1943 přijel do naší obce bývalý major československé armády Karel Riva, včelní inspektor loazu pro hospodářství sobilím, který byl v r. 1945 za svou zločinnou činnost oběšen se Znojme, a s ním přijelo asi 30 kontrolorů. Aby situace byla zachráněna, odevzdal každý rolník průměrně 20 kg obilí. Tehdy se Riva chlubil, že dal oběsit již 16 mlynářů.

Rada obecní

Dne 8. března jmenoval okresní úřad v Hodoníně členem obecní rady Theodora Bacbika 707, který byl členem obecní zastupitelstva za stranu souál. demokratickou již od voleb 1938. Obecní radu za okupace tvořili: starosta Frant. Šteflovič 227, I. náměstek Basel Vasíček 526, II. náměstek Josef Lurý 627, Vladimír Thán a 474, Jan Beljaros 401, Jan Lotach 259, Josef Beljaros 233, Frant. Frýděl 224, Václav Dušek 652 a za vyloučeného komunistu Jara Černého 500 Theodor Bacbik 707. Pochůzí se také účastnilo také občanů polladník Josef Matoušek 457 a obecní tajemník Stanislav Škapa 556. Troje 1941 se obecní rada sešla 13krát, v r. 1942 17krát a v r. 1943 pouze 9krát.

Knihovna

Obecní knihovna za okupace zrušena, neboť spousta knih byla vyžávena a knižní ná literatura nebyla vydávána. Z podniků německých úřadů byla vydávána díla tendenční, hlavně v duchu hitlerovském, o které mezi českými čtenáři nebylo zájmu. Knihovní rada se nesešla od 22. prosince 1941 do 21. února 1946. Veškerá zodpovědnost spočívala na knihovníkovi, jímž v této těžké době byl učitel Karel Kessel.

Kanalizace

16. ledna projednala obecní rada souhlas s provedením kanalizace od domu Kesznička Kučery 546 až po dráhu, s předpokládaným nákladem Kč 36.000. Občané, kolem jejichž domu procházela kanalizace, mohli si provést přípojeku na vlastní náklad. Pro kanalizaci byl ustaven výbor, jež vylořili: starosta Šteflovič 227, I. náměstek Lurý 627, radní Frant. Frýděl 224, obecní hospodář Michal Šalajka 564 a člen obecní zastupitelstva Josef Fedioj 13. Od Kučerova domu po dráhu byly položeny roury o průměru 1 m. Poněvadž obec se nemohla dohodnout s představitelstvem státních drah o podchodku pod dráhou, kde měla volně voda přikopem, která zapáchala, domluvil se starosta bez říditelství s přednostou Martinátem a bratřím Glosem a obec položila pod průchod roury se vlastní režii a spojila kanalizaci před

drahou s úsekem za drahou směrem k cíhelně v. Hodošádky. Dne 18. září ukončil karanténou obklopené Josef Fediou 13, při čemž mu obec vyházela ochotné volání, neboť o jeho domě byla umístěna lékárna, četnická stanice a poštomní úřad. Obec se odložíla karanténou, ač před kotel, kde byly položeny roury o průměru 60 cm. Tento úsek si vyžádala nákladu K 5.300, a to pouze za práh, ale odborný dozor není o tom započítán. Bude-li budována karanténa na dolní konce, práh u kotelu musí zůstat.

Dne 4. března schválil okres. úřad dílčí funkcionářům obce při úředních výkonech v obci. Dvuty
dvu obce: při zhrátě celého dne K 40, za půl dne K 20 a za jednu úřední cestu mimo Mor. Ko-
-vou Ves K 60.

Dne 15. března 1943 schválil okres. úřad žádost obce o zvýšení nájemného z obce po. Nájemy
zemků. Ceny za tmiru byly stanoveny takto:

I. a II. bonitní třída do K 350,-, III. a IV. do K 300,- a V. a VI. do K 220,-.

Dne 15. srpna byly pronajaty obecní pozemky, a to: Kanada na bleh, a pozemky od Ba-
dělků od rody na 5 let, s podmínkou, že staré stromy budou vyháčeny a nové vysazeny.

Dne 24. března byla rozšířena mléčná komise o tyto chovatele dojnic: Cyrila Bla- Komise mléc.
žíže 157, Jana Galajku 230, Frant. Galajku 333 a Josefa Krutáka 517.

Dne 10. května 1943 byla zadána stavba hřebčince místnímu zednickému mistru Hřebčinec
Josefu Kuchařičovi 671 za těchto podmínek: obec dodala veškerý stavební materiál
a dělnictvo, stavitel zedníky a příslušný inženýr, za což dostal z hodinové mzdy, kte-
rá činila K 10, 45%, t. j. K 4,50. Dozorem nad stavbou byl pověřen obec. hospodář Mi-
chal Galajka 564. Celá stavba si vyžádala nákladu K 121.301,40. Karolka vymohl
povolení ke stavbě, když prohlásil, že materiál má obec zajištěn (ačkoliv cement kepro-
škáněl), že lo obec udělá v rámci místních pracovních sil a že nebude žádat o uvolně-
ní sil úřad práce. Na hřebčinec si obec vypůjčila K 50.000 na 25 let, ale za rok peníze
zaplatila. Úspěšně stavbu hřebčince bylo ujednáno již 17. srpna 1941 při projednávání
obce. rozpočtu na rok 1942. Dne 30. prosince bylo ujednáno, aby hřebčív stanice byla
umístěna v domě Berty Brodlové 590, nebo ve sláji Pavla Krále 265.

Hřebčinec byl postaven za býkárnou na pozemku Pavla Krutáka 6 a Ludvíka Va-
šička 193. Plot P. Krutáka, který tvořil oblouk, byl vyrovnan a část pozemků, která
byla po doh odě zabrána na hřebčinec, byla oběma nahrazena z obce. pozemků. Hlavní
místnosti hřebčív stanice je velká sláje pro hřebce, kteří jsou sem přiváženi vždy k turo-
ru a v čírně jsou opět odváženi do Tlumáčova. Vedle sláje je kancelář, vpředu jsou
dvě obytné místnosti a předstíň.

Za odvoz štěrku od Moravy ke stavbě hřebčív stanice se platilo K 90 za 1 m³, Ceny
za dovoz cihel z olečky v Petřanově K 60-70 a ze skládky na nádraží K 70-80. Za
odvoz kamene z vagonu na cestu, K obrázku "se vin ohradech se platilo za 1 q
K 1,50- mimo dělníka a do „Josefovských chalup“ K 3- bez použití dělníka.

Dne 11. června 1943 vyhověl okres. úřad žádosti o zvýšení ceny trávy z obce.
luk. Za tmiru byla nejvyšší cena K 1.500, za předpokladu, že výnos bude 12 q z tmiry.

Vr. 1943 byly hody pořádaný pod rouškou starých slováckých soyků, ne- Hody
boť byl přísný zákaz lancních zábov. Lohad se konal před farou do 4 hodin.

Chodník

7. srpna 1943 schválila obecní rada vydláždění chodníku na „Dolním konci“ od Obec. domu. Bylo počítáno betonových dlaždic 40x40 cm, které byly kladeny na pevný podklad. Obec prosybla pouze štítek, ostatní náklad hradilo každé vlastník domu. Tehdy bylo provedeno vydláždění celé plochy před Obecním domem, náklad byl uhrazen z vyřídlení kradic. Vydláždění provedl cemenlák Frant. Nešpor z Mor. Nové Vsi 581.

Rozhlas. vysílání

Dne 14. srpna bylo v protektorátním rozhlase ^{vysíláno} Pražské pásmo o Mor. Nové Vsi. Odejíraček obce hovořil starosta Pšeflovic 227, o staré škole Aliběla Petrijanošová 262, o měšťanské škole zást. ředitele Karel Kapoun, o zemědělství obec. tajemník S. Škapa, o kroji a o hodech Dr. Prokeš a L. Hluška, o vině Jan Jurý 627 a o vyšivkách Anička Teplíková 1.

Kostel

Vr. 1943 byly opatřeny hodiny na kostelní věži novým sklepeným ciferníkem za K 7.000 od firmy Říha v Brně. Na podzemní lékozi roku byl vykonován oprávněný kostela Václavem Krupanským, malířem z Rokatic za K 62.000 a dána záruka na 20 let. Beníze byly vybrány po vesnici.

Obět války

Jos. Langer

15. srpna 1943 podlehl o nemocnicích v Reichengeru Josef Langer zranění, které utrpěl při náletu. Narodil se r. 1919 v Bělčovicích. Po absolvování měšťanské a mlynářské školy pracoval ve mlýně v Kouzlech Záměch. Za okupace musel odhloup uprchnout a pracoval na dráze v Rokaticích a v Mor. Nové Vsi, odhloup byl zelezními úřady poslán na práci do Německa. 18. ledna 1943 odjel do Hannoveru, odkud přijel 11/5 na dovolenou a 13/5 se oženil s Jarmilou Blažkovou z Mor. Nové Vsi 64. Ale již 21/5 se vrátil do Hannoveru, kde byl 28/7 zraněn při náletu střepinou bomby na levém stehně. Rána se mu rychle hojila, avšak asi za 44 dní při nočním náletu skočil s postele, rána se mu otevřela, při čemž ztratil mnoho krve. Byla provedena transfuze krve, kterou mu darovala ruská ošetrovatelka, ale tato krev neslačila. K další transfuzi došlo až za 4 dny vinou českého zaměstnance. Tato krev se již s jeho nespjčila a zemřel 15. srpna 1943. Jeho tělesné pozůstatky byly omylem poslány do Rakousa teprve po několik dka deřím blouďení byl 25. srpna, lidíš za 10 dní posmeli, pochován v Mor. Nové Vsi.

Požáry

8. ledna 1943 vypukl požár v hájence na břozce. Shořely sláje a kulury v hodnotě 1000 K a zásoby sena v ceně K 3.000. Byl to 20. požár v naší obci od založení hasičského sboru. 14. ledna o 6. hodině shořely sláje v obecním domě, kde pojišťovna Slavie zlikvidovala škodu částkou K 3.800. Dne 25. září o 15. hodině vznikl požár u Martina Záruby a shořel malý stoh slámy. 3. listopadu o 19. hod. shořely na dráze Lvogony aul německé armády. 13. prosince o 15. hod. vznikl požár „v Ukrajince“ a shořel obytný dům č. 585 v hodnotě 10.000 K a byly zničeny zásoby v ceně K 3.000.

K něž

Dne 27. srpna 1943 zemřel u svého synovce obchodníka Jos. Fedišického v. Josef Melichar, biskupský notář, čestný děkan a farář v Řepině u Mělníka. Narodil se r. 1881 v Týnci a tamtéž je pochován. Dále jsem zjistil, že 28. prosince 1937 zemřel ve Velkých Bílovicích konsistorní rada a farář Felix Čeloud, který byl v Nové Vsi kooperátorem od r. 1900 do r. 1916. Místo I. kooperátora bylo u zdejšího farního úřadu zřízeno r. 1897. Ponečadě

P. Melichar

P. Čeloud

II. kooperátor

představenstvo obce i patronální úřad odmítly ho platit, byl dohován z Mor. náboženské obce tak, že peníze byly poukázány faráři, který ho šivil a platil.

28. prosince 1943 zemřel ráč novoveský a děkan podivín-
sraha 1871 v Boskovicích. Na
dobu až do své smrti působil
kooperátor, po úmrtí faráře
1912 jako administrátor, kdy
novin místo děkanem podivín-
v r. 1946 děkanem podivínským
nikem Společnosti a záložní.
byl šelny, politického života
působil u nás ze všech end.

na rakovinu žaludku a jater fa-
ský P. Josef Šoška Narodil se 16.
kněze byl vysvěcen r. 1897 a oddě-
s Mor. Nové Vsi, a to dop. 1911 jako
P. Bartoloměje Martinu až do 11/11
se stal farářem. Vr. 1923 byl jme-
ským, vr. 1927 konsistoriálním radou,
Byl od r. 1900 až do smrti poldad-
spolku, měl krásný rukopis, pří-
se nezúčastnil. Zemřel ve 72 letech
mých farářů nejdéle, a to 46 let.

P. J. Šoška

U této příležitosti jsem pátral po jeho předchůdcích a zjistil jsem, že první ná-
mý farář k nám přisedl z Mikulčic r. 1683. Od té doby se u nás vystřídalo celkem 20
farářů, jsou to:

farářů

1. Tavořec Bednařík	1680- 1697	2. Ivan Mariáš	1698- 1712
3. Ant. Kirchsteiner	1712- 1718	4. Matěj Konečný	1720- 1726
5. Frant. Kežepelka	1726- 1735	6. " Ant. Haupt	1735- 1755
7. Josef Bizi	1755- 1756	8. Frant. Zehe	1756- 1773
9. Josef Bittner	1773- 1779	10. Josef Lang	1779- 1792
11. Jan Willebrand	1793- 1793	12. Jiří Sekora	1793- 1800
13. Václav Kochárek	1800- 1818	14. Matěj Tabery	1819- 1825
15. Frant. Hübl	1825- 1834	16. Gabriel Meitner	1834- 1840
17. Jan Schuberl	1841- 1865	18. Frant. Poláček	1865- 1894
19. Bartoloměj Martinu	1894- 1911	20. Josef Šoška	1911- 1943

Předchůdce děkana Šošky, konsistoriální rada a farář P. Bartoloměj Martinu se
narodil r. 1846 ve Studnicích u Telče. Na kněze byl vysvěcen r. 1872. Působil na různých
místech a od r. 1894 jako farář v naší obci. Jeho příčinou se zroval, kněze pár" loslelu rooru
dlažbu a nové varhany. Byl silně křesťanský. Ačkoliv byl smýšlení církevního, odešel z ná-
rodnostních důvodů z německého gymnasia v Jihlavě na české gymnasium do Jindřichova
Hradce. Věřejného života se v naší obci nezúčastnil. Na jeho pohřbu bylo kromě velkého
počtu lidí i 32 kněží, mezi nimi i poslanec Šillingner a za patronální úřad vrchní
správce Dr. Jan Kusl.

P. B. Martinu

Vr. 1943 spáchali v naší obci dva muži sebevraždu. Jedromu z Mor. Žižkova
byla 9. čerou slatkem rozdrcena hlava a jeden zdejší občan skočil 4. čerence o pomatění
smyslů do studny Jordánky. (Magaňsk. č. 563)

Sebevraždy

Vr. 1943 se narodilo ve zdejší obci 63 dětí, z toho 31 chlapců a 32 děvčat, do 1
roku zemřeli 3 chlapci a 3 děvčata.

Narození

Oddáno bylo 19 dvojic. Muži se ženili průměrně v 28 letech (530), 2 nejmladší
ženíš měli 20 let a nejstarší 61 let, ale ještě téhož roku zemřel. Ženy se odávaly

Sňatky

průměrně ve 24 letech (456), 2 nejmladší nevěsty měly 18 let a nejstarší 59 let.

Ženy

V r. 1943 zemřelo 42 lidí, a to 21 mužů a 21 žen. Muži umírali průměrně o 45 letech (992), ale nepočítáme-li 3 nemluvnata, v 52 letech. Ženy umíraly průměrně o 51 letech, nepočítáme-li 3 nemluvnata, v 59 letech.

Nejvyššího stáří se dožila Marie Rajská, roz. Keenanová. Narodila se 11. listopadu 1852

manželé: Kasper a Marie Rajských

a zemřela 5. září 1943, tedy jí bylo téměř 91 let. Je zajímavé, že v její době zemřel i její manžel Kasper Rajský, který se narodil 6. ledna 1859 v Mor. Nové Vsi. Byl původně školicem, ale když tovární výroba vyhlacila řemeslnou, odešel do tihoně, kde nakazoval uhlí a pak bral 245 Kč měs. penze. Manželé byli oddáni r. 1882 a žili tedy spolu 61 let (viz fotografie) v č. 430. Měli celkem 8 dětí, z nichž doposud žije 4.

Z pokřtu Jos Langra

24. 8. 1943.

Viz str. 70.

Hosté

Šteflovic, Bilek, Janek, Sičlik, Weidlichová
Měrotský, Droják, Karol Novak

Zlatáček, Čížalová, red. Sečivý, Růžičková
kaplan Kovarik

1944

73.

Na konci škol. roku 1943/44 bylo na obecné škole 299 žáků, z toho 148 chlapců. Čtyři nejlepší žáci (Pavel Kapoun, Ant. Kominek, Ivan Jurij a Josef Jmříek) byli přijati do gymnasia, 12 chlapců a 16 dívek bylo připuštěno ke zkoušce do hlavní školy, ale 3 chlapci při zkoušce neobstáli. Dopadlo 19 chlapců a 11 dívek, školní docházku ukončilo 10 chlapců a 7 dívek. Docházka za celý škol. rok činila 95,3%.

Na začátku škol. roku 1944/45 byl stav na obecné škole tento:

I. a počet žáků 33, tříd. uč. S. Hidenšská - Hrušičková					
b	30,	M. Tolejníková	IV.	35,	J. Kasilová
II. a	35,	Ljuba Novotná	V.	36,	Marie Novotná
b	29,	Emil Peřina	VI.	46,	Jar. Měroslavský
III. a	34,	Karel Kessel			
b	31,	Frant. Kosterský			

17. listopadu 1944 navštívil obec. školu z em. škol. insp. tít. výchovy Kréma a byl přítomen vyučování ve II. a III. třídách.

Od 1. září 1944 byl přeložen na obec. školu z hlavní uč. J. Měroslavský. 15/10 21 učitelé byla sem přeložena ze Strážnice Miroslava Mladková a výp. uč. Ljuba Novotná byla odvolána ze školy ve smyslu zákona o pracovním nasazení.

Na hlavní (něst.) škole byla vydána vysvědčení za 1. pololetí se 6 známkami. Dne 29. dubna byla přestěhována hlavní škola do budovy obec. školy (naproti nynějšího MNV), aby uvolnila místo pro evakuované německé děti. Učovalo se po půldnech, a to 5 hodin dopoledne a 5 odpoledne. Přírodopisný kabinet byl umístěn na faře. Ředitelna byla nejdříve na obec. úradě a pak v kabinetě obec. školy. Místo vyučování často vysazovaly jednotlivé třídy sazenice ve by kovářské (17 půldní) a kromě toho nasbírali žáci 909 kraso- vých lusů na velkostatek v Hruškách. V tomto škol. roce bylo sebráno 1533 kg kosti, 1361 kg papíru, 1327 kg lehtlu, 92 kg gumy a 1083 kg jiných odpadků.

Dne 11/7 byly vykonány přijímací zkoušky do I. tříd. Ke zkouškám bylo povoláno celkem 91 žáků, ale mohlo být přijato 63 žáků. Škol. rok byl zakončen 13/7 a 2 nejlepší žáci, Vlad. Kavaš a Viktor Koneček, byli odměněni kni- hou. Škol. rok 1944/45 byl zahájen 4/9 v 8 třídách s 287 žáky, a to z M. v. Kové Vsi 123, z Hrušek 51, z Nikulčic 28, z Těšic 25, z Hrušánek 29, z Týnce 29 a z Lužic 2. Uzá- ří sbírali žáci 4 dopoledne na velkostatek v Hruškách rajská jablčka a vydělali si K 17.930.

Dne 15/5 byla přeložena uč. Mladková, která přešla z obec. školy na hlavní školu, opět do Strážnice. Dne 31/5 byl zproštěn funkce ředitele Karel Ředitel

Kapoun

K. Kapoun a na jeho místo byl jmenován Josef Šedivý, který byl do té doby ředitelem hlavní školy chlapecké v Kodoníně. Karel Kapoun se narodil r. 1902 jako syn skláře v Lužicku. Maloval r. 1922 na redce v Kodoníně. Zkoušku uč. episcopalski pro

J. Šedivý

obecní školy vykonal r. 1925 a zkouška z M. odboru pro měst. školy v r. 1932. Pklá-
dal básně a rád jezdil na koni. Josef Šedivý se narodil r. 1889 v Počálcích. Malu-
roval r. 1909, zkoušku uč. episcopalski pro obec. školy vykonal r. 1911 a z M. odboru
odboru pro měst. školy v r. 1915. Od 1/9 1919 působil v Kodoníně. Byl velmi na-
daným malířem a kreslířem. Měl nále vyraznou řeč a pil.

Z učitelů

Dne 1/9 byl dař uč. Měřolský na obec. školu a 19/9 byl odb. uč. Kamil Bílek pracov-
ně nasazen k Todlově organizaci, ale již 16. října se lajrně vrátil domů, byl však utá-
a 19/11 byl opět nasazen v Kubleráck. 26. Karel Novák byl nasazen do Kradce Králové.

MOK

Na pokyn okres. vedoucího v Kodoníně byla přeměněna dne 8/2 1944 místní osvětl. ko-
mise na místní veřejnou službu osvětlovou a funkci místního vedoucího byl pověřen Václav
Dusěk 652, jeho zástupcem bratřím Rudolf Gloo 451, jednatelem zooler Theodor
Bacek 707 a pokladníkem opět P. Stanislav Kovářik, režisérem divadel. odboru
uč. K. Novák a slárky Franl. Harkovič 164, Jar. Košul a Franl. Harkovič 121.

V tomto roce byla v naší obci divadelní činnost. Dne 14/3 byl pořádán koncert
houslového virtuos a pěvy Barloně z Bratry Bena, vstupné K 5-15. Ve dnech 18. a 19.
března sešel divadelní odbor Jiráskova Obce, vstupné vyneslo K 4.944 číslého
zisku, z něhož dostal chudinský fond K 1000 a obecní škola na radis K 2000.

Dne 3/4 pořádal OPVS (pěvecké sdružení) z Bena koncert a 9/4 zdejší hudební
škola pod tlakou uč. hudby Sigmunda hudební besídka. 15/3 byl z na-
řizení okres. úřadu člen nalistěný projev k řízení protel. torádu. Dne 17. a 18/6
sehrál divadelní odbor za režie uč. K. Kováka Wernerovu veselohru „Brávo
na hřišti“, kterou předvedl i v Rohatci a v Lenžhoti. Divadelní činnost
byla vzpruhou k další kulturní práci a měla alespoň částečně nahra-
dit dospívající mládeži to, o č byla vlivem válečných poměrů osiřena.

Finance obce

Rádný rozpočet na rok 1944 byl tento:

potřeba: K 774.682,-	skutečný příjem K 1.049.976,40
úhrada: " 294.170,-	vydání " 907.191,30
schodek K 475.512,-	

bude úhrazen 125% přírůžkou k dani domovní a údržbovní a 400% přírůžkou k dani ostat.

Rozpočet na obec. školu: potřeba K 77.400, úhrada K 800.

Odměry

Od 1. 9. 1944 byly podle nařízení sen. úřadu odměny upraveny po stránkách takto:

starosta K 1.000,-	Bedřich Hájek K 1.247,80
lajovník " 2.081,50	Jar. Měřolský " 1.162,10
strážníci " 900,-	Milan Marbínal " 925,10

Záložna

Do smrti děkana P. Josefa Pošky, který byl pokladníkem Spol. a zálož. spolku
od jeho založení, tj. od r. 1809, zooler novým pokladníkem Jar. Maděříč 52. Do před.
stavenstva byl zooler volně Josef Doležal 48.

	1942	1943	1944
Na okladech bylo přijato	K 870.109,20	K 1.424.480,80	K 2.237.177,60
vyplaceno	535.680,15	748.817,20	490.828,-
půjček poskytnuto	112.882,-	52.700,-	15.000,-
splaceno	531.792,35	225.087,25	116.384,25
Hlavě 31/12 -okladů	2.790.093,80	3.465.844,50	5.212.107,-
půjček	295.231,75	122.757,40	21.460,25
Počet členů	381	375	388

V r. 1944 postavili Němci dva dřevěné baráky po pravé straně silnice z Mor. Nové Vsi do Týnce, a to mezi křibílovem a bývalým mostem. Umístili tam své kanceláře a něco mužstva, protože v té době již zde bylo slušebně asi 40.

V r. 1944 přišli k nám i německí četníci: velitel v hodnosti důstojníka (řekli mu meister) a 3 muži. Byli u bylování na četnické stanici. V té době byl početní stav zdejší četnické stanice asi 15 mužů, a to 11 čes. a 4 německí. Němci dávali své četníky na větší stanice, obzvláště v pohraničí, aby kontrolovali činnost našich četníků, kterým nedůvěřovali. Ale pouze před něm. velitelem se museli české četníci míti na pozoru, byl to totiž říš. Němec. Mužstvo bylo z okupovaného pohraničí, mnozí uměli úsery. Když se obeznámili s našimi, ptávali se, kdy to skončí.

Dne 12/2 1944 byl židovský majetek, zabavený Zikmundu a Idě Weissovým, pronajal na rozkaz německých úřadů Anně Webové z Mikulče. Webová byla rodem Češka. Po smrti svého prvního manžela Marthána, oběh. dobyl ~~kom~~, se provdala za Němce Weba. Prolož se nechovala jako Češka, se strachem v r. 1945 z Mikulče uprchla, ale zahynula za frontových událostí.

Dne 17/3 rozhodla obec. rada, aby byla zřízena nová cesta od hlavní školy na Panskou ulici. Stará cesta, od domu Frant. Kruláka 591 směrem na hřebčín stanici k četnickému kříži již není cestou do Bojanovic na státní silnici, byla změněna na chodník, který časem zanikl a udržel se pouze od domu Zugarčova 692.

Dne 3/4. projela obec. rada souhlas se zřízením zimní rolnické školy. Ozřízení hospodář. školy se jednalo v obci před 40 lety. Tato myšlenka ovšem znovu, když v r. 1938 byly okupovány Valtice, kam chodili rolníci chlapci zlepšit a rozšířit své vzdělání. Obecní zastupitelstvo již tehdy uvažovalo o ziskání pozemků a poslavení budovy pro tuto školu. Ale teprve 20/5 1944 otevřelo ministerstvo v r. č. 36.696/44-IV. odděl. v naší obci exposituru zimní rolnické školy v Hodoníně, a to od začátku škol. roku 1944/45. Podle zápisu ředitele školy měl největší zásluhu ^{stavení} školy starosta Frant. Šteflovič 17, který byl na tuto myšlenku přiveden v r. 1943 na aukčním trhu v Uh. Hradišti Dr. Ing. Vráským, státní inspekt. zemědělských škol a Ing. Doležalem, zeměd. radou okr. úřadu v Hodoníně. Starosta se této myšlenky ujal a nepovolil dříve, až byla škola povolena, ačkoli ovšem měla být v Hodoníně.

Škola byla prozatímne umístěna v zasedací síni obec. úřadu, která má rozměry 11 x 7 m. Vyučování bylo zahájeno v listopadu 1944. Ředitelem byla hned vedle třídy. Prvním ředitelem byl Ing. A. Fiala ze z. p. s. v Uh. Hradišti.

Z učitelů působil na škole od jejího založení Miloslav Pospíšil, který se o všechno staral, nežli nastoupil ředitel.

Nájem Látišů

Dne 12/4 1944 pronajala obec rada na 10 let bezplatně pozemek před sklepem, zvaný „Látišů“, Janu Rašovskému 414 a společníkům, postavili tam studnu a záchody, dovolili průjezd mlynářů trávou a Janu Štadličkovi 685 a bude-li studna přístupna i pro hasičské účely.

Oběti války
Jan Čerňý

Dne 2/5 1944 byl popraven v Brandenburku v Německu plukovník Rudé armády Jan Čerňý ml. a 5/5 byl v lanějším krematoriu zpopelněn. Narodil se 15/6 1912 v Mor. Nové Vsi o.č. 77 jako první dítě Jana Čerňého, který byl o. r. 1946 předsedou MNV, a Kalvíny, roz. Havlíkové. Od 5 let chočil v DTJ a později v FPT. V letech 1925-1926 navštěvoval měst. školu v Hodoníně, poté se učil zedníkem. Již jako zednický učerň byl funkcionářem ve FPT, v 16 letech se stal záložním ^{FPT} FPT v Mor. Nové Vsi a pak okres. záložním. V r. 1929 se stal funkcionářem Komsomolu v Hodoníně, kde byl až do září 1933. Pod jeho vedením slavovali mladi dělníci se a dějších cirkelních, v únoru 1932 zorganizoval „bohod kladu“. Jeho svou komunistickou činnost byl osmkrát zatčen. Protože obec měl neustálé těžkosti se synovou politickou činností, rozěšel se syn formálně s rodinou a chodil pouze lajně domů.

Bydlil v Hodoníně u Frant. Mráze, který se stal po r. 1945 po starcem KSČ. Před narukováním byl podle tehdejšího zákona na ochranu republiky ^{odsouzen} na dvě léta do žaláře a musel by si šodpykat brest ve vojenském vězení v Terezíně a ke proce potom by konal pres. vojen. službu u 6. dělostřel. pluku v Brně. Míslo aby narukoval do Brna, odjel do Brna ha hy, kde se asi tři měsíce ilegálně zdrěoval. Odtud byl lajně poslán ústředím Komsomolu do leninské školy v Moskoě a již se nikdy nevrátil do Mor. Nové Vsi. Po dvou letech studia byl jako nejlepší žák odměněn krátkým pobytem na Krymu a návštěvou Dněprogesu. Na podzim r. 1935 se vrátil do Brna pod jménem Frant. Burda ze Zakarpalské Ukrajiny. V Brně se stal sekretářem Komsomolu, za nějž mluvil na 11. sjezdě KSČ.

Na jaře 1937 byl pověřen KSČ, aby organizoval československé dobrovolníky do Španělska, s nimiž lajně přešel hranice. Po příchodu do Španělska se stal politickým komisařem kulometné roty „Jana Žižky a Trockého“, zářezné do slovanického batalionu (praporu) „Dimitrov“. 11. města Belchite utrpěl těžký průstřel plic a po částečném vyléčení byl pověřen strážníkou prací ve štábu mezinárodních brigad. V březnu 1939 padl Madrid a se 3 tis. Čechů a Slováků přežila jen asi 1/3 španělskou válku. Jan Čerňý se naučil francouzsky (uměl již rusky a španělsky), lajně prošel Francií, ale v Belgii byl r. 1940 zatčen Němci a odsouzen k smrti zastřelením. V noci však došlo k bombardování a vězňům se podařilo utéci. Živil se prodáváním ovoce v Bruselu a při náborech pracovníků sil se dostal do sborovny do něm. Kasselu. Když

slíbil něm. úředníkovi, že mu přiveze z domova pohoviny, dostal týdenní dovolenou a 17. prosince se opět objevil v Brně.

V lednu 1941 byl již spolupracovníkem ilegálního ŽÚV KSČ a po únosu v něm zabití ŽÚV vyhořel z ačádkem července 1941 s Juliem Fucíkem a Janem Likou II. ŽÚV KSČ. Jeho ilegální jména z té doby jsou: Franla Richter, Miloš, Karel a Jaroslav. Prostřednictvím otce navázal i spojení se Slovákem. V Brně se ukrýval u Kulíků, u Brandů, u Dr. Genera, u Brocháčků a za hejdrůvýchady v Mnich. Hradisti u paní Ulbrichové. Po zničení Lidic se vrátil do Braký k Brocháčkům, kde byl 27/6 1942 dopaden gestapem. Proradil ho Jan Pokorný, kterému po několikahodinovém výsledku selhaly nervy. Jan Černý byl konfrontován i s J. Fucíkem, ale odmítl vypovídat. Jeho staré zranění ho uchvátlo od dlouhých mrt a omdlel. Dlouho byl vězněn na bankáči, ale podle J. Fucíka nic neproradil.

Dne 16/4 1943 byl odvezen do Teresína, odtud do Káznice „Golrova“, u soudu v Berlíně byl odsouzen k smrti a v Berlíně byl ještě 3 měsíce vězněn v Plötzensee. Po osvobození přivezla Emilie Bělkardová ueruv z Braký rodičů, kteří ji mají uloženu doma. Krátce po převratu mu udělil pres. Dr. Beneš válečný kříž a 4/10 1949 pres. Gottwald řád Bílého lva za vítězství - křížem 1. stupně in memoriam a Řád rudé hvězdy.

Dne 18. srpna 1941 zahynul nad Biskupským zálivem letec-rotný Vladimír V. Sobotka Sobolka, který se narodil 11/4 1914 v Mor. Nové Vsi (v Medlově). Do měst. školy chodil v Lanžhotě, poté se učil v koloniálním obchodě, pak byl na Břežoví, okr. Žh. Brod, kde měl jeho otec pronajatý mlýn a Vladimír mu pomáhal. Vr. 1936 se oženil s Marií Čechovou z Hru. Nové Vsi 792, a jejíž otec Jan v Mor. Nové Vsi. Manželé u Nového Města nad Vá. Vr. 1938 byl do záboru Břežoví, pak převzal nájemnem ilegální skupiny, venkové hranice. Když se do- ujel nejdrívě do Mor. Nové něho přijelo do Břežoví, přes hranice u Lanžhoda

byl zadržán a uvězněn v Nitře, odkud se mu podařilo uprchnout. Do druhé světově přišel a na francouzském konsulaři v Budapešti dostal příkazy a přes Jugoslavii, Řecko a Syrii se dostal do Francie. Tam se asi 5/6 1940 přihlásil do československé armády jako letecký mechanik. Po kapitulaci Francie uletěl do Anglie, kde prodělal voj. letecký výcvik. Nejdříve byl střelcem a potom u bombardovací peruti 310 a konečně jako seržant-letec u stíhací peruti 314. Vykonal celou řadu bombardovacích náletů na Německo a obsazená území

a velký počet protiponorkových náletů nad Atlantickým oceánem. Dne 18. 8. 1942 se narodil z ledkového letu nad Biskupským zálesem. Jediná zpráva, která přišla o letounu, jednalo se o napadení nepřátelským letounem. Další zprávy nepřišly a veškeré pátrání po letounu a jeho letounu posádce bylo bezvýsledné, proto byl rolník Sobolka prohlášen za mrtva. Cíliji úryvek z dopisu inspektora náletu československého letectva: „Položil svůj život o boji proti nepříteli jako věrný syn své země a statečný obhájce našich společných ideálů a svobod.“ V Anglii byl vyznamenán čs. medailí za chrabrost a dvakrát čs. válečným křížem. Dne 17/2 1947 mu udělil pres. čs. válečný kříž a medaili za chrabrost a 28/2 1947 byl povýšen na štáb. polmistra in memoriam.

J. Čech

Dne 11. června 1942 byl umučen v koncentračním táboře v Dachau Jan Čech, narozený 30/6 1899 v Mor. Nové Vsi č. 58 jako syn Martina Čecha, dozorce v hodonínských cihelnách a Marie, roz. Klucké. Po absolvování 8 tříd obecní školy v Mor. Nové Vsi se vyučil zámečnickem u zdejšího zámečnického mistra Pelikána a nastoupil zámečnické mistrovi ČSD v Brnělavě. Tj. přes službu konal v Barbar. Haně (nyní Klárova). Po návratu při restrikci u ČSD byl propuštěn a pracoval v cihelnách v Hodoníně, kde se oženil s Marií Hanákovou z Hodonína. Po účasti na sláve byl propuštěn a stal se zajemníkem českých socialistů v Hodoníně, odkud byl v r. 1933 přeložen do Olomouce, kde byl až do okupace šéfním ^{zámečnickým} ~~zámečnickým~~ stranou českých socialistů. Od počátku okupace byl zapojen na ilegální skupinu „Obrana národa“. Organizoval přechody přes hranice, spolupůsobil pořádání sborů v okolí Olomouce a spolupracoval na zajištění rodin vězněných. Tato poslední akce byla gestapem zjištěna a Jan Čech se svými spolupracovníky byl 30/5 1940 zatčen. Podle údajů spoluvězně Krájička, který se vrátil, Čech nebyl souzen, byl vězněn v Olomouci, pak v Beně a konečně byl poslán do koncentračního tábora v Dachau. Tam v r. 1941 byla na něm provedena na zkoušku operace zlučňáku. Operace byla velmi těžká a způsobila, že po 8 měsících těžce onemocněl, k čemuž přispěly i těžké životní podmínky v koncentračním táboře. Po krádežním bezvědomí zemřel 11/6 1942 a byl zpopelněn v koncentračním krematoriu. Po osvobození byla urna uložena v Husově sboru v Olomouci. Zemřelý Jan Čech byl vyznamenán in memoriam: Čsl. válečným křížem 1939, pamětní medailí „národ. odboje a pamětním křížem SOPVP.

Cikáni

Podobně jako Židé byli i cikáni „soustředováni“ do určitých míst. Z Mor. Nové Vsi to byli:

Jan Daniel, narozený 29/5 1892 v Závodech, obl. Malácký,
 Estera Danielová, 25/5 1899 v Kopčanech, „ Skalica,
 Emilie „ 3/4 1937 v Mor. Nové Vsi,
 Rosalie „ 21/8 1870 v Hodoníně,

Kateřina Salajková, narozená 24/3 1888 v Holicích, okr. Skalica, její manžel (arijec, ale žil ve společném manželství) Josef Salajka, nar. 1881 v Mor. Kosi Hsi, bydlí v č. 71, Jan Malík, narozený 17/5 1909 v Myjavi (okres arijec, malá cikánka) a jeho manželka Emilie Malíková, nar. 18/2 1910 v Mor. Kosi Hsi, rozená Salajková č. 71.

Narozkař německých úřadů odvedli příslušníci zdejší čelnické stanice jmenované osoby a odvezli je vlakem do Hráznice, kde byli soustředěni cikáni z celého okolí. Dali je do krytých nákladních vagonů a celou noc je gestapo v čekárně 2. třídy vystýchalo. Po výsledku propustili Jana Malíka s manželkou a Josefa Salajku, ale zbyvajících pět odvedli opět do vagonu, který zamkli a všechny cikány odvezli do Brna. Tam je dali do Kořských sláji, kde na hnuj bylo dáno trochu čisté slámy. To byl jejich nový domov. Hšecny, ičeny, ostríhali a oholili, nejdříve na hlavách, ale i na pohlaonech ústrojích, potom je namazali petrolejem. Kateřina Salajková napsala manželovi, aby za ní přijel i s některým obecním funkcionářem. Jel náměstek Jan Šurj, 627 a na jeho doporučení, že ošični se porotiv živi, byli po dvou dnech z Brna propuštěni. Avšak asi za 5 týdnů bylo z nov. všech 8 občanů odvezeno do Hodonína, kam opět byli Malík s manželkou a Salajka propuštěni, kdežto zbyvajících 5 bylo tenkrát odvezeno přímo do Asočimi. Vagony byly samičeny, latě na stranu museli jít ve vagoně mezi dělní do nádobí, a když měli v Ostravě štreň, museli si nádobí vymýt, pili z něho, ale než přijeli na místo, museli „pohřbu“ opět konat do lokota nádobí.

V Asočimi je po olece dopravili do koncentračního tábora, její většinou ložily dřevěné baráky. Každý nový vězeň se musel vykoupat a do levé ruky mu byla vyteřována značka a evidenční číslo. Kateřina Salajková měla vyteřováno Z 8263.

Jan Daniel přijel do tábora ve vysokých botách a v jezdeckých kalhotách. Gestapák, který šel za ním, se tím cítil dolčen, neboť byl také ustrojen do jezdeckých kalhot a vysokých bot, a kopt Jana Daniela rezadu tak nešťastně, že Danielovi „přirození“ velmi ošklo a po několika týdnech strašného utrpení 15/9 1943 zemřel.

J. Daniel

Estera Danielová dostala podle výpovědi Salajkové v koncentračním tábore tuberkulózu a 20/9 1943 zemřela. Její vnuka Emilie Danielová zemřela podvoj. zívou 30/9 1943.

Est. Danielová

Emilie "

Rosalia "

Jak skončila matka Salajkové, Rosalie Danielová, Salajková neví, ale domnívala se, že byla 20/9 1943 udušena vplynovými komorami.

Kateřina Salajková, roz. Malíková, která jediná se z nich vrátila (viz fotografie) a toto vše mi vyprávěla, vyhlédla mi také několik smutných vzpomínek na koncentrační tábor. To jsme museli 2 hodiny stát na nástupišti v čekárně sátek a pak evičit ve sněhu tři nás byly

pro jídlo musel být vzorný pořádek. Když se některý hladový vězeň tlačil nebo před-
bíhal a kuchář to zahlédl, bítí hladového vězeň na týči i po hlavě, takže mno-
hý již neobědoval. Při nějakém provinění byl vězeň dán do místnosti o rozměrech 14m.
Ve stěnách byly okřehlé jehly a na podlaze měl vězeň lódku volného místa, čímž se tam
mohl jenom stoupnout, většinou část podlahy pokrývaly úlomky skla. Jehly ve stěnách
vězni nedovolovaly, aby se opřel, a když pokročil, rozlézl si chodidlo.

Lidé

Lidé podle vyprávění Salajkové jednou nakruli do betonových nádrží, aby se prej vykoukali.
Nádrže však byla naplněna raflou. Když byla nádrž plná, uzavřeli strážníci branku
a naflu zapálili. Lidé za hrůzného křiku a strašných bolestí uhoreli. Pak prej nosili
gestapáci děti a házel je do kórické nádrže, aby přehlušili srdečovou nádrž, slídliti.
Až všichni shořeli na popel, poručili jej vybrat a vyvěst na pole.

K. Salajková

Kateřina Salajková byla s tocičnými odeslána do koncentračního láboru v Ravens-
brücku, kde posluhovala a odtud se dostala do Wittenbergu, kde pracovala se
strojním průmyslu. Tam vězňe osvobodila Ruda armáda. Prolože železnice byly
rozbity, šli vězňové pěšky nebo se přiležitostně sazeči na sazech a tak se dostali
až na naše hranice. Tam dostali propustky přes hranice a 25. května se K. Sa-
lajková vrátila s podlomným adraem do Mor. Nové Vsi Zeměděls. 1950.

Kanalizace

Dne 7. čerova 1944 doostala obecní rada Janu Královi 139 zapojení do ka-
nalisace ního potrubí za Kč 300,-.

Fr. Daniš

Dodatičné jsem zjistil, že dne 30. čerovna 1940 byl umučen v koncentračním
láborě v Buchenwaldu František Daniš narozený 12. února 1921 v Mor. Nové Vsi
jako syn Jana Daniše a Estery. Po okupaci ČSR odešel na práci do Německa, ale byl
z nezjistěných důvodů uvězněn v Buchenwaldě. Když si nedal líbit jednání jedno-
ho gestapáka a dal mu políček, byl uťrán a zemřel. Jeho popel byl převezen a je ulo-
žen na zdejších hřbitově.

Kněží

far. Beras
(1892-1963)

Dne 1. čerovna 1944 se stal novovským farářem P. František Beras, kte-
rý vyotřídil administrátora P. Frant. Berdu, který po smrti děkana P. Josefa
Losky až do příchodu nového faráře spravoval novovskou farnost. Nový farář
Frant. Beras se narodil 1. prosince 1892 v Lanžhotě jako syn rolníka. Na kněze
byl vysvěcen r. 1917. Až do roku 1927 působil v národnostně smíšené Miroslavi a
v Mor. Krumlově. Po okupaci po hranicích působil jako farář
v Mor. Kounicích, odtud přišel k nám.

P. A. Daniš

Od téhož dne byl dosavadní II. kooperátor P. Stanislav Kova-
řík jmenován I. kooperátorem a II. kooperátorem byl jmeno-
ván novovševce P. Alois Daniš. Narodil se 3. srpna 1920
v Jirkovicích u Šlapaně. Na kněze byl vysvěcen 5. čer-
ovna 1944.

Birmování

Dne 9. čerovna 1944 u dílel birmování světicí biskup do-
moucký Dr. Stanislav Zela, neboť brněnský biskup Dr.
Kupka r. 1941 zemřel a kapitulní vikář Dr. Kratochvíl
nebyl k tomu oprávněn. K birmování se přihlásilo 1058
1944-1960 farář novovský

věřících. - Proti birmování v Louce stálo bylo se zdejší obcí pro Novou Ves, Prusianky a...
kuličku 9. a 10. července 1909 a udělil je brněnský biskup Dr. Karel Kralič Kuzn. Druhé
birmování udělil již biskup dne 9. dubna 1913 a kromě toho provedl generální visi-
taci v Mor. Kosičce a v okolních obcích, takže se u nás zrušil do 14. dubna. Další
birmování byla až po 1. světové válce, a to: 4. října 1920, 24. září 1927 a 13. května 1933,
udělil je brněnský biskup Dr. Josef Kupka.

V r. 1944 byly konány hody, lenobrátky pod povízkou kopané. Kral u nás
nijaký pražský klub, slavnostní výkop měl starosta. Kečer byla lareční zába-
va, jejíž číslý výnos byl věnován na dlažbu před Obec. domem. Tehdy dostal
starosta Třiflovič, aby ošichví lovi hledati v novoveském kalashu parádně
a padáky. O půlnoční lovi hlásili, že mi nenášli.

Hody

Dne 21. října 1944 byl vzal do vazby v Mor. Hrošpíně Václav Dušil, bytem Zlatiční
v Mor. Kosičce 652, kde dlel služebně. Gestapo ho odvezlo do Brna a uvěznilo
v Kaunicevých kolejích. Byl anonymně udán, že přechovává v Brně-Králově ko-
li nebezpečnou komunistickou agitátorku. Po šestiho denním bezvýsledném vyšet-
řování byl propuštěn. 20. listopadu prožil nálel na tveřív. Když začaly do-
padat bomby, budova se zachvěvala. Upráva věznic sestihla stráž. Vězňové
poléhali ke stěnám, poněvadž se domnívali, že kam budou bezpečněji.

Zlatiční
1. Duska

Itálie události vechodily, Rudá armáda dosáhla Varšavy a s Ru-
munska zahájila útok na Maďarsko. Amerika a Anglie konečně vyhodily své voj-
ska na britských pobřeží. Západní bombardovací letadla často létala nad úsko-
moravské území. V srpnu bombardovala Brno, Lišív, Kuřím, Cardubiv a Plesč. Téměř
každý den oznamovaly sjeřný letický poplach. Při každém ohlášení letického náletu
bylo přerušeno vyučování a děti se ukryvaly ve školním sklepi nebo utíkaly domů.

11. svět. válka

V pondělí 20. listopadu 1944 přišlo hlášení, že se blíží od Vídně mohutné bom-
bardovací so azry. Za 10 minut se vzduch již choil strašnou melodii, rachotu letadel.
Po 11 hodině bylo vidět asi 30 letadel kroužil nad Hodonínem. O 1/2 12. hodině bylo
slyšet výbuchy bomb od Hodonína a před 12. hod. rachot od Píchlavě. Pamka
mezi našimi lidmi byla velká, neboť mnoho našich občanů pracovalo v Ho-
doníně. Kálel v Hodoníně si proj' vyzádl 180 obilí na lidových živobytka mno-
ho budov od Markovy ulice přes nádraží, cukrovar až k silnici směrem na Lu-
čív bylo obřeno. Jiště v r. 1954 mnoho budov bylo v rozvalinách, ačkoli se v Ho-
doníně velmi mnoho staví. Obceni úřad v naší obci provedl již 24. listopadu
sbírku pro bombardováním poškozené občany města Hodonína.

Bombardování
Hodonína

Bylo vytráno:

na peněšičel	K 67,135,-	sádla	68,65 kg
monky	1.654,40 kg	masa	35,45
brambor	1.045,-	umělých luků	34,55
krup	38,60	másla	9,35
krupice	106,80	máku	11,-
fazole	1.015,50	cukru	5,65

Sbírka

zeleňiny	126,- kg	slaniny	2,15 kg
chleba	29,-	soli	7,-
kávořiny	7,-	perníku	2,-
škvařku	-75	liškovin	-1,80
uměl. medu	-780	zavářenin	3,75

249 vajčůk, 1 kus chlebových lísků, 7,5 kusů masových lísků, 2 obleky, 21 součásti obleků, 9 kusů prádla, 6 párů různých obuvi, 3 páry punčoch, 2 lůžky nitě a 3 páry dětských rukaviček.

Urediti 26. listopadu 1944 byl pohřb doov oběti náletu: Růženy Salajkové a Paola Hřebačky.

Oběti války

R. Salajková

Růžena Salajková se narodila 24. ledna 1911 v Mor. Nové Vsi v č. 515 jako dcera ^{Paola} Josefa Salajky, hradlaře, a Marie, roz. Frydkové. Navštěvovala 3 třídy měšťanské školy v Hodoníně, pak pracovala v učebnách v Hodoníně, sloužila v káchově, v Hradci Králové a naposled u mlynáře Laciny v Brně - Lidemíně. Při náletu ubí Lacinova rodina i s personálem vyjízdit a autem oev z Brna. 20/11 je Salajková přemlouvala, aby mihani vyjedili, že dopomd to bylo vždy slyšeni a že slau, když se ukryji do sklepa, že to je dobrý kryt. Avšak jakmile se ukryli ve sklepi, těžká bomba spadla těsně vedle steny sklepa. Mužům, kteří

stáli u této stěny, byla polámana čebra, ale přežili nálet. Ženy, které seděly naproti této stěny na lavi, byly zasypany a z brosk vysohoditi jenom mrtvolly. 2 13 osob, které se ukryly ve sklepi, zahynulo 8 lidí a mezi nimi i R. Salajková. Její tělesné pozůstatky byly převezeny do Mor. Nové Vsi.

P. Hřebačka

Při náletu na Hodonín byl smrtelně zraněn Pavel Hřebačka, když obě

lavi pomáhal svým bližním. Narodil se 14. dubna 1913 v Mor. Nové Vsi. Po absolvování měšťanské a dočetl obchodní školy v Hodoníně byl přijat do kanceláře Velkonoákupní společnosti v Hodoníně, kde u stal učebním. V r. 1940 se oženil s Ludmilou Kovářkovou a měli dvě děti: Ludmilu a Paola. Za náletu v Hodoníně byli z armistancie "tesp oli" khee zasypani ve sklepi. Pavel Hřebačka a zbytek vyběhl mře, vyběhl ven a pomohl všem ze sklepa, aby mohli utéci do lesa. S Chovancem a Mikulčic odalili kus zdiva, který ležel na Pochylém z Podivína a spěchali pomoci řediteli podniku a jeho ženě, ale ti byli již mrtvi. Thom se nad nimi sneslo lida dlo a shodilo

fosforečnou bombu. Chovance byl na místě mrtví, Paolu Hřebačkovi byla uložena část levé ruky a utrpení částečné popáleniny a smrtelné zranění u pravého kyčelního kloubu. Co převozu do nemocnice v Uh. Hradišti byla mu

ampulovaná leod' ruka a provedena transfuse, což však nepomohlo a 23/4 o 19. hodině zemřel. Pohřbu obou obětí války se zúčastnilo velké množství lidí.

Vr. 1944 nedostal nikdo povolení na stavbu nového domu. Lidé se proto soustředili na opravy a přístavby. K přístavbě příjezdu dostali povolení 3, ke stávkám slo. doly 1, stájí 1, sklepů 4, šopů 1, zdi 4, chlévů 9, kůlen 3, kuchyní a komor 4 a na opravu střechy 1 a domu 1. Dne 2. září 1944 povolila obecni rada 1 m na stavbu sklepa v širce celého pozemku bezplatně Isidoru Kučerovi s podmínkou, že při stavbě sklepa provede vlastním nákladem kanalizaci.

Dne 2. dubna 1944 o 18. hodině shořely dva vagony sena pro něm. armádu na sever od nádraží.

Vr. 1944 se narodilo ve zdejší obci 70 dětí, z toho 31 chlapců a 39 děvčát, do 1 roku zemřeli 2 chlapci a 1 děvče.

Oddáno bylo 27 dvojic, muži se ženili průměrně v 29 letech (785), nejmlad. Sňatky šimů ženichovi bylo 20 a nejstarším 65 let. Ženy se odevdaly průměrně v 23 letech, 3 nejmladším nevěstám bylo po 18 a nejstarší 44 let.

Zemřelo 44 lidí, a to 21 mužů a 23 žen. Muži umřeli průměrně v 52 letech (1093), ale nepočítáme-li 2 nemluvnata, v 57 letech. Nejvyššího stáří, a to 83 let, se dožil Jakub Motra, lesář z Mor. Nové Vsi. Ženy se dožily průměrně 61 let (1412), ale nepočítáme-li 1 nemluvně, 64 let. Františka Frydková, roz. Plavčíková, vdova po Frant. Frydkovi, rolník z č. 370, dožila se 90 let, a Kateřina Kovářková, roz. Pkoumalová, vdova po Tomáši Kovářkovi, úpravčím bratř z Mor. Nové Vsi č. 649, dožila se 91 let.

Ministr protektorátní vlády Emanuel Moravec chtěl převychovat českou mládež, protož se věděl, že starší generaci již nepředělá. Po vzoru německí "Hitlerjugend" zřídil u nás "Kuratorium mládeže". V Mor. Nové Vsi zahájil 1. března 1944 činnost "Kuraloria" okresní pověřence škola z Hodonína za účasti zástupců obce. Dne 3. dubna se začal vyšších ročníků zúčastnilo filmového představení "Česká mládež, volám tě!", které pořádalo "Kuratorium". Vedoucí místní organizace byl Tesářík. Poprosil jsem jeho švagra Ladislava Lovelého o adresu a požádal jsem Tesáříka, aby mi napsal o činnosti "Kuraloria" v naší obci, ale již 2 let marně čekám na odpověď. Myslím, že jeho činnost byla velmi slabá, protož již za rok jsme byli osvobozeni.

Téměř dvě léta jsem příležitostně pátral po ilegální činnosti v naší obci za okupace. Mluvil jsem o ní s Janem Čermým 550, Jakubem Mrákou 618, Ladislavem Seičákem, nyní č. 357, lesním Janem Tesendorfem, Frant. Kučerou 584, Janem Tille 32 a jinými. Zjistil jsem, že mnozí komunisté byli zapojeni na Moravsku Rovnost, některé příslušníci Sokola na V. brigádu a koncem r. 1944 na A. Barbose a lesní zaměstnanci, hlavně hajný Rudolf Kloupar 448, pomáhali při přechodu hranic. Je samozřejmé, že nikdo mi nemohl podat ucelený obraz o ilegální činnosti, protož hnutí bylo organizováno v tajných údělkách. Teprve když jsem prohledoval knihy Rudolfa Rídra "Aby narodil" a Antonína Barbose

Starby

Požár

Narození

Úmrtí

Kuratorium mládeže

Ilegality

„Blaz Eoa volá Londýn“, doplnil jsem si vyjvořidi účastníků a nyní soi po oznalky za znamenávám.

Rozrost Mor.

Illegální časopis Moravskor Rozrost u nás zavedl Frant. Kučera 584, který byl od r. 1941 zaměstnán ve skladu Slováků seipomou v Rohatci se s. Vlčekovou z Hodonína. Ta prostřednictvím s. Mrázoví, manželky nyníjšího poslance Frant. Mráze, se seznámila s vedoucím této skupiny R. Rádroem. Kučera objektivně předal z vyřizky Mor. Rozrosti místním komunistům a ti po přičtení přejčovali časopis hodnověrným osobám. V den a tentátu na Hrzdrůcha se sešel Frant. Kučera s R. Rádroem v Rohatci na nádraží. K

Rudolf Rádr pochází z Lipy u Zlína. Po zabití Josefa Ryzíka, polníka z Vítkovic, člená zemského vedení KSČ, nastoupil na jeho místo. Do ledna 1943, u Mor. Rozrost liškla na různých místech na Moravě, Slavoně v Brně a jeho okolí. Když gestapo rozbito redakci MR, přenesl ji Rádr do Hodonína ke Kristi Kuncové. Tiskárnu tvořil normivožovací a psací stroj. Časopis vycházel jako čtrnáctideník průměrně o 350 vyřizcích. Když se Rádrovi na podzim 1944 přičli přičližili nejnebezpečnější konfidenti Velký a Malý Franta, přestěhoval se k jaškovi do Kudlova, kde byla tiskárna až do osvobození. Velký Franta, vlastně Frant. Fmíd, se narodil 1913 v Rosenburku u Brna. Pracoval v Brněnské zbrojovce. Již v r. 1939 byl zatčen pro komunistickou illegální činnost a byl odsouzen na 13 let do vězení, odkud se dostal v r. 1942, když nabídl soi služby gestapu. Zradil voj. odbojovou organizaci Obrana Lidu a mnoho illegálních pracovníků. Byl zastřelen 7/2 1945 partyzány. Malý Franta, ob. Franta Bednář, působil na Ostravsku a pak v Bystrici pod Koblupem.

R. Rádr

Ještě léhoř dne, když se sešel s Kučerou, zavitál Rádr si do Mor. Nové Vsi. Rádr o tom pře: „Pěhoř dne jsem měl porady se soudruhy v Mor. Nové Vsi. Plo o to, jak rozšířit a zabezpečit naši illegální organizaci, kde vybudovat nové, které vřkoly jim vyřizit a jak zajistit jejich splnění. Pěhoř jsme se se vinném sklepě s. Jana a Filla. Porada se probálla dlouho do noci, soudruzi byli odhodláni splnit všechny vřkoly, ne dbajíce nebezpečí. Udržovali alebátu jsme se ani přičli nezabyoali, nebylo ještě přesnějších zpráv. Špal jsem lé noci u Jana Filla.“ ... Rádr, který měl nejčastěji křzi jméno „Pláček“, počívá dť měl falešnou legitimaci na jméno Dvozd, se nevrátl do Hodonína, ale do Domanína. Jen om díky stálému měnění bydliště, velkému klidu a opatrnosti přežil okupaci.

F. Kučera

Frant. Kučera odevzdal Vlčekovi asi K 5.000,-, které vybral s Janem Černým. Jedrovšil Kučera k Vlčekovi pro Mor. Rozrost. Od okres. sířadu v Hodoníně ho začal sledovat „nenapádný páni“. Když vzal u Vlčekovi časopis, zjistil, že ho zase následuje. Proto se pustil Pancáon a oběhl na starý hřbitov za sokolovna a tam schoval časopisy. Jakmile přešel na nádraží, byl zadržev a vyřizován těmci. Probáze u něho nebylo mi nalezeno, byl propuštěn. Za několik dní si leproe časopis vyředl. Když v r. 1943 našla Vlčeková doma pro matěř. dovolenou, našla změna. Čině stromáždil Jan Filla, odevzdával je vypracovému Tugaňovi, který konal služby v Hodoníně a tam je předával zlezněčar Vlčekovi. Jan Filla č. 32. lodi a Jan Černý 550 ho potvrdil, že odevzdal asi K 80.000, asi z v K 5.000 cigaret a asi 10 kg sádkla. Čině bylo pouřito k zabezpečení illegálních pracovníků a rodin zabitých.

J. Tittl

Jednou z parašutistické skupiny Clay-Eva Ant. Baroš, rodák z Lanškrouna, prohledal naši obec. Když gestapo přišlo na jeho stopu, přešel koncem prosince r. 1944 z Valašska po osmi hodině sečerní s švýcarským Holmanem olakem do Mor. Nové Vsi. Odhlásil odeslati pětý do Tordonic z Ant. Utrakou, pošl. úředníkem. Dne 31. prosince odeslal Utraka dalšímu členovi skupiny Čestmíru Licholovi lístek, aby přijel do Mor. Nové Vsi ke známému prosv. Dne 6. ledna 1945 při vyslupování v Mor. Nové Vsi byl Lichola přecoapen, když spatřil ilegál. pracovníka Filipa, který přijel týž olakem. Dověděl se, že Filip přijel do Mor. Nové Vsi ke známému (doposud jsem nevěděl, ke komu). Po setkání z náosloví sešlo a oba šli ke Hlubičům do Tordonic, kde byl Baroš ubytován. Před 10. lednem přešel Filip vyslupání stanicí z Valašska do Mor. Nové Vsi, kde byl očekáván Josefem Poláčkem a společně stani u dopravili do Tordonic. V lednu hledal Utraka byl pro Barošovu skupinu v Mor. Nové Vsi, ale marně. V pátek 9. února 1945 byl Baroš v Tordonicích přecoapen gestapem, jednoho zastřelil a 2 postřílil a uprchl do krušič ke Hroubkovi.

Koncem února byl v Mor. Nové Vsi zalečen elektrotechnik Frant. Kovářík, který měl skupině Barošovi zhotovit dynamo s motorkem, aby skupina mohla vyprat i s touto případě, že by dodávka elektrického proudu byla přerušena. Gestapo se domnívalo, že v Kováříka se skrývá Baroš. Vypádko si prolo asistenci čtyř SS, která obsadila ulici a omítko do Kováříkova bytu. Baroš samovolně nenastí, pročež Lam někdy nebyl. Brávi v den, kdy byl Kovářík zalečen, vypravil se do Mor. Nové Vsi Cyril Benčí z krušič, aby dynamo přebral. Trávil se spěls nepořádkem, poněvadž bylo nebezpečí, že bude zalečen. Od toho dne se skrýval. Utraka přibral z Mor. Nové Vsi nové spolupracovníky, a to Ladislava Leikaře a Malíže Čepovici. Fr. Kovářík

Ladislav Leikař byl také členem ilegální V. brigády, a měl byl také zlece úředník V. brigáda
Jan Imhlik 118. V době, kdy německá vojska se soubívala v naší obci, měli umluveny, že jim přišerou zbraně. Slička čekala v Boží muly a měla říci, že zbraně mají složit za obci v sv. Army. Ale nepřijeli.

Nezapomenutelný rok 1945 našeho osvobození.

Made, generace nebudou vzat stárosti života našeho úvodu za druhé světové války. Připravili, puity stárostie šovle, kdy jsme, uostali Rudou armádou, která nás přišla osvobodit. Vpudoadou si představit, kolik životů stála naše osvoboda. Přes 100.000 padlyhli bránu - sovětskými vojáky na území našeho státu, a více 10.000 nás v Mor. Nové Vsi bylo po celkumaci přecoapeno v r. 1946 do společného hrobu v Hadaniči. K. Kvasenka
osvobození
1945.

Musí mít, pracovat, radovat se v kuchu rojeli radie, milovat, tak mnohý a více mohl vyvíknout v práci pro slast, mohlí..... Ne, jopde si sot si měla stárostie záška.

Přátelstos' našímú národu, přečet, li tuu nejdražšiu, svou brat'.
Překonajť slova ademosti a naši lásky k těm, kteří proto, že tolik milovali život, jop poločili, abychom nikdy mohli mít.

Přátelstos' nelze nikdy zradit, zhanobit, zrušit.

V. Kaval: Ty, jejíž korpulná jména jsou jako stíny jistých kočed, vy, ať si muu anočo žena, jte dovedl, svou sbát ríst vy padli na soú lidská práva, pánu budis, věčná čest a sláva!

1945

Na vojny rok se lidé starostlivě tázali jeden druhého: „Bude konec války? Bude mír? Přijde nás fronta? Kdo to přežijeme?“

V únoru kopali zdejší muži pod dohledem německých vojáků sádky u obcí a u Hodonína.

Na Bílov sobotu večer shazovala sovětská letadla o prostoru mezi Břeclaví a Hodonínem světelné rakety a fotografovala terén. Velikonoční svátky prošly ještě klidně. Ve středu po nich byla osvobozena Bratislava. Za klidných nocí bylo slyšet kanonádu a obzor směrem na Bratislavu byl často osáven. Štali jsme se odlehlým pásmem. Věledem na odtěžený poskup Rudí armády a blížící se fronty bylo do zdejšího obvodu slámeno odtěžených mnozích německého vojska, a to jak pěšího, tak motorizovaného, tak i dělostřeleckého. Ve farmím sate bylo umístěno německé velitelské Německí vojáci se ve zdejší obci chovali k obyvatelům slušně. Byli apatičtí, měli ne dostatek benzínu a válečného materiálu, ale disciplínu měli stále pevnou.

Dne 6. dubna přišel ala pošta brát peněžní sádky. Příslušníci německého úlničova se plátkli do Hodonína, aby byli zapojeni do řádového vojska. O 10. hodinu odesli člnoci říšskoněmeckého celního komisariátu a pohraniční stráž, bylo jich asi 70.

Téhož dne o 11. hod. byla naše obec bombardována sovětským letadlem po druhé, při čemž zahynuli: kaplan P. Daněk a 2 maďarští vojáci.

P. Stanislav Kovářůk vyprávěl směl P. Daněka takto: „Co 9. hodiny večer přišli na farmu protokol Ing. Valenta a Blaža Vodvářková a jako svědek její bratr Viktor. Farář P. Beniš začal s nimi spisovat protokol a kaplan P. Daněk poslouchal zahaněním poslušal. Co zprávoch přišel do kanceláře a seděl uvali, to hlánil. Řekl jim asi 2 věci, když nastala hodina pána. Nastala hora. Proti se vzpamatoval na zemi ležící farář. Tásal u přelomných, jsou ti zdrávi. Věštní se ozvali, poure P. Daněk se neohlánil. Při světlé kalichy našli P. Daněka ležící v krvi.“

* 3. VIII. 1920 † 6. IV. 1945

2. bomba spadla před dům Jaroslava Teičáře 40 a dům pilně poškodila. 3. bomba (asi 80 kg) prolétla střechou kostnice u Teičarů, prorazila sedť máleony do příjezdu, ale na štěstí nevybuchla. Válona byla naplněna maďarskými vojáky a cio lity.

Farma budova byla ale zničena. Téměř všechny kachle i s šapoom rovnou spadly. Dvě od ulice byly porušeny oslabení poškozeny. Omítka opadla, se stěnách byly díry od střepin, sklo a sken vyprávena a pámy se zde vyběhny. Bomba spadla asi 7m před farmu kancelář.

2. bomba spadla před dům Jaroslava Teičáře 40 a dům pilně poškodila.

3. bomba (asi 80 kg) prolétla střechou kostnice u Teičarů, prorazila sedť máleony do příjezdu, ale na štěstí nevybuchla. Válona byla naplněna maďarskými vojáky a cio lity.

Josefovských chaty, takže nikdo nepřišel do zivota. Ke člorlík 12. dubna byla chaty a R. Hřebáčky zasazena proforem bomby a vyhořela. Hlavní místo o výměři 362 m² zaměnil MNV R. Hřebáčky za pískané místo na Člorlík od Mikulčic od Josefa Salajky to se o výměři 432 m². MNV odsloužil Salajky obecní pozemek lázeň na Člorlík od Mikulčic, ale od "hrani" se o výměři 1500 m². Na žádost R. Hřebáčky MNV mu prodal ještě 110 m², aby byla vyrovnána slávební čára. Nový dům dostal opět číslo 423.

Doležal Jar

Dne 13. dubna o 1/2 19. hod. byl v Mikulčicích zasazen dělostřeleckým šesta tří. Lidový rolník Jan Doležal, z dijsí rodák, který se oženil s Marií Lackovou z Mikulčic, kde také bydlil. Když se blížila fronta, ukryl koně u Franč. nedbalec ve stodole. Někdoto vypradil, takže k němu přišli němečtí vojáci a nariadili mu, aby příštího dne stál s koňmi před radnicí, jinak se budou všichni poslati. Z obavy, aby němeči nesplnili kořbu, uposlchl a vozil jídlo a munici k lesu, při čemž projížděl ohněm kanonády. Koně od té doby měl se své sláji. V pátek měl neštěstí. Když krmlil koně, najednou dělostřelecká střela zasáhla Doležala do nohou a Ludmila Bavrysová, která stála u dvířek, byla jenom nárazem ve duhu odhozena. Doležal zranění podléhl a je pohřben v Mikulčicích. Zbyly po něm 2 děti.

Osobozocení,

V sobotu dne 14. dubna 1945 hradev po 5. hodině přišli do naší obce první sovětské hlídky. Němeči brzy ustoupili směrem k Brusánkám. Přesahlo Rudou armádu, počítadě se lišilo, se po šesti letech okupaci bude zase sovětské síly. Thrach a fronty zmizel a zavládo radostné veselí. Přícházeči k nám stále noví a noví sovětské vojáci. Všichni byli zamazáni od hláta v les. Z nás se nezděovali a hned postupovali a uskupujícími Němeči směrem k Brusánkám a k Josefov. Na dolním konci došlo k boji, při němž padli 2 Němeči a 1 sověl. voják. Rudá armáda si zřídila na koselnu síti dělostřeleckou porovatelnu. Němeči ještě během soboty ustoupili až k Týkovicím a ke Kobylí. Tím byla obec ušetrěna od německé dělostřelby. Při osvobozování bojích v kalasru naší obce padlo 10 příslušníků Rudé armády a 73 Němeči, z toho asi 40 v lese.

V úterý 14. dubna byly hledány mrtlosy padlých vojáků v lese a na místě pohřovány. Mrtoly sověl. vojáků byly ozvačeny, aby pozůstatky mohly být později převezeny.

Ke sedlákům vešlo munici z Rudou armádou do bojové linie. Přes 14 dní se o mlu nevědělo, takže příbuzní měli obavy o jejich zivoty.

Všichni muži od 16 let opravovali poroběné zelezniční mosty do Brulavě. Nebezpečí fronty nebylo však ještě z ačhnáno. Přidě R. A. pykle postupoval, takže jedno křídlo se zdrželo u Mikulova a druhé u Bečuve. Lidé se obávali, aby Němeči neprořazili. Tyto obavy však rozptýlila počitnost a sběhaosil R. A. Němeči však podmčali nálety. Dvě bomby spadly při silnici k Brusánkám a vyrazily několik oken.

Následky války: Nijakším a radostným hladem bylo osvobození naší obce. Rud.

že škody se dají nahradit, ale morálka ubývala, neboť mnozí lidé šmelinavili a vyhýbali se poctivé práci.

Dne 12. dubna 1945 zahynul v koncentračním labori Budišíně Jan Hřebáček, polijní strážník v Olomouci, který se narodil 20. června 1910 ve Vidni jako syn Jana Hřebáčky, pošt. podnikání a Marie, rozené Galajkové, která bydlila v č. 540. Syn Jan začal chodit do obecní školy ve Vidni a dokončil ji v Mor. Nové Vsi, kam se přestěhovali v r. 1919. Po absolvování 3. třídy měst. školy v Hodoníně se vyučil řemeslu stolarškování v Hodoníně. Gilně pracoval v tiskovně jednoty „Orl“, kde byl nejdelší mistrem, později okrskovým náčelníkem. V r. 1930 nastoupil voj. přes. službu u 7. div. pluku v Olomouci. Někdy čas byl bez zaměstnání a pak obchodním zástupcem. Polijní službu nastoupil v r. 1938. Působil v Olomouci a v Hodoníně. V r. 1940 se oženil s Bohuslavou Šolcovou ze Šternberka a v r. 1943 se jim narodila dcera Jana. Již na podzim r. 1942 byl v Olomouci zřízen ilegální národní výbor a organizován odboj v řadách policie, která byla zapojena do společného boje proti okupantům. Přesloužilinnost byla od r. 1942 v chodu, došlo k prvním zahýbkání, druhé následovalo 7. března a 2. a 3. května 1944, přičemž byli zatčeni i Jan Hřebáček, přislušný do Mor. Nové Vsi a Stanislav Kolářek z blízkých Těšic. Celkem bylo zatčeno 60 osob, z toho 45 členů uniformované stráže. 12 z nich bylo popraveno a 4 zahynuli v koncentračním labori, mezi nimi Hřebáček a Kolářek. Hřebáček byl lidovým soudem ve Strakoně osuděn, ale byl odslávn s poručíkem „návrát nežádoucí“ do koncentračního labora v Budišíně, kde 12. dubna zemřel. Matka se domnívá, že byl usmrcen injekcí. Manželka tvrdí, že měl dvojaké zapal plic a v dubnu dostal uplavení, na což zemřel. V r. 1945 dostal od prezidenta ČSR náležitý kříž s in memoriam a me daili za věrnost.

Hřebáček J.

Dne 25. dubna 1945 byl zastřelen desátník vládního vojska Ludvík Šeikar.

L. Šeikar

Narodil se 11. října 1920 v Mor. Nové Vsi v č. 356. Po absolvování 3. třídy měst. školy v Mor. Nové Vsi ^{v r. 1938} se vyučil u Pavla Poláčka ¹⁹⁴². Když Poláček zrušil zručnost, nechtěl jít Šeikar do Němčova a dal se v r. 1940 k vládnímu vojsku. Narukoval do Čáslavi, kde byl 2 léta a pak se Brněni. Dne 26. května 1944 bylo vládní vojsko posláno do Hlativ. Tehdy probíhal národní povstání, s jakým vládním vojskem, ale Šeikarova matka na vlastním oči viděla v Brněni, jak neradi vyjížděli. Šeikar byl nejdelší podpl. Blauem a pak u Hrony. Thud po přechodu je Němci odzbrojili a posílali jim kopalzátky kolem řeky Čáslav. Již v červnu 1944 šel se Lavoglina a se dvěma přesel k parlyžánům. Matka byla volána na československou stranu, vystředil a na českými i německými orgány. Teprve 19. března dostala matka zprávu, že syn žije, ale že byl 1. března zrajen Němci. Zajatí lodě, že byli odloženi parlyžány, ale Bohuslav od Šeikar v Čáslavi

se nerozvířil a prozradil, že šli a šli dobrovolně k partyzánům. Již 5. března byli od-
souzeni k smrti. Byli vězněni ve Teroně, kde leželi hladem. 15. dubna o 5 hodin ráno
bylo jich mnoho vyvedeno z vězení a byli mučeni. Leikárovi byly vyraženy zuby, pal mu
byly zavrženy oči a byl zastřelen. Koho nestáčí Němci popravit, toho odveze k do-
německa. Za dvě hodiny nato byla Terona osvobozena Američany, ale vězňové byla
prázdná. Hrobník prozradil, že 3 zastřelení právě zakopal u zdi věznic. Teroně mi-
lam bylo nalezeno dalších 113 popravených. Dne 12. června byli exhumováni a slavnost-
ně pohřbeni na ústředním hřbitově ve Teroně. Matek poslal kříž u jeho hrobu a
sluhy z věznic, které má uschovány. Až na jednu jsou všechny bílo modročervené
a na nich jsou tyto nápisy:

"Čs. brigáda mučedníků za svobodu", "Československá mise CMF. velitel čs. jednotek"
"Čsl. maršal p. pl. 2", "Mučedník za vlast - 10. praporek", "Našemu kamarádovi", "Ka-
marádovi 3/10 roky posledního s Bohem". 15. dubna 1946 mu udělil prezident ČSR Českoslo-
venský válečný kříž 1939 in memoriam, č. matrice 25.392. Ministr národní obrany mu
udělil na obě paměť partyzánských bojů 18. února 1949 odznak československého par-
tyzána (15.663).

Kostehun J.

Dne 29. dubna 1945 skončil na následky neopatrného zacházení s nevybuchlou mu-
nicí Jaroslav Kostehun, č. 1. třídy obecné školy v Mor. Nové Vsi. Narodil se 28. října
1937 v Mor. Nové Vsi v č. 334 jako syn Ludvíka Kostehuna, dělníka ČNZ a Marie, roz.
Jančarové. U domu č. 38, kde bydlí Josef Pelikán, našel Milan Hřebáček v dřeváři roz-
bušku a Ludvík Kostehun ji zakopal "na škarpi", ale děti ho pozorovaly, rozbušku
vykopaly a házely ji o kolymie. Chlapci se posměli, avšak Jaroslav Kostehun se
chtěl na rozbušku podívat a to se mu stalo osudným. Pravou rukou měl odtrženou
za zápěstím a obě nohy šikmo nad koleny. Když k němu přiskočil bratr Ludvík a
láhal se ho: "Kláv, co je ti?", Jaroslav odpověděl: "Nic." a brzy skončil.

Nešpor Jan

Dne 4. května 1945 zahynul v Teroně Jan Nešpor, úředník Českomoravské stro-
jírenny v Brně. Narodil se 28. října 1913 v Mor. Nové Vsi v č. 56 jako syn Jana a Nešporové,
železničnické zúřence a Teronky, roz. Hřebákové. Po ukončení
měšťanské školy v Hodoníně navštěvoval dooučelovou obchod-
ní školu tamtéž. Až do okupace byl bez zaměstnání a
pomáhal doma při zemědělství. Asi v r. 1940 se stal úřed-
níkem Českomoravské strojírenny v Brně. Za vánoce r. 1944
byl přes zákaz doma na návštěvě, vlak měl zpoždění,
takže se pozdě dostal do zaměstnání, a proto byl 7. ledna
1945 zatčen pro sabotáž a odvezen do Teronína, kde 4. kvě-
tna 1945, tedy již v době, kdy my jsme byli osvobozeni, zemřel.
Podle jednoho pramene byl umučen gestapem, podle druhé-
ho zemřel na tyfus. Matka pátrala po jeho pozůstatcích, ale bylo jí řečeno, že
byl společně s popelníkem, avšak oják, který tam měl stráž, jí řekl, že 4. května
nebyly již kremace, ale že zemřel v posledních dnech byli pochováni do společ-
ného hrobu a po osvobození byli vykopáni, aby byla zjištěna jejich totožnost, v čemž se

malka dosídila posedě, a byli slavnostně pochováni ve společném hrobě v Terezíně.

Dne 10. května 1945 zahynul při odstraňování nevybuchlých min v Myslovicích Jaroslav Prokop Jaroslav Prokop, narozený 21. dubna 1919 v Mor. Kosi. Tři jako syn Josefa Prokopa, zél. řízení a Frant. por. Hřibáňkovi. Jaroslav vyhodil 4 třídy zdejším měst. školy a pak osloupl do internátu „Mladých mužů ve Zlíně, kde přijal sáhl titul inženýra Balvňových závodů. V r. 1943 se oženil s Růžnou Jádavou roou z Myslovic. Od počátku partyzanského hnutí v blízkých horách se zúčastnil jejich činnosti. Po přechodu fronty odstraňoval jako pyrotechnik nevybuchlé miny v okolí Myslovic. Bez úrazu jich odstra- mil 68 a 69. ho zabil.

Dne 7. února 1945 zahynul při bombardování třídne zdejším rodák Jakub Lá. Lámacník Jak. Lámacník. Narodil se 25. června 1888 v Mor. Kosi. Tři v ústě 300. Tyčil se sed- mím v Hodoníně. Na začátku r. 1921 se oženil po druhé, a to s Františ- kou Hajduchovou. Za okupace byl poslán na sedmíkov práci do Berlí- na a byl tam asi 3 1/2 roku. Po selkém bombardování uprchl domů, ale úřady ho poslaly na sedmíkov práci do třídne. Tam prožil ně- kolik náledí. Osudného dne nechtěl jít do kryla a prý řekl, že je to zbytečné. Uklýl se jenom pod stromem a tam byl zasažen. Po casté náledí mohl být pochován lepeve za 8 dní ve třídni.

Po přechodu fronty byli všichni padlí pohřbeni. Rudozármíjei byli posdijí pře- vezeni do Hodonína. Němci byli pochováni na místě, kde padli. Legitimační list- ky a průkazy (pokud je měli) byly jim odebrány a odeslány voj. úřadím. Padlí list- ko dokumentu padlí u nás listo Němci:

Padlí
Nemci

- Vlase, oddělení 51: Oblt. Rogmann, nar. 16. 4. 1908, Gr. Hundorf, Gest. W. smar.
- 210. Col. Lond. - Kdo b. Ob. d. L.;
- 4835 - Col. H.W. Berlin, I. GK, Ost.;
- 336 - Gen. Schw. F.E. w. A. A. 17;
- 343, 401, 294 - - -
- 228 - Res. Col. Ball. 45, 175 - Col. Thew. Frankfurt t. der;
- SGK West 1264 Col. v. w. Berlin; 981 Wa/Col. 21;
- 259 Gen. Schw. F.E. w. A. 17; 114 2. WA/Col. 21;
- 971 Wa/Col. 21; 1389 Col. H.W. Wien;
- 422 Col. Aust. H. Btl. Hildesheim; 316 Col. H.W. Karlsbad;
- 545 Col. aust. H. BTL. Hildesheim.
- Vlase, odděl. 25: Oblt. Isensee, 5. 10. 1903, Beekendorf, Wilhelm Paul;
- Elgend Franz; 19836 Col. H.W. Wien;
- Karl Lill, Neurohau, Biekenhammer 49, 31. 8. 1900;
- Guhard Schmann/Beuthen; 235/Col. 21;
- 1157 Col. H.W. Lilemanovska d., Eduard Worscheck;
- 1416 1. Wa/Col. 21; 134 9/SS Col. Regt 23;
- 876 SNF. Gesch. ERS. K.F. 6. A, 2618 Col. H.W. Brehwi;

- Emil Müller, 14.12.1906, Berlin, 41/83 Res. Pol. Ball. 0;
 47 Gen. Pol. V. W. Hohensals; 244 P. V. Berlin 9. GK. Lüd;
 Alois Schroder, 31.5.1903, Goroau; 126-1/Wa/Pol. 21,
 1175 PSKW-Iglau, Pol. KRAFTF. ERS. ABT.; 280-Gen. Lehr. F.E. v. AA 17;
 36/83 Res. Pol. Ball. A; 19920 Pol. V. W. Wien; 793 Pol. V. W. Wien;
 235 Pol. 21; 171 WA/Pol. 21; 8272 Fr. Pol. Waffenschule 1. Dresden.
 Olcese, odd. 48: 541 Wa/Pol. 21, SG K West 2285/Pol. V. w. Berlin;
 SG K, 5906 Pol. V. W. Berlin.
 Olcese, odd. 61: 104 Pol. aust. BTL Hildesheim.
 " sklad : 330 Gen. Lehr. F. E. u. AA 17; 47 1. Wa/Pol. 21;
 1954 Glat/Snf. Ers BTL UA; 64 1. Wa/Pol. 21;
 297 Gen. Lehr. F. L. u. AA 17; 74 1. Wa/Pol. 21;
 991 Pol. V. W. Lilemannlad; 366 gen. Lehr. F.E. u. AA 17.
 Ra Loučák : Hegen-Walter, 4.10.1906 Auklaw, Schutzbrann 14a,
 1932 Pol. V. W. Breslau; 541 Wa/Pol. 21,
 Schul Hermann, 1.2.1911, Dessau.

Las lupitelstvos
 obec.

Dne 20. dubna o 1/2 9. hodině panovní odslouprilo dosavadní občanské zastupitelstvo, které bylo zrušeno se volbami v r. 1938 a funkce se ujal Resoluční MNV. O jeho vytvoření se přičinily podzemní organizace, a to Mor. Rozhod. ve dnešním Janem Černým ul. 550 a V. brigáda, kterou vedl Jan Šmehlík 118.

MNV Rozhod

Předsedou byl Jan Čech, č. 525;
 1. místopředsedou Jan Černý, č. 550;
 " " Pavel Filipovič, rolník, č. 8.

Hlavní výbor (radu) tvořili:

Pavel Hlešič, stolař, mistr, č. 687, P. Slav. Kovařík, kooperátor, č. 107;
 Vojtěch Hrdlička, č. 663, Jan Koeman, č. 617;
 Josef Maloušič, post. podnik, č. 457, Michal Galajka, rolník, č. 564,
 Josef Ticháň, rolník, 204.

Členové MNV:

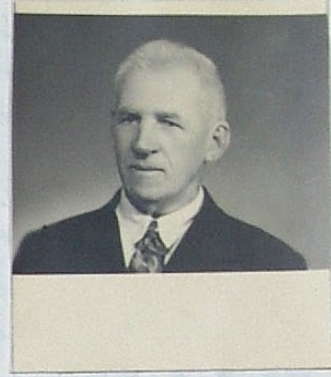
Frant. Nelopitík, sedník, č. 185, Jan Füll, rolník, č. 32,
 Matij Mráka, lesář, 715, Pavel Hlešič ml., sedník, 489,
 Josef Komorný, pokrývač, 93, Jakub Mráka, dělník, 618,
 Jan Klubus, dělník, 684 735, Josef Hřebáček, zámečnick, 262,
 Štěpán Polach, kovář, 686, M. U. Dr. Frant. Hřebáček, lékař, 689,
 Jan Šmehlík, úředník ČSD, 118, Lad. Ticháň, úředník na příle, 345,
 Jan Drábek, č. 615, Vojt. Hlešič, č. 768,
 Frant. Hlešič, úř. ČSD, 604, Frant. Hřebáček, č. 357,
 Frant. Hřebáček, post. úř., 736, Jan Zugarík, rolník, 115,
 Josef Dolžal, rolník, 48, Josef Polach, rolník, 234.

Předseda MNV

Předseda Resolučního místopředseda národního výboru Jan Čech se narodil r. 1889 v Hruščácké Poutkovičské občanské škole pracoval na přímých místech.

po ukončení pres. služby vojenská u horských myslivců v Tyrolích se
 oženil s Kateřinou Tomášovou z Hrušák. Za 1. světové války byl na
 ruské frontě zajat a po výměně zajatců se vrátil v říjnu 1918 domů.
 Pak nastoupil u vrchní záložní služby, kde byl později písařem
 u bratříšků. Za 1. republiky byl politicky organizován se stranou
 soc. demokratickou a byl za tuto stranu členem obecního zastupitelstva
 v Hrušákách. Ale vzdal se členství jak v obecním zastupitelstvu,
 tak i ve straně. V dubnu 1936 se přestěhoval s manželkou
 a 4 dcerami do Mor. Kvoč. Hři, kde si koupil domek č. 525. Za skupa-
 ce se zúčastnil podnikání činnosti v Mor. Kvoč. Hři, a to hlavně
 dobrovolnými příspěvky, jež vybíral mezi dělníky na dráze. Cožal jsem ho jako horli-
 věho čtenáře a milovníka historie.

Dne 21. dubna 1945 dostal MNV pro - Poděkování R.A.
 zdražený telegram generálissimu
 J. V. Stalinovi, v němž děkoval
 hrdinným předsuským Rudí
 armády, kteří osvobodili nejen ma-
 ší obec, ale i celou oblast, a slitoval
 s věnoval. Telegram byl předán na se-
 lidství Rudí armády v Mor. Kvoč. Hři
 se žádostí, aby jí laskavě dopravit
 letadlem do Moskvy a tam jej doru-
 čili.

Dne 21. dubna byly zvoleny tyto komise:
 zástupců - předseda Josef Šeřák 204 a 7 členů,
 státní - Pavl Filipová 8 a 6 " ,
 osvědčení - P. Slav. Kovář 107 a 6 " .

Komise

Dne 3. května projel MNV souhlas s návrhem učitelského sboru, aby uč. Karel Ka. Hůtel Kapoun
 pover byl zbaven učitelství služby pro své chování za okupace.

Dne 6. května 1945 byla pro obec provedena sbírka pro oběť, kteří byli postizeni Sbírkou
 válečnými událostmi. Předsedou komise byl P. Slav. Kovář. Sbírkou vynesla Kčs 102.757-
 a byla takto rozdělena:

Matěj Bolfík 261	Kčs 2.100,-	Otto Rát 260	Kčs 1.500,-
Štěpán Horniček 282	1.500,-	Jan Galajka 505	1.700,-
Josef Štíbačka 262	4.000,-	Tomáš Koumal 30	2.600,-
Michal " 795	5.443,50	Ant. Suchánek 549	8.400,-
Rudolf " 423	30.000,-	Vlad. Trtl, 769	3.643,50
Karel Jancár 334	8.400,-	Jan Vála 331	1.200,-
Luděk Koudrhub 334	8.400,-	Josefa Václavská 76	3.200,-
Frant. Madarčí 297	1.170,-	Petr Vlček 332	1.200,-
Zofie Veliková 433	5.400,-	Vojtěch Zugar 385	4.500,-

Fašisté

Dne 9. května 1945 vydal MNV výzvu, aby se přihlásili občané, kteří ^{byli} členy fašistické strany. Přihlásil se Josef Kaman 337.

Prezident
Dr. Beneš

Dne 12. května 1945 projížděl naší obcí prezident ČSR Dr. Edvard Beneš, který se oracel léměř po Třebelch přes Košice a celé Slovensko do Prahy. Naší obcí projížděl se svou suítou na automobilech směrem od nádraží na křižovátku před budovou MNV, kde vystoupil i se svou manželkou a byl přivítán předsedou MNV Čechem podle starobylého zvyku chlebem a solí a skleničkou vína. Řekl, že naše obec je pro ni, ve které vidí pomník prezidenta a Osoboditele. To podepsání pamětního listu, který je přiložen, odyjel směrem k Hodonínu.

Pomník TGM

Dne 13. května 1945 byly oslavy Dne vítězství a znovuodhalení pomníku F. J. Masaryka s tímto pořadem: V 10 hodin dopoledne děkovaná polní mše za mír. Odpoledne ve 14 hod. průvod od nádraží k pomníku, kde měl slavnostní projev předseda MNV a pozvaní řečníci. Po slavnosti koncert a hudba a pak byla v budově MNV láněcí zábava.

Mosty

Dne 2. června 1945 rozhodl MNV, aby byly na silnici ke Koprčanicům a budovány přechodně, nestli budou vyslaveny dřevěné mosty, nouzové cesty kolem mostů, aby bylo opět navázáno spojení se Slovenskem. Poněvadž i nadjezdy nad drahou byly zničeny, dovolily železniční úřady přechodně přejed opravu láně se dle nádraží.

Němci

Dne 19. června 1945 odmítl MNV žádost Němce Ant. Janca, bratřmistra v. v., o oplování pro ČSR, jelikož po dobu okupace se k němu sjížděli Němci k různým poradám. Němkyňě Šelenková byla nařčena, že za okupace prohlásila, že ohlásí německým úřadům občany bydlící naproli myslivny, kteří dávali proházejícím partyzánům chléb a jinou pohravu. Hlášnost byla předána čelničské stanici.

MNV jmenoval na německém majetku po Vincenci a Johanně Payerové prozatím- ním správcem Jakuba Mráčkovi 618, na majetku Anny Čádeničkové 702 a na majetku Fr. Riebauerovi 163 Josefa Šelkare 204. Zabavená radia Čádeničkové a Riebauerovi byla sořčena čelničské stanici.

Kozá

Kolníci, kteří za frontových událostí přišli o koně, nakoupili nové koně v krajích, kudy proháula fronta, neboť tam se hromadilo mnohá koni se všech krajů.

Dne 19. června 1945 odisel se slučeb obec M. Martinač a na jeho místo byl přijal Karol Kaciř a za propuštěního Malouška nastoupil Fr. Nosleršký, říd. uč. v. v..

Kaměstování
MNV.

Uvolnění byly přidělovány pouze na žádost. Bylo ovšem sestavena vykazovací tabulka a podle ního přidělovala uvolnění byty.

Byty

Dne 29. června 1945 resignoval předseda MNV Jan Čech a členové KSČ Jan Černý, Pavel Helešic st. a Vojtěch Helešic, protože někteří členové KSČ se stavěli samostatně proti těmto funkcionářům. K resignaci předsedy přispělo také jednání zaměstnanců MNV Oldřicha Malouška, příslušníka KSČ. Resignaci odslepující členů nebyla přijata, jelikož do 14 dnů výsledků stálem ustanění strany do MNV své zástupce.

Předseda MNV

Dne 15. července 1945 skupině vyplatily 4 politické strany své zástupce, aby vytvořily nový MNV.

MNV

Za KSČ: Theodor Bacčík 707, Vojtěch Hrdlička 663, Otto Bössinger 757, Pavel Helešic ml. 489, Jan Imrich 741, Paul Krížek 612, Vojtěch Helešic 768, Pavel Rajický st. 631 a Jan Maloušek.

Za soc. dem.: Jan Galajka, Vlad. Fíll 311, Jan Draček 615, Karel Kessel 754, Jakub Koshkun 83, Frant. Záruba⁵⁷⁸ a Frant. Zugaček⁴⁰⁴.

Za nář. soc.: Josef Maloušek 457, Frant. Hřibáčka 357, Jan Imehlik 118, Malý Bolfík 261, Frant. Kovářík, Frant. Helešic 604 a Frant. Maduryš¹²².

Za lidovců: Jan Dolžal 573, Michal Galajka 564, Frant. Hřibáčka 736, Jan Zugaček 115, Josef Dolžal 48, Jan Hřibáčka 17 a Jos. Holach 234.

Volbu předsedy a rady MNV provedla volební komise, do níž vyplatila každá strana 3 členy.

Rada MNV

Do rady MNV byli zvoleni:

za KSČ: T. Bacčík, V. Hrdlička, Otto Bössinger a Jan Maloušek;

za soc. dem.: Jan Galajka a Vlad. Fíll;

za nář. soc.: Josef Maloušek a Fr. Hřibáčka 357;

za lidovců: Jan Dolžal 573 a Frant. Hřibáčka 736.

Předsedou MNV byl zvolen Theodor Bacčík, jenž se narodil 2. dubna 1901 v Mor. Nové Vsi. Do něm. obecní a měšť. školy chodil v Hodoníně. Vyučil se sarkičem, ale r. 1917 pro nemoc opustil toto zaměstnání a nastoupil místo u dráhy, kde je doposud jako plánovačatel železniční stanice Břeclav. V r. 1927 se oženil s Annou Galajkovou. Když v r. 1936 ovdověl, oženil se s Marií, roz. Hrdličkovou z Lodivína. V r. 1938 vykonal v Hodoníně zkoušku z učiva 11. třídy měšť. školy. Do politického života ovloupil r. 1919, kdy se stal členem soc. dem. strany a pracoval v různých funkcích v DTS. V r. 1921 se zúčastnil konstitučního sjezdu FDTJ v Brně. Působil hlavně ve funkci vychovatelské a režiserské. V letech 1927 a 1928 byl předsedou SPT. V r. 1928 se přestěhoval do Břeclavi a tím usadila jeho činnost tělovýchovná. V r. 1930 přešel do Žl. nic zř.

Předseda
Bacčík

zaměstnanců a tím začíná jeho odborová činnost. V r. 1932 si postavil v Mor. Kové
tři rodinný domek a přestěhoval se. V r. 1938 byl zvolen za stranu soc. dem. do obec.
zastupitelstva. 8. března 1943 jej jmenoval okres. úřad v Hodoníně členem obec. rady.
Po osvobození dne 1. června 1945 přešel do KSČ.

Náhradníci

Náhradníky byli:

za KSČ: Pavel Lugar 531, Josef Horava 242, Josef Kalužík 703, Jan Klubus 135, Jakub Makude-

ra 758, Frant. Háclauský 86;

za soc. dem.: Josef Záruba 400, Fird. Šufert 402, Josef Galajka 253, Rud. Fojlík 299, Frant. Hlu-
chý 194;

za nář. sv.: Frant. Benš 447;

za lidovc.: Pavel Pelyjános 705, Jan Polach 259, Fr. Michalica 221, Jan Rajský 434.

Komise

Čak byli zvoleni referenční komisi:

bezpečnostní: Pavel Keliš ml., náhradníkem Jan Šmehlík,

zář. sv.: Jan Brátek, náhradníkem byl. Hrdlička,

rolnické: Josef Polach, Vlad. Trll,

sociální: Fr. Křebačka 357, Pavel Rajský st.,

zdravotní: Matěj Bolfík, Fr. Keliš 604,

hospodářské: Michal Galajka, Jakub Koschun,

osvětové: Karel Kessel, Frant. Záruba,

školské: Jan Šmehlík, Křebačka 736,

finanční: " " Jos. Dolcál 48,

bytové: Jan Šmrlík, Pavel Křížek,

slavní: Pavel Křížek, Jan Šmrlík,

mléčné: Frant. Kaděryš, Jan Lugar 115,

prochov. plemenníků: Jakub Koschun Jan Malušek.

Do jednotlivých komisí byli přibráni také mnozí občané, takže komise měly většinu refe-
rentů a náhradníků 5 až 10 členů.

Hody

Hody v tomto roce byly pořádány na 4 místech: před hostincem u Černochů, před
Kaldichým domem, u Pečárů a před budovou MNV. Hodová laněvní závody byly pro-
vedeny SČM (Spazem československé mládeže) a spolupráce politiků, stran a SK. Čistý
výnos byl rozdělen slynoměrně osm těmto organizacím. Vstupné Kčs 20.

Živnosti

Dne 19. července doporučil MNV, aby sednickému mistru Pavlu Křížkovi 618 byla uděle-
na koncese vednická pro Mor. Kovou ves. Koncesová s 8. srpna 1945 pořádal o koncesi ved-
nickou Miloslav Pelyjános z Mor. Kové vsi, MNV se dotázal ONV v Hodoníně, kolik stavitel-
ských koncesí může být ve vsi a když obec ozhlédla k počtu obyvatelstva. P. Pelyjános
si však odevřel živnost v Lednici. Arnoldu Kučerovi bylo dovoleno odevřít v naší
obci živnost instalatérskou.

Nocehárna

Dne 8. srpna 1945 byla zřízena nocehárna a pro případný přechod armády
armády na křehčí stani. Bylo připraveno 9 lůžek.

Sbírka

Při výdaji prohrajinových lístků byla provedena sbírka pod heslem "Děťák
je národ očerň" a sbírka pro obec Lidice. Sbírky vynesly Kčs 41.480.

8. srpna 1945 byl propuštěn na vlastní žádost ze služeb MNV Frant. Rozduský, říd. uč. v. r. a na jeho místo byla přijata Jarmila Valenková. Do záborovacího oddělení byl přijat Josef Šeikař a hospodářský odbor byl svěřen Ladislavu Nedbalovi z Mikulčic. Zaměstnanci MNV

Limní rolnická škola byla ve škol. r. 1945/46 umístěna v hostinci Berty Brtkové 590. Umístění školy bylo svěřeno kuratoriu, jehož předsedou byl rolník Frant. Šteflmíř 227. Škola žirnost.

Od 1. září 1945 začala fungovat hmotná komise, referentem byl zvolen Frant. Kovarik 16 a náhradníkem Jan Galajka. Komise hmotn.

Do hmotného konkurenčního výboru byli zvoleni: předsedou Jan Dolučal 573 a náhrad. výbor kostel. konk. níkem Josef Dolučal 48. Výbor kostel. konk.

Dne 24. října 1945 byl obecní hostinec pronajat opít Františkou Pelaninové na další rok za roční nájemné Kčs 5.000. Hostinac obec.

Na stavbu žižkovské školy v Břeclavi přispěl MNV částkou Kčs 5.000 a obětníkem požádal místní žižkovské, aby také přispěli. Škola žirnost.

Od 1. října dostávali chudinskou podporu ve výši Kčs 150: 3 muži a 1 žena. Jedna žena dostávala Kčs 100.

Ve dnech 1. a 2. listopadu provedla Česká sociální pomoc u odchodu hřbitova sbírku pro pozůstaté po padlých. U pokladničky stáli členové MNV. Sběrka

Do sestavení voličských seznamů byla sestavena volební komise, v níž byli Jan Galajka, Jan Dolučal, Frant. Helšnic a Vojtěch Brdlička, všichni členové MNV. Komise voleb.

Do místní školní rady byli zvoleni: za KSČ Vojtěch Brdlička, za soc. dem. Alois Hájek a Frant. Gejfert, za nář. soc. Jan Imellík a Jan Polach 500a za lidovou Frant. Hřebáček 736. Rada m. s.

Do újední školní rady byli vysláni za KSČ Jan Fíhl 32 a za LS Josef Tědiový 671. Komise

Do finanční, souložní a národnostní komise vyslala každá strana 2 členy a 1 náhrad. mík a. Oněvadž finanční komise měla mít 15 členů, zvolila každá strana ještě 2 členy a 1 náhradníka. Aby počet členů byl 15, bylo rozhodnuto losem, že lidová strana bude mít o jednoho člena méně. - Účelem souložní komise bylo nabádání občanů se všech povoláních a zaměstlů v plnění dodávek a s souložní, proto tam byli přibrání z zastupců JSČZ. - Účelem národnostní komise bylo udržitelní národních a slábní spolekčnosti.

Dne 5. září odešel ze služeb obec. Lad. Nedbal z Mikulčic a na jeho místo nastoupila Marie Helšnicová 674. 24. září se vzdal místa Josef Šeikař a na jeho místo byl přijat pensista Josef Kalužník, který se 13. prosince se zdravotních důvodů místa vzdal. Zaměstnanci MNV

Dne 6. září bylo odhlasováno, že bude rozšířena elektrická síť z Panské ulice k domu Jana Frydka 796. Osvětlení

Dne 13. prosince rozhodl MNV, že okamžitě přeruší práce na mostech ke Kopčanicím pro nedostatek finančních prostředků. ONV totiž do té doby nehradil vzniklé výlohy, ani neposkytl zálohu. Mosty

Dne 7. září 1945 byla ustavena nová místní osvětlová komise za předsednictví člena MNV Karla Kessla, učitele. Jeho zástupcem byl Frant. Záruka, jednatelem odb. uč. Leopold Bušek, polladníkem Josef Dolučal 48. Dalšími členy byli: říd. uč. MOK

Emil Peřina, uř. Meřolský, uř. V. Křemčub, bytřich Hedvička, Jar. Kráček 234, Pavel Čolach 700 a Emilie Glöhrsová. Dne 14. září byla uspořádána lyžena za pres. F. G. Masaryka. Za svitu ranních ohňů položili k pomníku sečnce funkcionáři MNV. Hlavnostním řečníkem byl říd. učitel E. Peřina. Legionáři, Sokol, ČSM a hasiči měli úslonou službu. V předvečer a sečer 28. října byla provedena Šubrtova hra „Žně“ za režii Jar. Kráčka 234. Čistý výnos 8000 Kčs byl ořnován na vybudování kulturního domu.

Desky paměti

Dne 28. října 1945 o 14³⁰ hod. byly odhaleny pamětní desky obětem války. Jejich pamětku uchitli přítomní doocumínulooým lidem za soukru uměraditku. U přítěitlosti zasaření desek byla škola naproti MNV opravena, neboť byla zasazěna bombou.

Na desce od budovy MNV jsou jména:

Vladimír Šolobka,
Jar. Černý,
Ludovik Fečkář,
Jar. Štřebačka,
Jaroslav Proch,
Jar. Neřpor,
Jar. Čech.

Na druhé desce:

Jar. Danil,
Esterka Danilová,
Rozálie Danilová,
František Danil,
P. Alois Danil,
Ladislav Štřebačka,
Josef Langer,
Jakub Lámcinik,
Jar. Doležal,
Jaroslav Kosteřhín.

Keři lénilo deskami je deska se jmény oběti 1. světové války.

Šbírka na pamětní desky byla provedena 9 doojicemi: ČSM, Sokol 2, SK 1, hasiči 1, MOK 1, MNV, uř. sbor.

Kulturní dům

Jelikož šbírka po obci vynesla Kčs 60.107,50 a náklad na desky činil asi Kč 15.000,-, byl podán návrh, aby byl v obci zřizen kulturní dům. Mnohé okolní obce, na pře Lučice a Hrušky, mají sokolovny, ačkoli jsou menší, ale Mor. Nová Ves - městečko, kde je lékař, učitel, lékař, nádraží, pošta, školy a průmyslové závody, nemá ani pořádného salu, ačkoli by potřebovala kulturní slábnik. Jednola Sokol se pokoušela vystavět sokolovnu, ale pro mnohé těžkosti toho neukala. Uěkdo z obce funkcionáři se neoběloval, aby mi síly zasvitil lomulo dílu. V roce 1945 učinil MNV opit 1. krok, ale nedosíl k cíli. Zbylek šbírky na pamětní desky byl uložen, k němu bylo přidáno Kčs 8.000,- z divadelního představení „Žně“ a peníze šbírni za dobrovolně odevzdané sa'dlo. MNV schválil, aby laždá korporace, která pořádá žbírku, sábaon, luto snahu podpořila. Byla zřezena komise pro správu fondu a pro správu slabky: Pavel Křivák, Vlad. Fíll, Josef Maloušek a Jar. Doležal. Dne 30. prosince 1945 byl zvolen předseda komise F. Bačák, předseda MNV.

Černý stavěbních míst na domy i na sklapy stanovil MNV na Kčs 6,- za 1 m². Obecná škola měla za války vyhodou, čiměla dvě budovy. Bčas polštěty a blabku německých vojenských úřadů, aby byla dána k dispozici budova, řěšil řídící učitel tento problém tak, že jenom jednu budovu uodmil a v druhé se molto vyučoval. Ihned po okupaci poskylla škola místnosti slábní polšni z Břelavi, pak posádev německé „Luft-

Černý

Škola obce.

schule waffe". V jedné třídě měli kuchyni a v druhé byli ubytováni. Když byla měst. škola zabra-
nava Němci pro lazarety, přišli hořala u měst. škola do budovy MNV. Dříve škola nemá pro-
středků z jejich krytí, byli záci po vyhlášení poplachu posláni domů. V posledních dnech před
frontou nebylo vůbec vyučováno. Dne 12. dubna byl podniknut nálet na střed obec a tím i
na školu, prolož se sousedního domu, kde byly sbytky něm. vojska, bylo střeleno proti sově-
tským letadlům. Školní budova naproti MNV byla zasažena a přičemž do okna vedle desky
padlych z 1. světové války. Okno bylo úplně zdemolováno. Klenčí tabule na obou školách
byly vyříceny. Němci ukpila okna okrajeva k silnici. Druhá škola dostala 6 závaží
menšími bombami do střechy budovy. Asi 2000 kásek bylo rozbito, zničeny některé trá-
my a latě. Jedna bomba zasáhla okno kabinetu, okno bylo roztřeno a pomůcky v ka-
binetě silně poškozeny omítkou a střepinami skla. Lelý rok to hořalo, nešťi byl v ošechnu
okna zasklena. Ve dnech 21.-23. čerona 1945 byla budova naproti MNV obsazena rumun-
skými vojáky.

Školní rok skončilo 153 chlapců a 140 dívoč. Nepostoupilo 8 chlapců a 2 dívočala. Do měst.
školy přišlo 24 chlapců a 29 dívoč. Školní docházku ukončilo 11 chlapců a 14 dívoč. Děti,
Zdenka Vádemítková (1. tř.), Milan Šenk a Josef Šenk (3. tř.) a Tomáš Štárl (4. tř.), kte-
ří navštěvovaly něm. školu, byly přijaty do české školy.

Do školy bylo zapsáno celkem 278 žáků, kteří byli zařazeni do 9 tříd a vedeni těmito učitel:

I. a 38 chlapců	lidní žyl. Vádemská	1. b 25 dívočal	Milada Dolyníková
II. 26 "	27 dívočal	Emil Pěina	
III. a 36 "		Fr. Kosteroký	III. b 27 " M. Kooobná
IV. a 36 "		K. Kessl	IV. b 29 " M. Kládková
V. 22 "	12 "	Terezie Kaslová	

Dne 22. května odešel po týdenním pobytu uč. Franč. Filipovič. ONV v Hodoníně
Drahomír Přinovi a Emilu Přinovi. Emil se pos. 1948 stal ředitelem školy se Tordoničích
a Drahomíra zadržky ní ředitele 1. OSŠ v Brnělaví. V říjnu 1945 odešla uč. Terezie Kaslo-
vá-Štencová na měst. školu do Křtiny. Přisobila se z dejší obci od 1/9 1926, tudíž
11 let. Dne 1. prosince nastoupila učitelka Olga Šmehtlová, která se narodila 1908
v Valašském Meziříčí.

Zlčítala'

Podle výnosu MŠANO ze dne 3. července 1945 bylo provedeno opětne ustavení místní
školní rady. Předsedou byl zvolen Vojtěch Štebáčka, místopředsedou říd. uč. Emil Pěi-
na, pokladníkem Franč. Štebáčka 736, za učitelky stov žití Marie Kooobná a Karol
Kessl, který byl zapisovatelem.

MŠŘ

Půjčování knih pro osvobození zahájil v polovině října Ivan Štebáčka 357, který
byl dříve pomocníkem knihovníka K. Kessla. Do konce roku přijel celkem 867 svazků,
a to 782 zabaoných, 32 naučných, 53 pro mládež. Čtenářů bylo 86. MNV poskytl obecní
knihovnu na rok 1945 Kč 2. 000.

Ložovadé za okupace mohli měst. školu navštěvovat jenom vybraní záci, jak Škola měst.
jsom o tom již psal, po osvobození byli přijati do měst. školy všichni záci, kteří se
se hlásili, a to i ti, kteří navštěvovali 7. a 8. postupný ročník, a zařazeni do II. a vy-
ších ročníků. Dne 1. září 1945 bylo v 9 třídách 196 chlapců a 187 dívoč. Loni třída

pro dříve do měst. školy postupovali opět zčív až z 5. třídy obecní školy. Z Mor. Nové Vsi bylo 161 žáků, z Hrušek 66, z Mikulčic a Těšic 80, z Brůvanek 46, z Týnce 27, z Dol. Bojansovic 1, z Tordonic 1 a ze Starého Boddorova 1.

Již 17. dubna začali vyřizovat budoucí a přinesli obecní školy, z oblohy a fary pomůcky a školna bylo opět zahájeno vyučování.

Před ukončením škol. roku 1944/45 odešli z měst. školy na měst. školu do Břeclavi Jan Šačlik, Jitka Čihálová a Vilma Weidlichová. Dne 4. května byla na školu přidělena: Jaroslav Měrolský ze zdejší obecní školy a Leopold Rušák z obecní školy v Dol. Bojansovicích. Dne 1. září 1945 nastoupili: Klára Jilková ze Strážnice, zdejší rodák Karel Křížek, Ladislav Kovák z Lučiv, Jaromír Kubecová a uč. dom. nauk Hlasla Kolajová z Hodonína. Josef Škřepel byl pověřen řízením měst. školy v Mor. Buni, Marie Růžičková byla přeložena do Břeclavi a zdejší rodák Kamil Bílek nastoupil studijní dovolenou a asi za 1/2 roku dosáhl titulu profesora a působil na gymnasiu v Břeclavi, kde pokračoval ve studiu a získal hodnost doktora přírodních věd (RNDr) a stal se geologem na flovyh závodů. Dne 1. listopadu odešla Kubecová na měst. školu ve Velkých Bílovicích a na její místo byl přidělen učitel obelodní a kademie Theodor Lepka, který již začátkem prosince byl povolán MNO k opětovnému vykonávání vojensk. služby jako štáb. kapitán. Dne 28. listopadu byla reakčována učitelka Růžena Kapounová a uvolněna pro službu ve výzkumném ústavě pedagogickém v Brně.

Pro ČSR oplovali dle německých příslušníků, kteří bydlí v naší obci: manželé Richard a Ludmila Příkazských (Příkazský patřil do Těšic), Helena Weidrová, nyní Klemptová, sešovaná s manželkou Cyrilou Borka a Jaromír Chlebusová, vдова po něm. příslušníkovi. Žádost manželů Příkazských byla příznivě doporučena, neboť oba jsou z různých obcí, proti českému národu se nijak neprovinili a jako německí příslušníci neopostupovali. Žádost Weidrové byla rovněž doporučena, neboť žila od dětství ve zdejší obci, na českém národu se neprovinila, za německé okupace se k německé národnosti neklánila. V r. 1938 po uplynutí 10 let od dospělosti požádala obecní zastupitelstvo o přiznání domovského práva, které jí bylo přiznáno, aby mohla žádat o československé státní občanství. Vzhledem ke kritické době nadřízené úřady její žádost neorganizovaly. Žádost Chlebusové byla odložena, neboť žila ve smíšeném manželství s francouzským vojákem, sama byla původu českého.

V roce 1945 se ve zdejší obci narodilo 66 dětí, z toho 31 chlapců a 35 děvčát, do jednoho roku zemřeli 2 chlapeč.

Do státního manželství vstoupilo 20 dvojic. Muži se ženili průměrně ve 29 letech (584). Nejstaršímu ženichovi bylo 49 let a jeho nevěstě 45 let. Ženy se vdávaly průměrně ve 25 letech. Nejmladšímu ženichovi bylo 22 let a dočasná nejmladší nevěsta po 17.

Zemřelo 44 lidí, a to 17 mužů a 27 žen. Muži umírali průměrně ve 41 letech (638) a ženy ve 56 letech (1520). Nejvyššího stáří, t. j. 85 let, se dožila Juliana Peljanošová, vдова po Baroloměji Peljanošovi, rolník. Juliana, roz. Galajková, se narodila 6/12 1859 v Mor. Nové Vsi.

Zemřelí

Opce něm. přísl.

Narození

Sňatky

Umřítí

První výborová schůze po osvození měla líčovníká jednala Lokol již 4. května 1945. Podle sokolské kroniky začala naše jednala pod vedením náčelníka Ladislava Šebáře první s ČSR součinnost.

Sokol

Za okupace vzrostl počet zaměstnanců u státního poštomilského úřadu na 5 úředníků a 7 doručovatelů.

Pošta

Dne 8. ledna 1945 o 20. hodině shořela šopa ve dvoře domu Jiřího ^{Pavla} ~~Čalenského~~ 87 (o Josefových chalupách). Dne 7. dubna o 16. hodině vyhořel na nádraží poštomilský úř. Dne 12. dubna vyhořelo skladiště u cementárny Moudřeho. 2. 13. na 14. dubna bylo v obci asi 20 požárů, které nebylo možno zastavit. Hořely domy, slouhy slámy a slodolky. Dne 9. dubna vznikl od bombardování požár u žugara č. 537.

Požáry

Zouken všech obecních příjmů v r. 1945 činil K 2,244.603,70

Finançe obce

výdajů K 1.900.804,40.

Mimořádná vydaní byla K 766.124,60, z toho

na stavbu mostku na silnici ke Kopečánům K 272.333,40.

Rozpočet újední školní rady činil:

příjem K 111.400,-, výdajů K 257.901,-, z toho připadalo namasí obce K 39.160,-.

Na podzim 1945 byl v naší obci se slovanství a s oddělností, čí naši obce osvobo.

SCSP

dila Rudá armáda, založen Goaz československo-sovětského přátelství. Šel by se všechny složky, hlavně nepolitické. Předsedou byl zvolen MUDr. Michal Košut, místopředsedou KUDr. František Štíbačka a jednatelem Frant. Kašíček, holič.

to osvození byl židovský majetek vračen Alexandru Kalinovi, zeli Sigmunda Weiss a byl podle nájemní smlouvy z 31. března 1943 ponechán v nájmu původním nájemníkům, a to Anžie Kozlíkové 659, Pavlu Hlešičovi 734 a Terezi Štíbačkové 266. MNV žádal Kalin, aby obci uhradil výlohy spojené s opravou domu č. 116, která byla provedena vprázi obce ihned po příchodu fronty.

Židé

Od roku 1938 byla vyhlášena povinná kontrola užitkovosti a dědičnosti, aby byla zřejmá hospodářská a zásobovací situace (úředně). V tomto období nastupovaly desítky a stovky mladých lidí všech věstev na místa kontrol. asistentů, kterých povolání mělo sloužit před válečným přímyslem. V roce 1945 měly být slavní hodky, ale nebylo dostatek masa, což MNV se usnesl, se zabije nejstaršího býka, kterým byl Juno M. Tomu však zabránil okres. kontrolní asistent tím, že býka přivedl do Prušáněk a na zabiti vzal z Prušáněk. Tak byl ozdraven Juno zachráněn a v Prušáněkách ho měli ještě Šleba. Juno pocházel od Josefa Kelbla z Blučiny. Byli Bor a Juno měli sliv na produkci mléka a zanechali nejpočetnější potomstvo.

Chov dobytka

Při příchodu fronty v r. 1945 bylo ve skladišti hospodářského družstva ca 30 vagonů různého zboží, ale skladiště nebylo poškozeno. V témže roce byl zjmenován spárem filiálního skladu hospodářského družstva v Bor. Kosi Vsi František Beránek.

Družstvo hosp.

úsobnost skladu byla rozšířena a byla prodávána semena, hospodářské stroje, elektrifikace, kuchyňské náčiní, výkus a prodej jablečnicko a užitkového dobytka.

V červnu 1945 byla opravena farní budova, počtena nová okna, opraveny pokojce a oymalování. Příjmu byla nová na korena fara z vorku a opravena střecha

Fara

a dána nová okapová rouha. Zjistil jsem, že v r. 1944 uřízla farní před o d domu Dr Kládky až po dvě fary. Zed' byla rozebrána, dům belmont za klad a poslavna nosá, ale slatší zed'.

Počasi

Úroda v roce 1945 byla dobrá, počasí přezimní, zima až do vánoce mírná a vánoce sešné.

Reforma měny

V květnu 1945 byl a bez náhrady slazena všechna ^{němcká} ~~protektorátní~~ placidla. Dne 1. listopadu byla slazena všechna protektorátní placidla. Každému bylo vyměřeno Kčs 500 na osobu a ostatní peníze i obilady byly dány na sazany obilady, z něhož byly peníze uodňodny úřady, a to starým lidem, nemocným a pod.

Vraťme se ale zpět k datu 14. dubna. Toho dne pokračovaly divize 4. gardového jezdeckého sboru v útok. během něhož v spolupráci s plukem 243. střelecké divize plukovníka M. A. Busma osvobodily Moravskou Novou Ves, Vrbici a Kobylu. 243. střelecká divize byla součástí 49. střeleckého sboru, kterému velel generálporučík G. N. Terentev. Jeho velení dále podlehala 228. střelecká divize generálmajora I. N. Jesina, 203. střelecká divize generálmajora G. S. Zdanoviče a 110. gardová střelecká divize generálmajora M. I. Ogorodova. 6. gardový jezdecký sbor v součinnosti s pěchotou 6. divize osvobodil Moravský Žitkov, ale v dalším postupu byl zastaven silným odporem nepřitele v prostoru Velkých Bílovic, kde

2. doručkové slavnosti dne 19. 8. 1945 před školou v Mor. Ústí Otří. K představení promluvil předseda MUV o. P. Pracík a kaplan S. Star. Kovář. S. Komárek předil předs. mládeže K. Pítl.

via ste. 98.

z Jar. Čech, předseda MNV

Slavnostní předání pamětního desky realizované na skupac na přičech v d. školy dne 11. 11. 1945 v Mor. Ústí Otří. K představení promluvil předseda MUV o. P. Pracík.